



Bistriški Odmevi

glasilo Občine Ilirska Bistrica

| december 2019

| št. 88

| 5300 izvodov

| brezplačno



JUBILEJNA STOTA
RAZSTAVA V PAVLOVČEVI
GALERIJI

TRADICIONALNO ŽEGNANJE
KONJ SE V HARIJAH ODVIJA
ŽE ČETRT STOLETJA

»MEDENI DAN«
V DOMU NA VIDMU

POZDRAVLJENI V LETU 2020!

Upam, da ste se od starega leta poslovili v prijetni družbi družine in prijateljev ter sedaj polni načrtov in elana stopate novim zmagam naproti.

December je čas, ko župan Občine Ilirska Bistrica gospod Emil Rojc organizira sprejem za direktorje javnih zavodov in gospodarstvenike. Več o tem boste lahko prebrali v rubriki *Aktualno*, kjer ne spreglejte tudi prispevka o druženju župana Emila Rojca in podžupana Dušana Grbca s predstavniki sosednjih hrvaških občin in policistov z obeh strani meje na dogodku *Srečanje na meji*.

Tic Ilirska Bistrica je v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica pripravil številne dogodke, ki so dali poseben pečat dogajanju v veselem decembru. Otroci so si lahko ogledali otroško predstavo; obdaril jih je sv. Miklavž; uživali so ob slastnih miškah in se veselo drsali na drsališču. Naši najmlajši so imeli resnično pravljico obarvan zadnji mesec v letu.

Pavlovčeva galerija je gostila jubilejno stoto razstavo, ki jo je tokrat pripravil domači slikar Rajko Kranjec. *Čestitkam ob uspešnem vodenju osrednjega vizualnega hrama kulture se pridružuje tudi uredništvo Bistriških odmevov!*

Na tradicionalnem žegnanju konj na štefanovo se je v Harijah zbralo 17 konjev in njihovih lastnikov; v počastitev državnega praznika dneva samostojnosti in enotnosti pa so člani KETŠD Alojzij Mihelčič iz Harij pripravili bogat kulturni program.

V *Odmevih iz naših krajev* si preberite vse o organizaciji 2. Medenega dne, ki se je odvijal na drugo adventno nedeljo v Domu na Vidmu. Pestra izbira medu in medenih pridelkov je privabila številne obiskovalce, ki so si z zanimanjem ogledali delovanje Čebelarkega društva Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica.

Iz Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica prihajajo priporočila o preprečevanju ošpic, vsi delovno aktivni občani pa bodo z zanimanjem prebrali obvestilo o elektronskem bolniškem listu. Morate na pregled k vašemu osebnemu zdravniku? Poglejte si seznam odsotnosti zdravnikov v januarju in lažje izberite primeren termin.

Drage občanke in občani, čeprav uživamo v čarobnosti zime, nam misli že bežijo k zeleni pomladi in našemu karnevalu »Pust je pršu 2020«. Prijavite se in bodite tudi vi del najbolj norčavega dogajanja v letu!

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica Bistriških odmevov

Vaše prispevke za januarsko številko pričakujemo najpozneje do 15. januarja 2020 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

Vsa reklamna sporočila, plakate in vabila na delavnice nam pošljite v wordovih dokumentih, da se lahko lektorsko pregledajo.

AKTUALNO	
Pravljčni začetek Veselega decembra v Ilirski Bistrici	3
Županov prednovoletni sprejem ob zvokih novega koncertnega klavirja	4
Prednovoletno »Srečanje na meji«	6
Tic bus – prevoz za vse	7
Jubilejna stota razstava v Pavlovčevi galeriji	8
Tradicionalno žegnanje konj se v Harijah odvija že četrto stoletja	10
Mestni potniški promet skozi Ilirsko Bistrico bo stekel konec januarja	14
OBČINSKI ODMEVI	
Kontaktne podatke organov in javnih zavodov v občini Ilirska Bistrica	17
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	
»Medeni dan v Domu na Vidmu	18
Predstavitve romana »Številka 66229«	21
Ob koncu leta člani ZŠAM že kujejo načrte za aktivnosti v 2020	24
VARSTVO OKOLJA	
Sortirna analiza mešanih komunalnih odpadkov iz gospodinjstev v Ilirski Bistrici in njeni okolici	27
Kako izberemo kakovostno kurivo iz lesne biomase?	30
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	
VGC Dom na Vidmu	34
Zdravstveni dom Ilirska Bistrica	37
Kaj povzroča oksidativni stres?	39
KULTURA	
»Naša mati kuha kafe«	42
Štiri desetletja bistriških literatov	43
Oaza sredi mesta	45
ŠOLSTVO IN ŠPORT	
Simbioza giba 2019 v Vrtcu Jožefe Maslo Ilirska Bistrica	46
V vrtcu Podgora Kuteževo se dogaja	47
Prostovoljci v Opatiji	48
Obiskali smo starostnike v »Kočaniji«	52
Športna ekipa Harijske novice spektakularno premagala favorizirano ekipo Aikee	54
POTOPIŠ	
Z motorjem po ZDA – Katarina Škrab in Sebastijan Udovič iz MK Feistritz	56
NAPOVED DOGODKOV	
Koledar dogodkov v januarju	59
RAZVEDRILO	
Nagradna križanka Bistriških odmevov	60

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Odgovorna urednica:** Tjaša Kaluža | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Adrijana Kocjančič, Špela Barba, Maja Uljan, Stanislav Zver, Anja Zidar in Nevenka Ujčič | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **E-naslov:** odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc razen strani 3, 10, 11 | **Oblikovanje:** Ida Demšar, Design Demšar d.o.o. | **Grafična priprava in tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5330 izvodov | **ISSN** 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v občini Ilirska Bistrica. | Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Avtorica nepodpisanih člankov je odgovorna urednica. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografije:** Katarina Škrab, Asja Frank, Dejan Stančič, Irena Štemberger, Helena Kalčič, Klavdij Ujčič, Andrej Vrh, Stojan Spetič, Tamara Urbančič, Maja Uljan, Mateja Kakež, Tjaša Kaluža, KMS, LD Franceta Pavlovca, Društvo Ahec Jasen, Literarno društvo Ilirska Bistrica, JP Komunala, DI Ilirska Bistrica, DZA Ilirska Bistrica, DU Ilirska Bistrica, Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica, OŠ Jelšane, OŠ Podgora Kuteževo, Gimnazija Ilirska Bistrica, KŠIB Ilirska Bistrica, CSD Ilirska Bistrica, RK Ilirska Bistrica, NK Bistrica. | **Fotografija na naslovnici:** Tjaša Kaluža

PRAVLJIČNI ZAČETEK VESELEGA DECEMBRA V ILIRSKI BISTRICI

Uradna otvoritev »Veselega decembra« v Ilirski Bistrici je v Park Nade Žagar privabila veliko število otrok, ki so nestrpno čakali na trenutek, ko so si lahko v objemu številnih lučk nadeli drsalke in se podali na drsalno ploskev. Za obilo smeha sta poskrbela palčica Božica in jelenček Rudi, ki sta med otroke priklicala svetega Miklavža.



Po uvodnem pozdravu ilirskobistriškega župana Emila Rojca, ki je množici, ki se je zbrala na otvoritvi, zaželel obilo zdravja in veselja v novem letu, so otroci v družbi župana prižgali lučke, ki so osvetlile zvezdnato nebo nad drsališčem in oživile pisane junake, ki domujejo v *Pravljичni deželici*.

V soju luči pravljіčno osvetljenega parka so si mladi nadobudneži skupaj s starši in starimi starši ogledali predstavo Miškinega gledališča KU-KUC z naslovom *Rudi in praznične kremšnite*, ki je otrokom predstavila prigode palčice Božice in jelenčka Rudija, ki si je s sladkanjem s pregrešno dobrimi slaščicami pridelal zelo zajeten trebušček. Paličica Božica je prebrala vsa pisma otrok, zavila darila, podmazala sani in zlikala praznično obleko ter obiskala osem jelenčkov, ki so v dobri formi. Ko pa je le našla še pogrešanega devetega jelenčka, je razočarano ugotovila, da Rudi ne bo mogel vleči prazničnih sani, ker je preveč zajeten, zato je sklenila, da bo z njeno pomočjo shujšal. Po odličnem treningu, sestavljenem iz teka, trebušnjakov, dvigova-

nja uteži in izvajanju sklec, je Rudijev trebušček lepo splahnel in z izklesanim telesom je bil Rudi pripravljen za polet okoli sveta. Palčica Božica je s pomočjo otrok pripravila čarobni prah za letenje in vse je bilo pripravljeno za odhod, ko je množico osvetlil božanski sij in med otroke je prikoral svet Miklavž. Otroke je povprašal, kaj so počeli v iztekajočem se letu in če so opravili vse naloge, ki so jim jih zadali njihovi starši in stari starši. Ko so navdušeni otroci veselo

pritrtili njegovim vprašanjem, je prišel čas za težko pričakovana darila. Palčica Božica, jelenček Rudi in sveti Miklavž so malim navihancem razdelili sladke priboljške, za spomin na lep dogodek pa so se otroci navdušeno fotografirali v družbi prvega dobrega moža.

Po lepi predstavi in obdarovanju so se otroci zgrnili pred drsališče, saj je napočil čas za drsanje. Razigrani nadobudneži, ki so večji vijuganja po gladki drsalni ploskvi, so si hitro nadeli drsalke in se pognali na drsališče, manjši otroci pa so čare drsanja spoznavali v družbi svojih staršev in v varnem naračju »medvedkov« – posebnih igral, ki začetnikom pomagajo pri spoznavanju z drsalno površino.

Obiskovalci so si ob zvokih božičnih skladb in novoletnih napevov lahko ogledali številne stojnice *Miklavževega sejma*, ki so s z raznovrstno ponudbo predstavljale odlično priložnost za nakup daril, ki bodo razveselila njihove najmlajše in bližnje. Po nakupih pa so se pogreli ob toplem čaju, kuhanem vinu in odličnih miškah s čokolado. ●



ŽUPANOV PREDNOVOLETNI SPREJEM OB ZVOKIH NOVEGA KONCERTNEGA KLAVIRJA

Župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc je pred prazniki gostil gospodarstvenike in predstavnike vodilnih institucij v občini. Visoka udeležba navzočih je potrdila, da je Občina Ilirska Bistrica na pravi poti, in da so cilji za razvoj v naslednjem letu jasno začrtani. Učenci Glasbene šole Ilirska Bistrica so z igranjem na nov koncertni klavir navdušili izbrane goste.



Bistrica Emil Rojc, ki je v nadaljevanju izrazil veliko zadovoljstvo z opravljenim delom: »Reči moram, da sem s prvim letom novega mandata zelo zadovoljen. Uspelo nam je zaključiti nekaj projektov še iz prejšnjega mandata. Osnovna šola v Podgradu je resnično lepa pridobitev za našo občino. Uspeli smo pridobiti evropska sredstva za obrtno cono ob obvoznici v samem mestu. Obe coni sta dograjeni, investicija pa znaša dva milijona evrov. Kot lahko sami opazite, se zaključujejo dela na Tankovski cesti. Ta projekt je sad dobrega sodelovanja med državo in občino ter pomeni veliko pridobitev za občane, saj bo omenjena povezovalna cesta uspešno preusmerila promet iz mestnih ulic na obvoznico.«

Bistričane in številne obiskovalce Črnih njiv in Sviščakov pa bo razveselila

novica, da so v izdelavi projekti za preusmeritev ceste iz Sviščakov, ki trenutno poteka po ozki cesti mimo pokopališča in cerkve svetega Petra. Nova cesta bo Črne njive povezala z Globovnikom in tako občutno razbremenila promet po sedaj prometno zelo obremenjeni Jurčičevi ulici. »Trenutno potekajo pogovori z lastniki za odkup parcel. Tukaj ne pričakujemo večjih težav, saj sem prijetno presenečen, da so lastniki pripravljeni sodelovati z namenom, da se te parcele odkupijo in se na njih zgradi cesta,« je pripomnil župan Emil Rojc, ki se je pohvalil tudi



»Veseli me, da smo se zbrali v Veliki dvorani Doma na Vidmu ob tem posebnem dogodku, ko lahko prisluhnemo igranju učencev Glasbene šole Ilirska Bistrica na novem koncertnem klavirju. Zahvaljujem se učencem za čudovite nastope, saj verjamem, da jim ni lahko nastopiti pred občinstvom v naši veliki dvorani. Ravnatelj glasbene šole Martin Lenarčič me je opozoril, da njihova stavba postaja premajhna za vse mlade nadarjene glasbenike. Zelo si želim, da bi njihovi želji po novi stavbi lahko ustregel in jim omogočil, da bi pod eno streho lahko izvajali vse svoje dejavnosti. Poskusili bomo pripraviti načrte, da bomo v bližnji prihodnosti mlade glasbenike lahko razveselili z novimi prostori,« je uvodoma dejal župan Občine Ilirska



z obuditev poletnega turizma na Sviščakih, kjer Občina Ilirska Bistrica namerava urediti turistični center z avtodomi in šotorišči ter parkiriščem.

Občina Ilirska Bistrica bo v letu 2020 pričela z obsežnima investicijama – vodovodom Ilirska Bistrica–Rodik in prizidkom k zdravstvenemu domu, ki sta zelo pomembni za bistrsko občino, a bosta na stranski tir postavili marsikateri projekt. »Upam, da nam bo v začetku naslednjega leta uspelo pridobiti odločbo za izgradnjo vodovoda Ilirska Bistrica–Rodik. To bi bilo za našo občino izrednega



pomena, saj bi tako rešili problem z zdravjem ljudi in prekuhavanjem pitne vode ter težave, ki se sedaj pojavljajo s puščanjem dotrajanih cevi našega vodovoda,« je dejal Emil Rojc in zbranim izdal, da poleg načrtovanega prizidka obstoječe stavbe Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica pogovori potekajo tudi z vodstvom lekarne, ki bi svoje prostore dobila poleg stavbe zdravstvenega doma. Na koncu je vsem gostom voščil lepe praznične dni in jim zaželel, da bi se jim v naslednjem letu uresničile vse skrite želje.

Tradicionalni županov sprejem je odlična priložnost za neformalno druženje in izmenjavo mnenj ter izkušenj med direktorji javnih zavodov, predstavniki gospodarskih družb, občinskimi svetni-

ki, predstavniki krajevnih skupnosti in ostalimi pomembnimi gosti z županom in občinsko upravo.

PIANISTI GLASBENE ŠOLE ILIRSKA BISTRICA SE PREDSTAVIJO

Za edinstveno glasbeno doživetje so poskrbeli izbrani učenci klavirja Glasbene šole Ilirska Bistrica iz razredov profesorjev Vjekoslave Miculinić in Paola Biancuzzija. Na novem koncertnem klavirju Yamaha C7X sta se najprej predstavila najmlajša učenca Diana Penko in Adam Hrabar, ki sta že po dveh letih igranja nagrajenca mednarodnega klavirskega tekmovanja, in štiriročno zaigrala Paganinijevo *La Campanella*. Sledila je Sara Šircelj s Šopenovo *Polonezo v g-molu*. Bramsovo skladbo *Madžarski ples* sta v duetu predstavili Lea Celin in Tina Šajn. Tina je očarala še s solo izvedbo *Balade za Adelino*. Za zaključek uradnega dela programa so Ana Velenik, Jernej Smerdel in njuna učiteljica Vjekoslava Miculnić z Delibesovo *Novoletno polko* občinstvu pripravili pravo glasbeno presenečenje – šestročno igranje klavirja. Nadarjeni mladi pianisti so poželi bučen aplavz občinstva in tako dokazali, da so v bistrski občini doma izvrstni mladi glasbeni upi, ki jim s predanim delom in usmerjenim vodstvom uspeh ne izostane. Z novim koncertnim klavirjem pa se odpirajo nove možnosti za večjo prepoznavnost različnih nians klavirskega zvoka pred domačo publiko. ●





PREDNOVOLETNO »SREČANJE NA MEJI«

Na mednarodnem mejnem prehodu Jelšane so si na tradicionalnem »Srečanju na meji« v roke segli predstavniki treh sosednjih čezmejnih občin, in sicer hrvaške Klane in Matuljev ter slovenske Ilirske Bistrice. Zaželeli so si dobrega sodelovanja tudi v prihodnje.

Klana Željka Šarčević Grgić in namestnik načelnice Občine Klana Slavko Gauš.

Ilirskobistriške policijske vrste so zastopali: predstavnik Policijske uprave Koper Marko Kapelj, komandir Policijske postaje Ilirska Bistrica Karol Iskra in pomočnik komandirja Policijske postaje Ilirska Bistrica Matjaž Kreševič, komandir Postaje mejne policije Jelšane Aleksander Moran s policistko Ireno Butinar Tomšič in komandir Postaje mejne policije Starod Gorazd Žnidarič. Iz hrvaške policije pa so se dogodka udeležili trije predstavniki: načelnik Postaje mejne policije Rupa Neven Abramovič, namestnik načelnika Postaje mejne policije Rupa Jan Borković in Vodja oddelka mejne policije Ivica Žunić.

Ob srečanju so pohvalili dobro sodelovanje policije in izrazili prepričanje, da se bo kakovostno sodelovanje nadaljevalo tudi v letu 2020. Pred božično-novoletnimi prazniki so si voščili vesel božič in vse dobro v novem letu ter si izmenjali priložnostna darila. Po ura-



dnem delu so se družili na skupnem kosilu, kjer so govorili o aktualnih temah, s katerimi se soočata obe državi.

Tradicionalno srečanje predstavnikov lokalnih oblasti in predstavnikov policijskih služb je še bolj utrdilo prijateljske odnose, ki vladajo med strokovnimi službami in ljudmi na obeh straneh meje. ●

Srečanje na meji je tradicionalno srečanje državnih organov z obeh strani meje, ki poteka že od osamosvojitve Slovenije in Hrvaške. Srečanje izmenično gostijo slovenski župani in hrvaški načelniki na mejnih prehodih Starod ter Jelšane, ki se srečajo s pristojnimi policijskimi organi obeh držav. V sredo, 18. decembra 2019, je vloga gostiteljice prijateljskega dogodka pripadla hrvaški strani in predstavniki Občine Matulji so organizirali simbolično srečanje na mejni črti med MP Jelšane in MP Rupa.

Vzornega usklajevanja, uspešnega razvijanja dobrososedskih prijateljskih odnosov in vse najlepše v prihajajočem letu so si zaželeli: gostitelj dogodka in načelnik Občine Matulji Mario Čiković, namestnica načelnika Občine Matulji Eni Šebalj, namestnik načelnika Občine Matulji Bruno Frlan, načelnica Občine



TIC BUS – PREVOZ ZA VSE

Pod okriljem TIC-a Ilirska Bistrica deluje TIC bus, ki je storitev na območju Občine Ilirska Bistrica, katere namen je trajnostna mobilnost v občini za domačine in turiste. Storitve je tudi eden od korakov trajnostnega razvoja turizma v občini. S TIC busom tako omogočamo lokalnemu prebivalstvu lažji dostop do vsakodnevnih storitev v mestu in izven njega ter na drugi strani turistom, ki

preživljajo svoj prosti čas v naši občini, ogled znamenitosti. Vse skupaj smo nadgradili z možnostjo prevoza koles, tako da bodo še tako oddaljeni kotički naše občine dostopni ljubiteljem kolesarstva in pohodništva. Vozilo ima 8 sedežev in opremo z nastavkom za prevoz najmanj štirih koles ter rampo za prevoz invalidov.

TIC bus vozi ob ponedeljkih, tor-kih, sredah in petkih na določenih relacijah, ob četrtnih pa nudimo individualni prevoz na željeno relacijo po predhodni najavi, ki je lahko tudi izven naše občine.

Po predhodni najavi bo TIC bus obiskovalce poletnih dogodkov popeljal tudi na grad Prem.

Rezervacije za četrtnike individualne vožnje in vse dodatne informacije dobite v TIC-u Ilirska Bistrica, Gregorčičeva cesta 2 ali po telefonu 040 78 71 78 ali 05 99 66 278. ●

VOZNI RED TIC BUS

PONEDELJEK	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
ČELJE	7.05
PRELOŽE	7.10
RJAVČE	7.20
GABRK	7.25
HUJE	7.30
PREGARJE	7.35
ZAJELŠJE	7.40
TOMINJE	7.45
HARIJE	7.50
DOBROPOLJE	7.55
PRIHOD IL. BI.	8.00
ODHOD IL. BI.	11.45

FABCI	8.30
SUŠAK	8.35
NOVOKRAČINE	8.40
NOVA VAS PRI JELŠANAH	8.45
JELŠANE	8.55
DOLNJE	8.55
VELIKO BRDO	9.10
PRIHOD IL. BI.	9.20
ODHOD IL. BI.	13.15

SOZE	9.35
VELIKA BUKOVICA	9.40
KOSEZE	9.45
PRIHOD IL. BI.	9.50
ODHOD IL. BI.	13.15

TOREK	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
ZABIČE	7.10
PODGRAJE	7.10
KUTEŽEVO	7.15
TRPČANE	7.20
JABLANICA	7.25
VRBICA	7.30
VRBOVO	7.35
JASEN	7.40
PRIHOD IL. BI.	7.45
ODHOD IL. BI.	11.00

ČELJE	8.15
PRELOŽE	8.20
RJAVČE	8.30
HUJE	8.35
PREGARJE	8.40
ZAJELŠJE	8.40
TOMINJE	8.45
HARIJE	8.50
PRIHOD IL. BI.	9.00
ODHOD IL. BI.	12.15

ODHOD IL. B.	9.08
MALA BUKOVICA	9.15
DOL. POTOK	9.18
ZEM. VAGA	9.20
DOL. ZEMON	9.20
GOR. ZEMON	9.25
PRIHOD IL. BI.	9.30
ODHOD IL. BI.	13.00

SREDA	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
OSTROŽNO BRDO	7.20
JANEŽEVO BRDO	7.35
PREM – VAS	7.40
PREM – PRI POŠTI	7.45
DOLNJA BITNJA	7.45
KILOVČE	7.50
RATEČEVO BRDO	8.00
GORNJA BITNJA	8.05
TOPOLC	8.05
PRIHOD IL. BI.	8.15
ODHOD IL. BI.	11.45

SMRJE	8.35
MEREČE	8.45
PODSTENJŠEK	8.45
PODTABOR	8.50
PODSTENJE	9.00
PRIHOD IL. BI.	9.15
ODHOD IL. BI.	13.15

PETEK	
ODHOD avtobusna Dom na Vidmu Ilirska Bistrica	6.45
STAROD	7.20
RAČICE	7.30
MALE LOČE	7.40
HRUŠICA	7.45
PODGRAD	7.50
PODBEŽE	8.00
SABONJE	8.10
ZALČI	8.10
ZAREČICA	8.20
BRCE	8.25
ZAREČJE	8.30
REČICA	8.30
PRIHOD IL. BI.	8.35
ODHOD IL. BI.	11.20

KORITNICE	9.15
BAČ	9.20
KNEŽAK	9.25
ŠEMBIJE	9.30
PRIHOD IL. BI.	9.40
ODHOD IL. BI.	12.45



Velja od 1. 1. 2019.

JUBILEJNA STOTA RAZSTAVA V PAVLOVČEVI GALERIJ

Pavlovčeva galerija je v soboto, 7. decembra 2019, gostila občudovanja vredno stoto razstavo. Polna galerija je bila dokaz, da se Bistričani zavedajo pomena kreativnega izražanja in pri svojem delu podpirajo umetniškega vodjo kulturnega hrama Rajka Kranjca, ki se je tokrat predstavil v vlogi avtorja razstave in vse zbrane navdušil z deli, ki jih je poimenoval »Od Trubarja do ...«.



no vrednost, saj je galerija zato odprta vse dni v tednu. Ob koncih tedna v turistično-informacijskem centru v popoldanskem času dežurajo študentke, kar pomeni, da je ogled razstave možen tudi ob sobotah in nedeljah. Umetnost je Bistričanom dostopna vse dni v tednu in ni veliko galerij po Sloveniji, ki se še lahko pohvalijo s takšnim delavnikom. Če ljudje obiščejo turistično-informacijski center, ker iščejo kakšno informacijo, si obenem radi ogledajo tudi razstavljeni dela.«

23. novembra 2012 je Občina Ilirska Bistrica dobila svoj razstavni prostor s takratnim imenom Galerija Doma na Vidmu, funkcija programskega vodje galerije pa je bila dodeljena domačemu umetniku Rajku Kranjcu. V vseh teh letih se je v domači galeriji zvrstilo veliko likovnih, fotografskih in kiparskih razstav (razstav plastik), obiskovalci pa so z navdušenjem pozdravili tudi razsta-

vo numizmatikov in starih motociklov. Andreja Kranjec, nadarjena umetnica, ki je povezovala program na uvodni slovesnosti, je ob tem še dodala, da poleg zanimivih razstav v domači galeriji poteka tudi izobraževanje otrok, ki ga izvaja sama. »Pomembno je, da imamo prostor, kjer učimo mlajše, da rastejo z umetnostjo, da se spoznavaajo s slovensko kulturo, slovensko umetnostjo. Spodbujamo jih k temu, da cenijo umetnost in se tudi sami preizkušajo v likovnih tehnikah.«

V začetku leta 2019 je bistriška galerija dobila novo ime Pavlovčeva galerija po vrhunskem slovenskem slikarju krajinarju Francetu Pavlovcu, ki se je rodil v Trnovem.

»Občutek, da nekaj dobrega narediš za naše občane in našo družbo, me še danes

»V začetku je bilo Bistričane težko navediti na to, da imamo v našem kraju galerijo. Več kot desetletje je minilo, odkar smo zaprli manjšo galerijo, ki se je nahajala v kletnih prostorih stavbe Doma na Vidmu, kjer so v času JLA imeli kegljišče. Ko je omenjena galerija zaprla svoja vrata, smo vsi občutili, da našemu kraju nekaj manjka, zato smo se izjemno razveselili, ko smo konec leta 2012 dobili v uporabo ta čudovit prostor, kjer se nahajamo danes,« je uvodoma dejal Rajko Kranjec, ki je v nadaljevanju izpostavil veliko prednost domače galerije v primerjavi z ostalimi po Sloveniji: »Posebnost naše galerije je v tem, da v istih prostorih deluje tudi Turistično-informacijski center Ilirska Bistrica. V galeriji to občutimo kot doda-



žene naprej. Upam, da sem pri vodenju dokaj uspešen. Ljudje pogosto rečejo, da je moje delo utečeno in gre nekako samo od sebe naprej, pa ni vedno tako, saj ima vsaka razstava svojo zgodbo in včasih ne gre vse gladko. Z dobro voljo in veseljem do tega dela se da marsikaj narediti in urediti,« je motiv za uspešne dogovore glede gostovanj priznanih domačih in tujih umetnikov v Pavlovčevi galeriji razkril njen kustos Rajko Kranjec.

SOŽITJE LITERATURE IN VIZUALNE UMETNOSTI »OD TRUBARJA DO ...«

»Portreti so mi zelo ljubi in tokrat sem se odločil za črno-belo tehniko, ki mi je pri-



rasla k srcu. Doma sem imel že kar lepo število portretov, a sem v zadnjih dveh mesecih naslikal še nekaj del in nastal je izbor 24 portretov, ki si jih sedaj lahko ogledate. Ko sem slikal zadnje, sem se vprašal, zakaj sem se lotil slikanja teh literatov. Tale gospoda tukaj si to zasluži. Zaslužijo si, da jih potegnemo iz zaprašenih knjig, da ne zaidejo v pozabo,« je izbor teme za ustvarjanje pojasnil avtor del Rajko Kranjec, pomen očetovega dela pa je v nadaljevanju osvetlila tudi mlada umetnica Andreja Kranjec: »Izobešeni portreti so obrazi ljudi, ki so verjeli v slovenski jezik tudi takrat, ko je bil pisan in govorjen na skrivaj. Danes na to velikokrat pozabimo, zato je Rajko Kranjec upodobil ljudi, ki so sanjali, pisali in ustvarjali v slovenščini, se igrali s slovenskim jezikom in verjeli vanj.

Kranjčeva razstava je poklon slovenski kulturi, saj slovenske književnike postavi na zaslužen piedestal.«

Da pa ne bi naši literati kraljevali zgolj na stenah, je poskrbel govornik Franc Gombač, ki je vse zbrane popeljal na edinstveno literarno popotovanje od Primoža Trubarja, Valentina Vodnika in Ivana Cankarja do Otona Župančiča in Simona Gregorčiča. Umetniško pripoved pa je zaključil z odlomki del domačega pesnika in pisatelja Dragotina Ketteja. Za zvočno kuliso dogodka je poskrbel učenec Glasbene šole Ilirska Bistrica Dejan Derenčin, ki se veččin igranja na harmoniko uči pri Mirjam Jaksetič Dolgan.

Rajko Kranjec, ki se je javnosti s svojimi deli prvič predstavil leta 1997 in se lahko pohvali z več kot 30 samostojnimi ter številnimi skupinskimi razstavami, se je ob zaključku uradnega dela programa ob otvoritvi jubilejne razstave zahvalil obema nastopajočima in vsem tistim, ki so mu v teh minulih sedmih letih pomagali pri organizaciji dogodkov: »Osebnju Turistično- informacijskega centra Ilirska Bistrica, snemalcem lokalne postaje TV Galeja in Glasbeni šoli Ilirska Bistrica ter njenemu ravnatelju Martinu Lenarčiču, ki velikokrat prisluhne mojim željam. Ne smem pa izpustiti občanom dobro znane- ga novinarja Petra Nikolića – človeka, ki že sedem let skrbi za promocijo naših dogodkov in s katerim redno pošiljava članke o pestrem dogajanju v galeriji na naslove različnih medijskih hiš.« ●



TRADICIONALNEGO ŽEGNANJE KONJ SE NA ŠTEFANOVO V HARIJAH ODVIJA ŽE ČETRTO STOLETJE

»Dosti žita, dosti vina,
zdrava bodi Vam živina.
Ljubo zdravje Bog Vam daj,
pa še sveti Štefan kaj.
Praznike Vam zdaj voščimo,
dosti sreče Vam želimo.«

(staro voščilo)

Na 25. tradicionalnem žegnanju pri cerkvi sv. Štefana se je letos v lepem in sončnem vremenu zbralo kar 17 konj in njihovih lastnikov, ki so v Harije prijezdili iz domačih dvorišč, okoliških vasi in sosednjih občin.

Na harijski zimski shod, ko goduje zaveznik konj, konjarjev in kočijažev sv. Štefan, je bistriški župnik Stanko Fajdiga po darovani sveti maši blagoslovil vodo, kruh, sol, konje in njihove lastnike.

Člani KETŠD Alojzij Mihelčič iz Harij so ob tej priložnosti obudili star običaj z imenom »Štefanovo lučanje«, ki pomeni obmetavanje ljudi z ječmenovim zrnjem za zdravje, domovino, boljše letino in srečo.

»Od kar smo v samostojni Sloveniji, smo bolj organizirano pristopili k štefanovemu, ki pa je v naši vasi prisotno od pamtiveka. Konjarji so prihajali k maši; zahvalili so se za zdravje njihove živine in darovali na »ofru« tudi v tistih časih, ko blagoslov ni bil zaželen, ker je dejansko konjarjem ta svetnik nekaj pomenil,« je bistvo žegnanja v Harijah razložila Alenka Penko, predsednica KETŠD Alojzij Mihelčič iz Harij.

Letošnjega žegnanja se je udeležilo kar 17 konj. Za zastavonošo Zvonkom Boštjančičem so se zvrstile tri konjske vprege. Prvo vprego s kobilama Gabi in Galo je vozil Miha Jernuclov iz Petelinj, naslednjo vprego s konjema Sky in Kiss je vozil Sandi Fedrigo iz Matavuna. Kot zadnji pa se z Bliskom in Gromom je predstavil Rajko Čotnik iz Dolnjih Ležeč. Domačin Gregor Hrvatini je prijezdil na kobili Piki, njegov oče Igor Hrvatini pa se je predstavil s kobilo Lolo. Branko Hrvatini iz Sabonj se je pohvalil z obnovljenim petdeset let starim komatom, ki je krasil vrat njegove kobile Ind. Topolčan Bogdan Rojc je na žegnanje pripeljal žrebico Džeko in kobilo Kari, Klavdija Škrli iz Tominj pa se je predstavila s kobilo Mišo, ki je letos dopolnila dvajset let. Zvest udeleženec žegnanja v Harijah Andrej Škrli iz Dolnjega Zemona je prispel na prizorišče s svojim konjem Dingom, Trnovec Martin Pirih pa je

letos prijezdil na konju Juriju, ki je v lasti Mihe Franka iz Trnovega. Zaključni dogodek žegnanja je postregel s tremi pripadnicami nežnejšega spola. Bistričanka Ema Grilj in konj Lui, ki je v lasti nestorja harijskega Štefanovega Jožeta Samse iz Ilirske Bistrice, sta se predstavila kot prva, nato je na prizorišče prispela Lea Žnidarič iz Ilirske Bistrice s konjem Rikom, kot zadnja pa sta blagoslov prejela Nika Lužar iz vasi Lužarji v občini Velike Lašče in konj Tim, ki je v lasti Marjana Benigarja iz Trnovega.

V počastitev državnega praznika dneva samostojnosti in enotnosti, ki sovpada s štefanovim, so člani društva pripravili pester kulturni program, ki ga je povezovala Nataša Frank. Za glasbeno kuliso so poskrbeli pevci MPZ Dragotin Kette z novo zborovodkinjo Janjo Konestabo in Trio Turn.

Vsako leto na ta dan izdajo vaško glasilo, ki je pregled pomembnejših dogodkov v vasi. »V 21. številki Harijski novic smo objavili pomembne dogodke, ki so obeležili preteklo leto. Harijske novice smo izdali v





nakladi 350 izvodov in tokratna izdaja je že tretje leto zapored v celoti v barvni tehniki. Novice gredo tudi v tujino, kjer si

jih naši ljudje pošiljajo med seboj, zato se pri nas radi pohvalimo, da naš časopis berejo kar na petih kontinentih. Bralci si lahko v novi izdaji

preberejo kroniko dogajanja v vasi; predstavili smo tudi statistične podatke o rojstvih, smrtih in prejetih zakramentih. Objavili smo veliko novih fotografij, saj vemo, da danes vsi fotografirajo s svojimi mobilnimi telefoni a redki dejansko te fotografije tudi razvijejo. V letošnjo izdajo smo vključili tudi stare fotografije in opisali dogodke in obujali spomine na minule dni,« je vsebino najnovejše številke najpomembnejših novic v vasi predstavila Alenka Penko. Vaščani Harij se lahko pohvalijo s prvo samooskrbno sončno elektrarno v vasi, v novem glasilu pa so izpostavili tudi delovne akcije in popravila vaških poti. »Posebnost letošnje številke so narečni izrazi, ki smo jih podrobneje razložili, in stara imena. Raziskava je namreč pokazala, da se mladi danes raje izražajo v angleškem jeziku kot pa v slovenskem, zato smo se odločili stare besede približati tudi mlajši generaciji in jih navdušiti za tradicijo,« je dodala Alenka Penko. ●



OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE ODLOKA O PRORAČUNU ZA LETO 2020

Proračun Občine Ilirska Bistrica za leto 2020 je bil sprejet na OS, dne 6. 3. 2019, in objavljen v Uradnem listu št. 16, dne 15. 3. 2019. Od takrat do danes so bile potrebne določene spremembe in popravki predvsem zaradi zamika izvedbe projektov. Prav zaradi tega je župan predlagal *Spremembo odloka o proračunu Občine Ilirska Bistrica za leto 2020*.

S *Spremembo odloka o proračunu za leto 2020* se predvideva 22.266.293 evrov prihodkov. Skoraj polovica vseh prihodkov (10.000.226 evrov) je iz naslova davčnih prihodkov. V to kategorijo spadajo davki na dohodek in dobiček, davki na premoženje, domači davki na blago in storitve ter drugi davki. Nedavčni prihodki so načrtovani v višini 1.191.895 evrov. Ti dve kategoriji prihodkov sta že leta konstantni in se ju relativno lahko načrtuje, zato so tudi odstopanja pri realizaciji minimalna. Večjo težavo pri načrtovanju predstavljajo kapitalski prihodki, ki so odvisni od uspešnosti prodaje zemljišč in nepremičnin ter transferni prihodki, ki so odvisni od razpisov, ki jih objavijo ministrstva, in uspešnosti same prijave.

Odhodki so načrtovani v višini 22.947.006 evrov in so sestavljeni iz tekočih odhodkov ter tekočih transferov. Tekoči odhodki in transferi se nanašajo na redne mesečne odhodke, ki omogočajo nemoteno delovanje javnih zavodov, izplačilo plač in materialnih stroškov, delovanje krajevnih skupnosti, tekoče stroške občinske uprave, delovanje društev ... Načrtovana poraba je ocenjena na 10.939.167 evrov. Ostali stroški pa so investicijski stroški, ki se nanašajo na investicije v občini tako v mestu kot po krajevnih skupnostih. Ocena teh odhodkov znaša 12.007.838 evrov.

VEČJI PROJEKTI V OBČINI ILIRSKA BISTRICA V LETU 2020

V januarju je predvidena otvoritev **povezovalne ceste med Vilharjevo in**

Šercerjevo cesto, ki bo uspešno preusmerila promet stran od mestnih ulic na obvoznico. Za letošnje leto bo za ta namen nakazanih 100.000 evrov sredstev iz državnega proračuna in 37.123 iz občinskega proračuna.

Leto 2020 bo zaznamoval začetek dveh velikih projektov, in sicer gradnje prizidka Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica in izgradnje povezovalnega vodovoda Ilirska Bistrica–Rodik.

V okviru zdravstvenega varstva se bo letos pričelo s projektom **gradnje prizidka Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica** v vrednosti 3 milijone evrov – od tega bi letos namenili 200.000 evrov za začetek projekta. Trenutno se v sodelovanju z vodstvom zdravstvenega doma pripravlja popis del za pripravo razpisa, preverja pa se tudi možnost umestitve lekarne poleg poslopja zdravstvenega doma. Za gradnjo prizidka bi se v letu 2021 namenilo 1.251.444 evrov, naslednje leto pa okroglih 1.500.000 evrov.

Drugi večji projekt je **izgradnja povezovalnega vodovoda Ilirska Bistrica–Rodik**, ki je vreden 14.300.000 evrov. Bistriški del projekta je vreden 9.150.000 evrov – od tega bo Občina Ilirska Bistrica zanj namenila 1.800.000 evrov, preostanek pa bo zagotovljen iz Kohezijskega sklada EU in republiških sredstev. V okviru projekta se bo uredilo: vodovod med Ilirsko Bistrico in Rodikom, vodarno Ilirska Bistrica in vodovod v Levstikovi ulici v skladu z ostalo infrastrukturo. Po zaključenemu popisu bo predvidoma v januarju objavljeno javno naročilo za izvajalca del. Nova investicija bo zagotavljala varno, trajno in

ekonomično vodooskrbo ter izboljšala kakovost pitne vode občanov.

V letu 2020 je predvidena gradnja štirih vaških domov. Za **Vaški dom Podgraje** bo iz občinskega proračuna namenjenih 15.000 evrov, za **Vaški dom Podbeže** pa 5000 evrov več. Za **Vaški dom Bač** bo nakazanih 20.000 evrov, za **Vaški dom Starod** pa 10.000 evrov. Za zadnja dva domova je že v pripravi projektna dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja.

V okviru varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in delovanja sistema za zaščito, reševanje in pomoč bosta izvedeni **nadgradnji gasilskega vozila PGD Jelšane** v vrednosti 18.820 evrov in **gasilskega vozila PGD Vrbovo** v enaki vrednosti ter **nakup novega gasilskega vozila PGD Ilirska Bistrica** v vrednosti 70.000 evrov. Za zaščitno in reševalno opremo bo v letošnjem letu Gasilski zvezi Ilirska Bistrica nakazanih 90.000 evrov, in sicer 25.500 evrov iz državnega proračuna in 64.500 evrov iz občinske malhe.

V tem letu sta predvidena izdelava projektna dokumentacije za **državno kolesarsko povezavo med Ilirsko Bistrico in Zabičami**, ki se bo pričela umeščati v prostor, in začetek izvedbenih del. Zaradi obogatitve turistične ponudbe bo kolesarska povezava delno potekala tudi po bližnjih poljskih poteh. Prav tako bo postavljena signalizacija na **občinskih kolesarskih poteh**, načrtovana pa je tudi ureditev **gorsko-kolesarskih poti** za rekreacijo. V ta namen je rezerviranih 50.000 evrov občinskih sredstev.

V okviru varovanja okolja in naravne dediščine Občina Ilirska Bistrica zaključuje projekt **deponije v Jelšanah**, za katerega bo letos namenila 546.000 evrov. Izvajalec je izbran. V teku je podpis pogodbe za zaključna dela. Pričenja se s projektom **sanacije odlagališča za odpadke v Globovniku**, za kar bo v prvi fazi namenjenih 55.000 evrov, in sicer 50.000 evrov iz državnega naslova, občina pa bo primaknila 5.000 evrov. Trenutno je projekt v fazi izbire izvajalca gradbenih del. **Čistilna naprava v vodarni Podstenjšek** je zaključena in poskusno obratuje. V ta namen bo letos porabljenih 55.000 evrov občinske

ga denarja. V tem letu pa bo obnovljen tudi **vodovod Knežak-Rezervoar Obroba**, ki bo pomembno pripomogel k

večji požarni varnosti na tem območju in ga bo sofinanciralo ministrstvo za obrambo v višini 200.000 evrov, Obči-

na Ilirska Bistrica pa bo za projekt pri-
maknila 163.752 evrov. Izvajalec je že
izbran, pogodba pa je v fazi podpisa. ●

OBVESTILO O MOŽNOSTI SEZNANITVE S STALIŠČI GURS-A DO PREJETIH PRIPOMB V POSTOPKU JAVNE RAZGRNITVE PREDLOGA MODELOV VREDNOTENJA NEPREMIČNIN

Občina Ilirska Bistrica obvešča zainteresirano javnost, da se lahko v času uradnih ur v **pisarnah št. 8 in 10 v stavbi Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška 14, 6250 Ilirska Bistrica (II. nadstropje levo)** seznani s stališči Geodetske uprave Re-

publike Slovenije do prejetih pripomb, podanih v postopku javne razgrnitve **predloga modelov vrednotenja nepremičnin**. ●

Mesto sije v soju prazničnih luči in po ulicah odmevajo božične pesmi. Prihaja najbolj čaroben čas v letu, ko se iz kuhinje vije vonj po domačih piškotih in orehovi potici. To je čas, ki ga preživimo v družbi najbližjih in se prepustimo idiličnemu praznovanju v družinskem krogu.

Naj vam sveti večer in božični dan prineseta mir, veselje in toplino v vaša srca, novo leto pa naj bo ustvarjalno, uspešno, pogumno in polno upanja v boljšo ter lepšo prihodnost.

Veliko zdravja in sreče v 2020!

Župan Emil Rojc,
Občinska uprava in
Občinski svet Občine Ilirska Bistrica



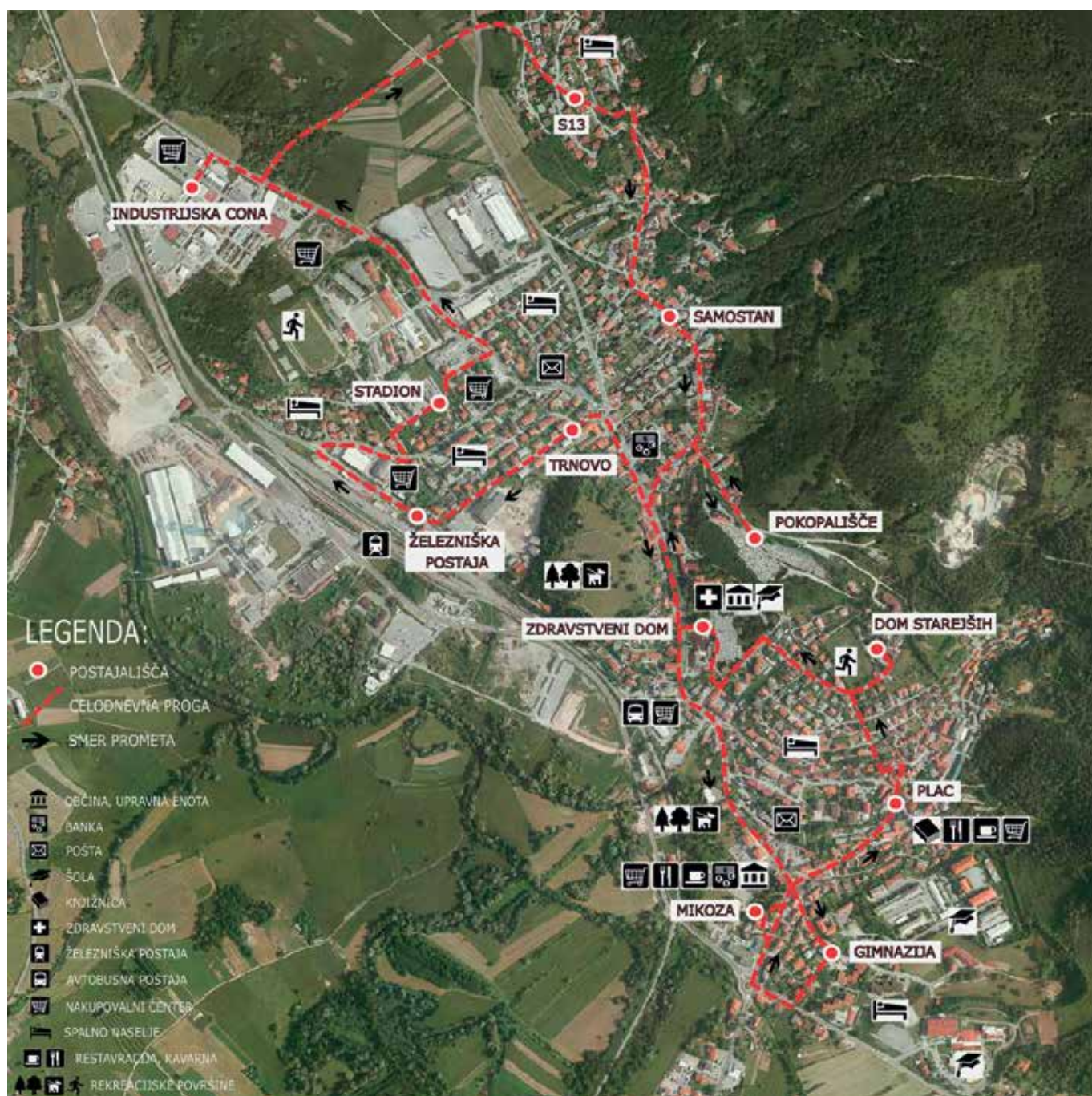
BREZPLAČEN MESTNI POTNIŠKI PROMET SKOZI ILIRSKO BISTRICO BO STEKEL KONEC JANUARJA



Občina Ilirska Bistrica je v letu 2018 pristopila k evropskemu čezmejnemu programu sodelovanja *Interreg V-A Ita-*

lija-Slovenija 2014–2020 o trajnostni mobilnosti, razvoju mest in podeželja. Projekt temelji na nadgradnji *Celostne*

prometne strategije s ciljem optimizacije prometa, izboljšanja kvalitete življenja, zmanjšanja onesnaževanja okolja in



POSTAJALIŠČA:

- | | | | |
|--------------------------|-----------------------|----------------------|-----------------|
| 1. Mikoza | 4. Zdravstveni dom | 7. Stadion | 10. Samostan |
| 2. Plac | 5. Trnovo | 8. Industrijska cona | 11. Pokopališče |
| 3. Dom starejših občanov | 6. Železniška postaja | 9. S13 | 12. Gimnazija |

hrupa ter večje varnosti in strpnosti do vseh udeležencev v prometu.

V skladu z omenjenimi smernicami se v mestu Ilirska Bistrica uvaja mestni potniški promet, ki bo povezal celotno Ilirsko Bistrico in olajšal dostop do vseh ustanov, dejavnosti in nakupovalnih centrov. Na začetku je predvidena krožna linija z dvanajstimi postajališči:

Mikoza, Plac, Dom starejših občanov, Zdravstveni dom, Trnovo, Železniška postaja, Stadion, Industrijska cona, S 13, Samostan, Pokopališče in Gimnazija. Avtobus bo vozil vsake pol ure od ponedeljka do petka. Mestna linija bo pričela obratovati konec januarja 2020.

Potek linije, vozni red in število postajališč po mestu se bodo prilagajali potre-

bam uporabnikov, ki bodo svoje mnenje o mestnem prometu in njegovih izboljšavah izrazili z izpolnjenimi anketnimi vprašalniki. Prevoz bo v naslednjih dveh letih brezplačen, v nadaljevanju pa bo v primeru zadostnega števila potnikov zagotovljen za simbolično nizko ceno. ●

Crossmoby tim

BRINŠKOV KLANEC POSTAJA ŠE PRIJAZNEJŠI DO KOLESARJEV

V sklopu projekta *Ureditev kolesarskega pasu in površin za pešce* sta Gregorčičeva in Bazoviška cesta bogatejši za nov in urejen prehod za pešce s pločnikom. Po omenjenih cestah je urejen tudi kolesar-

ski pas. Slepí in slabovidni se lažje orientirajo s taktilnimi oznakami za slepe in slabovidne, svetlobna signalizacija na prehodu za pešce pa poskrbi za občutno večjo varnost pešcev.

Gregorčičeva cesta je konec leta 2019 pridobila še dve pripravi, ki sta namenjeni kolesarjem. Na Gregorčičevi cesti stoji števec, ki šteje kolesarski promet na obeh straneh ceste, pri odcepu za Zdravstveni dom Ilirska Bistrica pa je umeščena postaja, ki bo kolesarjem služila za manjša popravila in preverjanje tlaka v zračnicah. Operacija, ki jo financira Evropska unija iz Kohezijskega sklada, bo Bistričanom še bolj približala kolesarjenje, jih spodbudila k aktivnemu gibanju in poskrbela za zdrav življenjski slog občanov. ●

Boštjan Primc





Ilirska Bistrica, 23.12.2019

**Občina Ilirska Bistrica in TIC Ilirska Bistrica v soorganizaciji
prireditve Pust je pršu 2020**

V A B I T A

**pustne skupine vseh vrst in oblik, da se prijavijo za sodelovanje na
25. tradicionalni pustni povorki »PUST JE PRŠU 2020«,**

**ki bo v nedeljo, dne 23. februarja 2020, od 14.00 ure dalje, po ulicah Ilirske
Bistrice.**

Prijavite se, prosimo, pisno na naslov: na e-pošto: info@tic-ilbistrica.si

in nam posredujte naslednje podatke:

- ime in naslov pustne skupine,
- število članov skupine (najmanj 8),
- ali imate glasbeno spremljavo ali boste dostavili organizatorju vašo glasbeno predlogo, ki bo spremljala predstavitev vaše skupine na trasi,
- kontaktno osebo, telefonsko številko in e-pošto.

Prosimo, da se zaradi organizacije prevozov prijavite čim prej.
Zadnji rok za prijavo je 7. februar 2020.

**Za vse dodatne informacije smo dosegljivi na
telefonski številki: 040 78 71 78 ali na zgornji e-pošti.**

O poteku prireditve, točni uri in lokacijah boste obveščeni.

V pričakovanju Vaše prijave Vas lepo pozdravljamo.

Ob oddaji prijave se strinjate in dovoljuate, da bo organizator prireditve neomejeno fotografiral povorko in javno objavil posnete fotografije s prireditve Pust je pršu 2020 za potrebe objave na spletni strani zavoda, socialnih omrežij in promocijskih publikacijah.

**Organizacijski odbor prireditve
»Pust je pršu 2020«**

KONTAKTNI PODATKI ORGANOV IN JAVNIH ZAVODOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

Občina Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 14 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 11. ure		od 8. ure do 11. ure in od 12. ure do 16.30		od 8. ure do 11. ure		
Upravna enota Ilirska Bistrica Gregorčičeva 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 7.30 do 12. ure in od 13. ure do 17.30		od 8. ure do 13. ure		
Geodetska uprava RS Območna geodetska uprava Koper, Pisarna Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17.30		od 8. ure do 13. ure		
Finančna uprava RS, Finančni urad Postojna, Sektor za davke, Pisarna Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure		od 7. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure				
CSD Primorsko- Notranjska, enota Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure		od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 12. ure		
Zavod za zaposlovanje, Območna služba Koper, Urad za delo Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure		
Zavod za zdravstveno zavarovanje, Območna enota Koper, Izpostava Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 25 A 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure		

»MEDENI DAN« V DOMU NA VIDMU

Druga adventna nedelja je minila v znamenju drugega »Medenega dne«, ki ga je pripravilo domače čebelarstvo društvo. Čebelarji so prisluhnili predavanju o učinkoviti zaščiti čebelnjakov pred medvedmi, obiskovalci pa so si lahko ogledali bogato ponudbo medu in izbirali med medenimi pridelki kar petnajstih domačih čebelarjev.

»Licencirani ocenjevalci medu so ocenjevali 37 vzorcev v kategorijah: cvetlični, gozdni, hojev, kostanjev in lipov med. Letošnji med je kvaliteten, saj imamo kar stroge standarde ocenjevanja. Pozorni smo na: vsebnost vode, barvo, aromo in vonj. Vse ima določene postavke, ki na koncu dajo določeno kategorijo medu. Vsak ocenjevalec ima svoje vzorčne liste, nato pa se izračuna povprečje vseh štirih ocenjevalcev. Med, ki je letos prejel največ točk, oziroma šampion tekmovanja je postal gozdni med čebelarja Zorka Šabca,« je zapleten proces ocenjevanja »tekočega zlata« pojasnila aktualna predsednica Čebelarskega društva Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica in predsednica ocenjevalne komisije Milena Urh.

Šampionski naslov je tokrat šel v roke čebelarja Zorka Šabca, ki nam je izdal recept za zmago: »Za šampiona so potrebne čebele in njihovo delo brez vsakršnega spreminjanja medu. Zmagovalni med je iz področja med Malo Bukovico in Gornjim Zemonom. Imam tri prevozne enote in čebele vozim po bistrski občini ter drugod

po Sloveniji.« Letošnji šampion nosi registrirano blagovno znamko Medvedu prijazno, ki pomeni družbeno odgovorno sprejemanje medveda v lokalnem okolju in ohranjanje njegove naravne plašnosti v življenjskem prostoru. »Medved mi je uničil en zabojnik in zaradi te izkušnje sem pristopil k tej znamki. Ni mi žal, saj z Zavodom za gozdove Slovenije lepo sodelujemo. Naučili so nas, kako delati in nam dali potrebno opremo. Pastir z močnejšo jakostjo prepreči medvedu dostop do čebelnjaka,« je uspešno sodelovanje z zavodom za gozdove, ki obrodi sadove, opisal Šabec.

»Čebelarji, ki smo v programu »Medvedom prijazno«, smo zadnja leta dobili veliko nasvetov in opreme, da smo uspešno zaščitili naše čebelnjake, in sicer električne pastirje, ograje ter baterije. Tisti, ki smo se priključili družini »Medvedom prijazno« in si ogradili čebelnjake, nimamo več težav z medvedom. Pred nekaj leti pa se je čebele peljalo na Mašun in če čebelnjak ni bil zaščiten, je prišlo do katastrofe. S tem



programom nam je zavod za gozdove zelo pomagal in mi smo sedaj v nekakšnem sožitju z medvedom. Zavod za gozdove nam pomaga z nasveti in nas oskrbi s potrebno opremo, da lahko zaščitimo naše čebele,« je svojo pozitivno izkušnjo glede varnosti čebelnjakov z nami delil tudi čebelar Aleksander Primc, ki ima svoje čebele po bistrski občini na Mašunu in Starodu, v Trnovskem gozdu in na Ajdovskem.

V znamenju medveda se je na Medenem dnevu odvijalo tudi predavanje Zavoda za gozdove Slovenije z naslovom Zaščita čebelnjakov pred medvedom, na katerem je predavatelj Tomaž Berce slušateljem predstavil, zakaj prihaja do konfliktov z medvedmi in zvermi nasploh ter zakaj medved povzroča škodo in kako se tej škodi uspešno izogniti. Izvedeli so, da je škoda na čebelnjaki odvisna tudi od tega, koliko je dostopne hrane v naravi, saj če je veliko gozdnih plodov, je škoda na čebelnjaki praviloma manj, če pa je suša, si medved hrano poišče v čebelnjaku. Čebelarji so skupaj z zavodom za gozdove ugotovili, da se s temi ukrepi škoda zmanjšuje, zato so sklenili, da bodo v tovrstno zaščito prepričali tudi druge čebelarje, ki se do sedaj še niso odločili za ta ukrep.

Čebelarji so na tržnici ponosno predstavili svoje pridelke, obiskovalci pa so lahko kupili tudi medico, medeni liker, cve-



tni prah, propolis in matični mleček.

Ponudbo klasičnih medenih izdelkov in medenih sladici je popestril domač kuharski mojster Rihard Baša, ki je izbrane kulinarične jedi posebej za to priložnost obogatil z medom, Milenko Oblak pa je predstavil svojo bogato ponudbo izdelkov. Na stojnici so predstavili različne čajne mešanice, Ekološka kmetija Slavec pa je za degustacijo poleg medu ponudila tudi kozje mleko in kozji sir, malinovec iz lastnega nasada malin ter ekološka jajca.

Organizatorji so tudi letos pripravili poseben program za najmlajše, ki so lahko svojo kreativnost uspešno predstavili na ustvarjalnih delavnicah, kjer so izdelovali cvetlične gospodične, poslikali panjske končnice in oblikovali različne izdelke iz gline.

Medtem ko so se mize šibile pod različnimi medenimi dobrotami, je bil del avle rezerviran za razstavo o čebelarstvu, kjer so si lahko obiskovalci ogledali različne panje, preše in nekaj drugih artefaktov iz čebelarstva muzeja, poleg tega pa so lahko prelistali številne letake in brošure na temo medu in čebelarstva na Slovenskem.

ŽNIDARŠIČEV PANJ TUDI PO STO LETIH ŠE VEDNO ZELO PRILJUBLJEN

Čebelarstvo ima v Ilirski Bistrici zelo dolgo in bogato tradicijo, saj tovrstna dejavnost datira že v davno leto 1907.



Domačin, velečebelar in podjetnik Anton Žnideršič (1874–1974) je bistriško čebelarstvo povzdignil na visoko strokovno raven, ko je ustvaril moderen panj, ki je zadovoljil potrebe slovenskih čebelarjev in se navezoval na tradicijo. Pri snovanju mu je kot vzorec služil tako imenovani »listovni panj« nemškega učitelja Albertija, ki ga je temeljito predelal in ga po večletnih poizkusih leta 1910 končno ponudil slovenski čebelarji javnosti. Novega panja, ki je bil neprekosljiv za prevažanje na paše, se je oprijel naziv »Alberti-Žnideršičev panj«, Anton Žnideršič pa je uspel prepričati čebelarje, da se da s takšnim panjem gospodarno čebelariti, ohraniti čebeljo družino in doseči izjemno kvaliteto medu. Panj so poimenovali »Žnideršičev« ali AŽ panj (skrajšano Alber-

ti-Žnideršičev) in tako ga imenujemo še danes. AŽ panj je danes še vedno tako priljubljen, kot je bil pred sto leti. Zaradi enostavnosti postopka pregleda čebeljih družin v AŽ panjih so se zanj zadnje čase začeli zanimati tudi tuji čebelarji. O tehniki čebelarjenja v AŽ panjih predavatelji delijo svoje znanje na ameriških tleh, o slovenskem čebelarstvu pa je izšel tudi priročnik v angleškem jeziku. Alberti-Žnideršičev panj pa ni priljubljen samo čez lužo ampak tudi v Španiji, Franciji in še posebej v sosednji Italiji.

Bistriški čebelarji so v spomin na domačega pionirja čebelarstva svoje društvo poimenovali Čebelarstvo društvo Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica. V spomin na imenitnega sokrajana in v počastitev bogate tradicije pridelave medu so v Vencinovi hiši na Levstikovi ulici uredili čebelarški muzej, kjer so na ogled postavili številne predmete iz bogate ilirsko-bistriške čebelarstva preteklosti. Danes Čebelarstvo društvo Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica pod svojim okriljem združuje kar 118 ljubiteljev pridelave medu, ki prihajajo iz celotne bistriške občine.

Čebelarji, ki promovirajo *Med izpod Snežnika*, so to prireditev uspešno pripravili že drugo leto zapovrstjo, saj se zavedajo, da je njihovo poslanstvo občane ozaveščati o pomenu čebel in čebeljih pridelkov, ki so lokalnega izvora, zato upajo, da bo dogodek v prihodnosti postal tradicionalno srečanje častilcev odlične lokalno pridelane hrane in domačih dobrot. ●





KRIZA SREDNJIH LET BISTRIČANE NASMEJALA DO SOLZ

Ranko Babić je z novo avtobiografsko predstavo razveselil vse ljubitelje dobre komedije, ki jim je v pol drugo uro trajajoči predstavi živo orisal komične situacije, s katerimi se sooča kot soprog in oče dveh hčera.

Igralec **Ranko Babić**, ki ga je bistriška publika že imela priložnost spoznati v hit komediji *Moška copata*, s katero je s 380 ponovitvami v več kot 100 mestih po Sloveniji nasmejal več kot 115 tisoč ljudi, se je na oder Velike dvorane Doma na Vidmu vrnil z njenim nadaljevanjem, ki nosi naslov *Kriza srednjih let*.

Nova avtobiografska komedija na samironičen način predstavi moško dožemanje različnih obdobij in situacij partnerskega ter družinskega življenja. Celovečerni šov je sestavljen iz zabavnih situacij, ki jih igralec lahko, a hkrati brez dlake na jeziku, deli z občinstvom.

Kaj v današnjem času muči 38-letnega moškega? Kriza srednjih let je hujša od krize pubertete, saj gredo stvari raje navzdol kot navzgor, povrh vsega pa postaja človek na svoje veliko presenečenje vedno bolj podoben svojim staršem – tako v razmišljanju kot obnašanju. Na pragu četrtega desetletja življenja se marsikaj spremeni in moški ne bi bil pravi moški, če ne bi začel iskati hitrih rešitev za novonastale situacije.

V novi nori monokomediji *Kriza srednjih let* se je Ranko Babić posvetil številnim izzivom starševstva in na humoren način spregovoril o prizadevanjih, da še v drugo postane očka. Težave z zanositvijo, spremljanje plodnih dni in ovulacije ter obisk strokovnjaka za plodnost niso ravno teme, o katerih bi človek razpredal na dolgo in široko, a jih je priljubljeni komik predstavil na tako pristen in domač način, da se mu publika resnično ni mogla upreti.

Ranka Babića si je širša javnost imela priložnost ogledati kot Jožeta v priljubljeni komični seriji *Kursadžije*, svoj talent za zabavne televizijske in animirane oddaje pa je izpilil kot soustvarjalec oddaje *DA šou* z Denisom Avdičem. Kot Ibro je pred televizijske ekrane prikoval širok krog oboževalcev slovenske televizijske nadaljevanke *Ena zlahtna storija*,

na gledaliških deskah pa se je izkazal z nadvse uspešno komedijo Špas teatra *Moška copata*, ki je presegla več rekordov. Po tej uspešni predstavi je bila domača publika željna novih prijetljajev na odru in po odzivu sodeč, bo tudi nova predstava vsaj tako uspešna, kot je bila njena predhodnica. ●



Srečno 2020

- pedikura,
- manikura,
- trajni lak,
- nega obraza,
- nega telesa,
- masaža,
- depilacija,
- oblikovanje telesa,
- pomlajevanje obraza,
- trajno odstranjevanje dlavic

in zdravja polno novo leto vam želi
Kozmetični studio Mojca.

Mojca Kljun, Harije 81a, Ilirska Bistrica

Za termin pišite na info@studiomojca.si ali pokličite 05 71 45 990.



PREDSTAVITEV ROMANA »ŠTEVILKA 66229«

Na Osnovni šoli Podgora Kuteževo so v novembru gostili Jožeta Celina, domačina iz Kuteževega, ki je predstavil svoj literarni prvenec »Številka 66229«.

Knjiga je izšla pri celjski Mohorjevi družbi in govori o življenju avtorjevega očeta Jožeta Stanislava Celina, po domače Pepeta. Prvi del knjige ima etnološko vrednost, saj pripoveduje o težkem, a lepem življenju na podeželju, kot ga je avtorju opisal oče. V ospredju so opisi Kočanije in kmečkih opravil, navad in običajev, npr. košnje, vaškega plesa in vizite.

V drugem delu romana, ki je nastal predvsem na podlagi najdenih dokumentov in pisem ter drugih zgodovinskih virov, je v ospredju vpoklic v italijansko vojsko in deportacija v nemško taborišče Forbach ter neusmiljeno življenje pod budnimi očmi nemških stražarjev. Tu je Pepe postal zgolj številka 66229. O teh doživetjih je govoril s težavo in je dal sinu le iztočnice, po katerih je sestavil celotno zgodbo o trpljenju v nemškem ujetništvu in vrnitvi domov.

Poudarek biografije je na trpljenju posameznika in sporočilu o nesmiselnosti vojn in ograj, ki nam jih postavlja družba, največkrat pa si jih postavljamo sami.

Literarni večer, ki je privabil številne obiskovalce, je vodila bivaša učenka šole Tadeja Logar, program pa je s pesmijo popestrila folklorna skupina OŠ Kuteževo in učiteljica glasbe Sara Štrancar, ki je zaigrala na violi. ●

Andreja Rolih



Jože Celin je doktor znanosti s področja poslovnih ved. Javnosti je poznan kot direktor območne enote Zavarovalnice Triglav v Postojni.

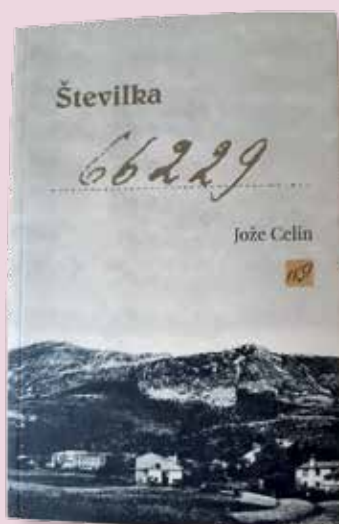


ODLOMEK IZ KNJIGE

»V rokah držim očetova pisma njegovi mami, očetu in sestram, ki jih je pisal iz vojnega uredništva domov. Kolikokrat sem v zadnjih letih držal te papirje v rokah, kolikokrat sem odprl to omaro, to kredenco, ki zdaj ni več prašna. No, lesni črvi še vedno naprej vrtajo v stari les in zato se še vedno včasih usuje lesni prah iz predala, ki ga poskušam nekoliko na silo odpreti in zapreti. A prah, ki so ga leta pustila na omari, sem pobrisal. Ne samo hišni prah, tudi prah, ki je ležal na spominih.

Odprl sem vsako kuverto, prebral trikrat vsak dokument, narisal časovni načrt vseh dogodkov, spomnil sem se vseh pripo-

vedovanj svojega očeta in drugih, pogovarjal sem se z mamo o drugi svetovni vojni, o predvojnem in povojnem času, o ljudeh v tistem času. Prehodel sem v mislih, v naravi ali s pomočjo sodobnih medijev vso očetovo pot po Evropi in našel vse kraje, kjer je bil. In zdaj razumem veliko tega, kar prej nisem razumel ali sem le mislil, da razumem.



LE KDO VE, ZAKAJ MEDVEDKI PRESPIJO ZIMO?

Spet je tu čarobni december, mesec pričakovanj; čas, ko svojim dragim poklonimo darila v zahvalo ali pa iz ljubezni do njih. To je čas, ko se na pot odpravijo trije dobri možje in prvi je med otroke v Jasen prišel sveti Miklavž.



Naši igralci: Lara, Maja, Nina, Hana, Vita, Neža, Špela, Lucija in Lara

Otroci so ga pričakali v Vaškem domu Jasen. Med čakanjem na prihod Miklavža smo si ogledali gledališko predstavo *Zakaj medvedki prespijo zimo?* pod mentorstvom Iris Mršnik Ferlež. Aktivno dogajanje na sceni je otroke popeljalo med gozdne živali, kjer so spoznali medvedjo družino, lisico, veverico, zajca, ježa, sovo in gozdnega duha Hostnika. Mali medvedek, ki je bil razvajan in len, je na koncu spoznal, da si moramo med seboj pomagati, ne le jemati od drugih.

Otroci so nestrpno čakali na Miklavža, saj so imeli pripravljenih precej nastopov. S pogumom so stopili predenj in mu zapeli, kar so se naučili. S pomočjo treh angelčkov so priklicali Miklavža, ki jih je nagradil z bogatimi darili, pa tudi šiba ni manjkala, čeprav je bila bolj za okras.

Najlepša hvala našim zlatim deklicam, ki so vložile ogromno energije v predstavo. Prav tako gre zahvala zvesti tehnični ekipi, staršem in ostalim, ki ste na kakršenkoli način prispevali k uspešni izvedbi predstave.

Z gledališko predstavo smo gostovali v Slovenskem domu Bazovica na Reki. Nastopili smo tudi za otroke Vrtca Jožefe Maslo Ilirska Bistrica v četrtek, 12. decembra. ●

Društvo Ahec Jasen



PLESNA SKUPINA

Pumas

DANCE TEAM

VABI

NA PLESNO PREDSTAVO

Zlohotnica

9. februarja 2020 ob 18.30

v športni dvorani OŠ Antona Žnideršiča

INFO: WWW.PUMEDANCE.COM

TRIJE VODNIKI PSOV KINOLOŠKEGA DRUŠTVA ILIRSKA BISTRICA S SVOJIMI ŠTIRINOŽNIMI PRIJATELJI USPEŠNO OPRAVILI Z IZPITI



Ste videli današnje vreme? Prav nesramno zoprno in zanič je bilo, kajne, a to ni nič posebnega za zimski čas. V takem burjasto deževnem vremenu je Športni kinološki klub Komen organiziral in izvedel IPS B-BH in druge izpite, ki jih opravljajo vodniki psov. Za tiste, ki niso »pasjeljubci«, a bi vseeno radi razumeli kratiko, je to »izpit za psa spremljevalca s strokovnim izpitom za vodnika in preizkusom obnašanja v urbanem okolju«. V praksi to pomeni pet izvedenih vaj vodljivosti na poligonu (s povodcem in brez, sedi z ustavljanjem, prostor in

odpoklic ter odlaganje z motenjem), šest opravljenih vaj v urbanem okolju (srečanje s skupino ljudi, kolesarji, avtomobili, tekači in skejterji, drugimi psi ter vaja obnašanja privezanega psa do drugega psa). Na koncu je sledil še pisni test za vodnika psa z vprašanji iz veterine, kinologije, etologije, teorije učenja in predpisov s področja varstva živali. Sliši se kar zahtevno.

Iz Kinološkega društva Ilirska Bistrica so se na izpit prijavili trije vodniki psov, ki so kar nekaj časa vestno trenirali tako na poligonu na Črnih njivah kot tudi

Na fotografiji so od desne proti levi Kristina in Gil, Doris in Šiva ter Sandi in Luna.

doma. Seveda so vsi odlično opravili izziv in jim iskreno čestitamo.

V nedeljo, 15. decembra, smo v »pasji šoli« zaključili jesenski tečaj (s tradicionalnim »kofjetkanjem« pri brunarici) in se ponovno snidemo prvo marčevsko nedeljo v letu 2020. ●

IŠ/KD



VAŠ PARTNER, ZA VEČJO VARNOST NA CESTI Z NEVARNIM BLAGOM



ADR

- ▶ **PREGLEDI VOZIL**
- ▶ **PREIZKUSI CISTERN**
- ▶ **USPOSABLJANJE VOZNIKOV**
- ▶ **VARNOSTNI SVETOVALEC
PRI PREVOZU NEVARNEGA BLAGA**
- ▶ **KONTROLA TAHO IN OH**



- ▶ **TEHNIČNI PREGLEDI**
- ▶ **REGISTRACIJA VOZIL**
- ▶ **ZAVAROVANJE VOZIL**
- ▶ **PREPISI VOZIL**
- ▶ **CEMT PREGLEDI**



- ▶ **PREGLEDI GASILNIKOV**



TIB STORITVE d.o.o., Šercerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

✉ info@tib-storitve.si 🌐 www.tib-storitve.si

OB KONCU LETA ČLANI ZŠAM ŽE KUJEJO NAČRTE ZA AKTIVNOSTI V 2020



Združenje šoferjev in avtomehanikov iz Ilirske Bistrice je na predvečer prve adventne nedelje pripravilo srečanje za člane, pred božičnimi prazniki pa je njihov upravni odbor potrdil tudi aktivnosti društva v naslednjem koledarskem letu.

SREČANJE ČLANOV ZŠAM

30. novembra 2019 smo se člani Združenja šoferjev in mehanikov Ilirska Bistrica udeležili prednovoletnega druženja v Hiši Primc. Kar 50 članov se je odzvalo povabilu in večer preživelo v dobri družbi. To je bila odlična priložnost za klepet z aktivnimi člani in tudi s posamezniki, s katerimi se nismo videli od občnega zbora v februarju. Ob dobri hrani in kapljici rujnega je pogovor hitro stekel in po zaključeni večerji nas je presenetil

zanimiv trio iz »Kastavščine«, ki je na plesišče zvabil večino članov. Za inštrumente so poprijeli tudi člani društva in navdušili vse prisotne, za presenečenje večera pa je poskrbel Klavdij Ujčič, ki je z imitacijo igralske ikone Radeta Šerbečije in s pesmimi, kot je Ne daj se Ines, vse zbrane pustil brez besed. Člani združenja smo tako uspešno dokazali, da se poleg resnih aktivnosti znamo skupaj tudi odlično zabavati in poveseliti.

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA ZŠAM

19. decembra 2019 se je sestal upravni odbor združenja in določil okvirje za delovanje združenja v naslednjem letu. Člane ZŠAM v februarju čaka občni zbor združenja, kjer bo predstavljeno letno poročilo društva. Prisotni bodo

imeli priložnost izglasovati nov mandat upravnemu odboru in prisluhniti načrtu za leto 2020. Tudi v novem letu se bodo člani upravnega odbora udeleževali srečanj, ki jih gostijo ostala združenja v notranjsko-primorski regiji: Logatec, Vrhnika, Cerknica, Postojna in Idrija. Največji dogodek združenja bo prav gotovo povorka vseh motoriziranih vozil po Ilirski Bistrici, ki na bistriške ulice privabi veliko število gledalcev in je prava paša za oči. Člani združenja bodo pomagali pri izvedbi osnovnošolskih kolesarskih izpitov in varovanju šolskih otrok v prvem tednu šolskega leta. Vsi člani upravnega odbora so se strinjali, da bosta tudi v prihodnje poglobitvi nalogi ZŠAM-a opozarjanje na upoštevanje cestno-prometnih predpisov in varnost vseh udeležencev v prometu.

Veseli bomo novih članov, zato lepo vabljeni k vpisu v naše združenje!

Za vse informacije smo dosegljivi na telefonski številki 041 562 769 (Franc).

Ob tej priložnosti vam želimo lepe praznike in uspešno ter zdravo 2020. Pa srečno vožnjo! ●

ZŠAM Ilirska Bistrica



SIMPOZIJ IN 25. LETNICA DELOVANJA ZVEZE SLOVENSКИH ČASTNIKOV OB PRAZNOVANJU DNEVA GENERALA MAISTRA

V soboto, 23. novembra 2019, je v vojaškem objektu kadetnica – VOK v Mariboru – potekal simpozij z vodstvi združenja *Zveze slovenskih častnikov*, namen katerega je bil seznanitev z letnim načrtovanjem in delom za leto 2020, medsebojnim informiranjem, predstavitvijo dobrih praks dela različnih združenj in seznanitev z drugimi vsebinami.

Sledila je tudi predstavitev zbornika *ZSČ – 25 LET NA PRAGU DOMOVINE*, ki je rezultat večmesečnega dela in zbiranja gradiva. Zbornik povzema vse dogajanje in aktivnosti, s katerimi se je srečevala ZSČ tako v slovenskem pro-

razorožil nemško zeleno gardo in tako k Sloveniji priključil večji del slovenskega narodnostnega in govornega območja Štajerske in Koroške.

Po zaključku slavnostne akademije je sledilo druženje. Slavnostne akademije

in simpozija ZSČ so se v sklopu predstavništva kraško-notranjske regije ZSČ udeležili: ObZSČ Ilirska Bistrica, ObZSČ Pivka in OZSČ Sežana. ●

Matej Jug



storu kot tudi v tujini. Predstavljene so dobre prakse in pričevanja ključnih posameznikov.

Program se je nadaljeval s slavnostno akademijo, ki je bila namenjena počastitvi 25-letnice delovanja ZSČ in vsem njenim dosežkom v tem obdobju. Na akademiji so bili prisotni tudi predsednik Republike Slovenije g. Borut Pahor, načelnica GŠSV generalmajorka Alenka Ermenč in minister za obrambo g. Karel Erjavec, ki je bil tudi slavnostni govornik. Slavnostna akademija je imela tudi zgodovinsko ozadje, saj je potekala 23. novembra na dan generala Rudolfa Maistra. General Rudolf Maister je na ta dan leta 1918 s svojo vojsko

Akcija sterilizacij in kastracij v Veterinarski ambulanti VETRIS

(Ulica IV. Armije 19, Ilirska Bistrica)

Čas trajanja akcije: 10. 1.– 15. 2. 2020



V času trajanja akcije je cena sterilizacije mačke 60 €, kastracija mačkona pa 41 €.

Na poseg se je potrebno naročiti!

Delovni čas: delavniki od 7.30–18.00, sobota 8.00–12.00, nujni primeri 24ur/dan

Kontakt: 08 200 69 60 ali vetris.vet@gmail.com



OBVEŠČANJE UPORABNIKOV PITNE VODE NA VODOVODNIH SISTEMIH ILIRSKA BISTRICA, KNEŽAK IN PODSTENJŠEK V LETU 2020

Skladno z določbami Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17, v nadaljevanju Pravilnik) in z vsebino strokovnih priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje vas obveščamo o načinih in rokih obveščanja uporabnikov na vodovodnih sistemih Ilirska Bistrica, Knežak in Podstenjšek v posameznih primerih glede na zahteve Pravilnika v letu 2020.

V primeru načrtovanih vzdrževalnih del bo Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., uporabnike pitne vode o predvidenem trajanju prekinitve ali omejitve oskrbe pitne vode obvestilo en dan pred predvideno prekinitvijo preko Radia 94, spletne strani JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., in Regijskega centra za obveščanje.

Tudi v primeru nenačrtovanih vzdrževalnih del bo Javno podjetje Komunala

Ilirska Bistrica, d. o. o., uporabnike pitne vode o predvidenem trajanju prekinitve ali omejitve oskrbe pitne vode obvestilo takoj preko Radia 94, spletne strani JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., in Regijskega centra za obveščanje.

Celoten načrt obveščanja uporabnikov pitne vode na vodovodnih sistemih Ilirska Bistrica, Knežak in Podstenjšek je objavljen na spletni strani Javnega podjetja Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., (www.kp-ilb.si).

Za prejemanje aktualnih elektronskih obvestil podjetja JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., vam priporočamo, da se na naši spletni strani www.kp-ilb.si prijavite v sistem E-obveščanja preko elektronske pošte. ●

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.

Vzrok obveščanja	Časovna opredelitev	Način obveščanja
9. člen Pravilnika o pitni vodi: neskladnost pitne vode zaradi hišnega vodovodnega omrežja ali njegovega vzdrževanja	od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh	- pisno obvestilo v poštnem nabiralniku - obvestilo na oglasni deski (večstanovanjska stavba) - E-obveščanje¹ (elektronska pošta)
21. člen Pravilnika o pitni vodi: omejitve ali prepoved uporabe pitne vode	bo začetku veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (Obvešča se vsak dan do preklica.)*	- Radio 94 - Regijski center za obveščanje - spletna stran JP Komunala Il. Bistrica, d. o. o. - spletna stran Občine Ilirska Bistrica - E-obveščanje¹ (elektronska pošta)
	na začetku in ob preklicu veljavnosti ukrepa, a najkasneje v 24 urah od začetka oz. preklica ukrepa	aplikacija: http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH)
22. člen Pravilnika o pitni vodi: izvajanje ukrepov za odpravo neskladnosti pitne vode	od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu*	- Radio 94 - Regijski center za obveščanje - spletna stran JP Komunala Il. Bistrica, d. o. o. - spletna stran Občine Ilirska Bistrica - E-obveščanje¹ (elektronska pošta)
31. člen Pravilnika o pitni vodi: uporaba pitne vode po pridobitvi dovoljenja o odstopanju mejnih vrednosti za določene snovi	na dan pridobitve dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh ²	- Radio 94 - Regijski center za obveščanje - spletna stran JP Komunala Il. Bistrica, d. o. o. - spletna stran Občine Ilirska Bistrica - E-obveščanje¹ (elektronska pošta)
34. člen Pravilnika o pitni vodi: letno poročilo o skladnosti pitne vode	najmanj enkrat letno, najkasneje do 31. marca za preteklo leto	- spletna stran JP Komunala Il. Bistrica, d. o. o. - spletna stran Občine Ilirska Bistrica - aplikacija http://www.npv.si/ - občinsko glasilo

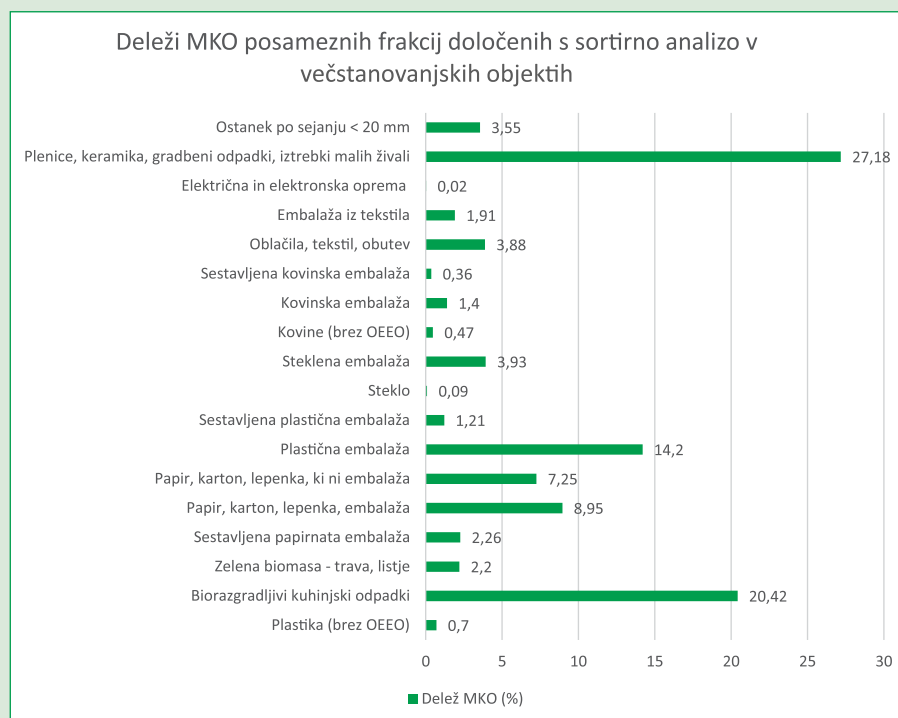
¹ Uporabnike, ki se želijo vključiti v sistem obveščanja, prosimo, da se na spletni strani www.kp-ilb.si prijavijo na e-novice.

² Če se ukrep omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode izvaja več kot dva tedna, bo dnevno radijsko obveščanje po dveh tednih nadomeščeno s tedenskim obveščanjem. Uporabniki bodo obveščeni tudi o prenehanju omejitev ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanja ukrepov oz. dovoljenem odstopanju.

SORTIRNA ANALIZA MEŠANIH KOMUNALNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV V ILIRSKI BISTRICI IN NJENI OKOLICI

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., kot izvajalec javne gospodarske službe v Občini Ilirska Bistrica je zagotovilo izvedbo sortirne analize mešanih komunalnih odpadkov

iz črne tipizirane posode (v nadaljevanju: MKO). 28. 11. 2019 sta bili izvedeni dve sortirni analizi z namenom določitve sestave preostanka mešanih komunalnih odpadkov. Ugotovili smo,



Slika 1: Deleži MKO posameznih frakcij, določenih s sortirno analizo v večstanovanjskih objektih (Vir: IKEMA, d. o. o.)



Slika 2: Reprezentativni vzorec iz večstanovanjskih objektov (Vir: IKEMA, d. o. o.)



Slika 3: Preostanek po sejanju – frakcija ≤ 20 mm (Vir: IKEMA, d. o. o.)

da se ločevanje odpadkov še vedno ne izvaja dovolj dosledno.

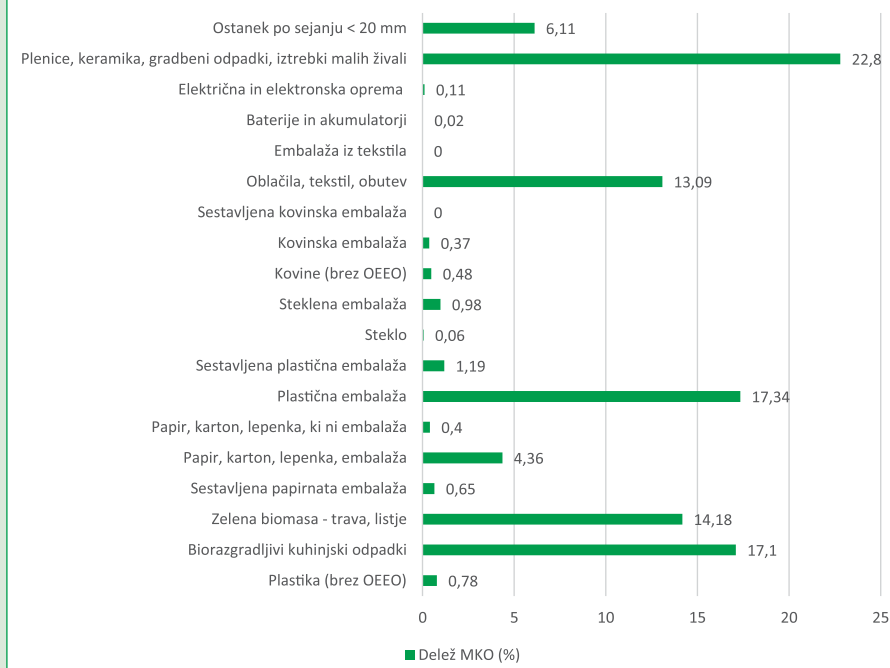
1. VEČSTANOVANJSKI OBJEKTI V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

Prva je zajela večstanovanjske objekte v Ilirski Bistrici, in sicer: Gubčeva ulica, Maistrova ulica, Hrib svobode, Ulica 7. maja, Gregorčičeva ulica in Vojkov drevored. Skupna količina vzorca je bila 8170 kg, vendar smo za izvedbo analize zmanjšali maso do reprezentativnega vzorca 351,15 kg. S perforiranim sitom z odprtini premera 20 mm smo odpadke presegali na dva velikostna razreda – delce > 20 mm in delce ≤ 20 mm. Iz reprezentativnega vzorca smo z ročnim sortiranjem izločili posamezne glavne frakcije in podfrakcije MKO, ki smo jih stehtali in izračunali deleže. Med sortiranjem mešanih komunalnih odpadkov smo izločili večjo količino plenice, keramike, odpadnega gradbenega materiala in živalskih iztrebkov (27,18 %), sledila je količina biološko razgradljivih odpadkov (20,42 %), nato pa papir, karton in lepenka, plastična embalaža, steklena embalaža, kovinska embalaža, oblačila, tekstil, obutev, električna in elektronska oprema (v nadaljevanju OEEO) (Slika 1, 2, 3, 7).

2. OKOLIŠKE VASI V ILIRSKI BISTRICI

Druga sortirna analiza MKO je zajela vir nastanka odpadkov iz gospodinjstev iz naslednjih okoliških vasi: Huje, Gabrk, Rjavče, Janežovo Brdo, Rjavče, Prelože, Čelje, Prem, Ostrožno Brdo,

Deleži MKO posameznih frakcij določenih s sortirno analizo v
okoljskih vaseh



Slika 4: Deleži MKO posameznih frakcij, določenih s sortirno analizo v okoljskih vaseh (Vir: IKEMA, d. o. o.)

Gornja Bitnja, Dolnja Bitnja. Celoten postopek izvedbe sortirne analize je bil identičen kot pri izvajanju prve sortirne analize. Skupna količina vzorca je bila 3550 kg, vendar smo za izvedbo analize zmanjšali maso do reprezentativnega vzorca 386,43 kg (Slika 2). Med ročnim sortiranjem se je izločil pretežni delež plenice, keramike, gradbenih odpadkov in iztrebkov malih živali (22,8 %), sledila je plastična embalaža (17,34 %), biološko razgradljivi kuhinjski odpadki (17,1 %), zelena biomasa – trava, listje (14,18 %) (Slika 4, 5, 6, 7).

3. UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA IZBOLJŠAVO

Organizacija in sistem zbiranja komunalnih odpadkov omogočata, da lahko povzročitelji oddajo večino svojih komunalnih odpadkov ločeno v neposredni bližini nastajanja odpadkov, kar pomeni, da odpadkov ni potrebno odvažati na oddaljene ekološke otoke ločenih frakcij oz. v zbirni center. S tem jim je oddajanje ločeno zbranih odpadkov zelo olajšano, zahteva pa tudi manj časa in stroškov za prevoz na druge lokacije. Ne glede na omogočeno ločeno zbiranje posameznih vrst komunalnih odpadkov

na izvoru njihovega nastajanja in oddajanje v neposredni bližini ugotavljamo, da posamezni povzročitelji ne upoštevajo navodil za pravilno ločevanje, kar kažejo rezultati obeh sortirnih analiz.

Z ugotovljenimi rezultati ne moremo biti povsem zadovoljni, saj MKO v celokupnem vzorcu iz večstanovanjskih objektov sestavlja dobrih 20 % biološko razgradljivih odpadkov, ki zelo negativno vplivajo na sestavo odpadkov po mehanski obdelavi mešanih komunalnih odpadkov ter cca. 36 % drugih vrst odpadkov (mešana embalaža, papir, steklo), ki bi jih lahko ponovno uporabili, reciklirali ali koristno porabili v drugih postopkih predelave. Rezultati v okoljskih vaseh so bistveno slabši kot rezultati, pridobljeni v mestu Ilirska Bistrica.

Prisotnost biološko razgradljivih odpadkov med mešanimi komunalnimi odpadki predstavlja problem tako na mestu zbiranja kot tudi kasneje pri sami predelavi odpadkov. Biološko razgradljivi odpadki se namreč ob prisotnosti toplote, kisika in razkrojevalcev: mikroorganizmov, gliv, žuželk in njihovih razvojnih oblik pričnejo razgrajevati in posledično se pojavijo beli črvi, ki so ličinke muh, nastaja pa tudi neprijeten vonj. Če se ti odpadki med mešanimi komunalnimi odpadki pojavijo v procesu mehanske obdelave, je potrebna dodatna biološka stabilizacija pred njihovim odlaganjem, kar povzroča dodatne stroške in odlagalni prostor. Biološko razgradljive odpadke zato odlagamo v namenske tipizirane rjave posode ali



Slika 5: Reprezentativni vzorec iz okoljskih vasi (Vir: IKEMA, d. o. o.)



Slika 6: Preostanek po sejanju – frakcija ≤ 20 mm (Vir: IKEMA, d. o. o.)

se odločimo za hišno kompostiranje. Z neprimernih ločevanjem »uporabnih« odpadkov (mešana embalaža, papir, steklo,) med MKO povzročamo to, da se je čedalje težje znebiti ogromnih količin odpadkov. Drugi negativni vidik pa je ta, da se odpadki, ki bi lahko predstavljali surovine, odlagajo in s tem po nepotrebnem onesnažujejo okolico, po drugi strani pa se povzročajo dodatni stroški s pridobivanjem novih surovin in porabo energije. Poseben problem predstavlja prisotnost nevarnih odpadkov in drugih vrst odpadkov, za katere je omogočeno zbiranje v okviru akcij zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov.

NEKAJ PREDLOGOV ZA IZBOLJŠANJE STANJA OZ. ODPRAVLJANJE NAPAK

- *Biološko razgradljivi kuhinjski odpadki* se ne odlagajo v zabojnik za mešane komunalne odpadke, ampak se jih zbira ločeno in kompostira v hišni kompostnik ali pa se jih odlaga v zabojnik za biološko razgradljive odpadke v rjave tipizirane posode. Za odlaganje biološko razgradljivih odpadkov uporabimo biorazgradljive vreče ali papirnate vreče.

- *Mešana embalaža* se mora zbirati ločeno in se odlaga v črn zabojnik z rumenim pokrovom.
- *Papir in kartonska embalaža* se zbira ločeno in se odlagata v voziček z rdečim pokrovom, ki je postavljen na ekoloških otokih.
- *Steklo in steklena embalaža* se zbira ločeno in se odlagata v zvon zelene barve, ki je postavljen na ekoloških otokih.
- *Odpadna električna in elektronska oprema* se zbira ločeno in se lahko oddata v ulične zbiralnike, ki so postavljeni na ekoloških otokih v Ilirski Bistrici ali pa v zbirni center.
- *Kosovni odpadki* se zbirajo ločeno in se lahko oddajo v zbirni center ali pa se enkrat letno naroči odvoz po sistemu od vrat do vrat.
- *Nevarne odpadke* (baterije, infektivne odpadke, gradbene odpadke, fitofarmacevtska sredstva, odpadno motorno olje, zdravila, oljne filtre ...) je prepovedano odlagati v zabojnik za mešane komunalne odpadke. V skladu s posebnimi uredbami se zbirajo ločeno in se lahko oddajo v zbirni center.

- *Odpadna jedilna olja in maščoba* se zbirajo ločeno in se lahko oddajo v namenske zabojnike za odpadno jedilno olje, ki so postavljeni na določenih ekoloških otokih.
- *Polna tetrapak embalaža, polne plastenke in druga plastična embalaža, polna steklena embalaža* se ne odlaga v zabojnik za mešane komunalne odpadke, ampak se izprazni in odloži v ustrezne zabojnike, glede na materialno strukturo.

Predaja – MKO se je podražila in s tem so nastali bistveno večji stroški ravnanja z odpadki. Z doslednim ločevanjem lahko zmanjšamo te stroške in s tem cene odvoza odpadkov za občane Ilirske Bistrice. Odpadki so skrb vseh nas in zato se uspeh ravnanja začne že pri vsakem posamezniku v gospodinjstvu. Najboljša rešitev je preprečiti nastanek odpadkov, vendar kadar to ni mogoče, so dobre rešitve: ponovna uporaba, recikliranje in predelava odpadkov.

Ponovno pozivamo, da ste pri ločevanju odpadkov bolj dosledni in odgovorni do okolja! ●

*Javno podjetje Komunala
Ilirska Bistrica, d. o. o.*



Slika 7: Ročno sortiranje reprezentativnega vzorca preostanka mešanih komunalnih odpadkov



EKO SKLAD

SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

EN SVET

NEODVISNO BREZPLAČNO
ENERGETSKO SVETPOVANJE

KAKO IZBEREMO KAKOVOSTNO KURIVO IZ LESNE BIOMASE?

Ogrevanje z lesom je pri nas tradicija. Še posebej razveseljivo je dejstvo, da se uporaba tega energenta v zadnjih letih povečuje. Med lesno biomaso prevladujejo polena, v zadnjih letih pa tudi sekanci in peleti.

Les je domač in obnovljiv vir energije. Pomembno vlogo dobiva predvsem zaradi omejevanja izpustov toplogrednih plinov in prahu v ozračje. Tudi ekonomski vidik ni zanemarljiv, saj je toplota, pridobljena iz lesa, cenejša kot tista iz tekočih ali plinastih goriv, nabava kurilnih naprav na lesno biomaso pa stimulirana s strani države.

Najbolj primerne vrste lesa za kurjavo med listavci so: bukev, gaber, hrast in ostale. Za kurjenje uporabljamo predvsem les, ki ga ni smiselno predelati v industrijske izdelke. Energijska vrednost goriva je količina energije, ki se sprosti med popolnim izgoretjem mase goriva. Energijska vrednost se znižuje s povečanjem vsebnosti vode, odvisna pa je tudi od vrste in ohranjenosti lesa. Za kurjenje v malih kurilnih napravah gorivo ne sme vsebovati več kot 25 % vode. Preveč vlažen les pri gorenju ob nižanju energijske vrednosti povzroča več dima, višje emisije prasnih delcev, nastanek katrana in posledično poškodbe kurišča. Zračno suh les (vlažnost pod 20 %) ima dvakrat višjo kurilno vrednost kot sveže posekan les.

Kurilnost zračno suhega lesa je za različne vrste lesa dokaj primerljiva, gledano na težo lesa. Razlike med trdim in mehkim lesom nastajajo glede na volumen zaradi različne gostote lesa. Če sekance ali drva kupujemo po masi (tako kot pelete) in ne po volumnu, je cena odvisna samo od vsebnosti vode in ohranjenosti lesa.

Lesna goriva bi morali kupovati po masi, pri tem pa poznati še vsebnost vode.

Da dosežemo zračno suhost polen, jih moramo nasekati in skladiščiti na sončnih in vetrovnih površinah. Skladovnica mora biti dvignjena od tal, odmaknjena od stene skladiščnega prostora (kroženje zraka) in zaščitena pred dežjem. Sušenje je intenzivnejše, čim manjši so posamezni kosi lesa, saj je tako večja površina in posledično toliko hitrejše sušenje. Da dobimo zračno suh les, mora biti čas sušenja vsaj eno leto na sončnem in zračnem prostoru.

Pred nakupom kuriva preverite, kako in kje je zloženo. Najpogosteje se drva kupuje v prostorninskih metrih (prm), kar pomeni prostornino zloženega lesa (cepanice ali okroglice), polena pa tudi v nasutih prostorninskih metrih (nm³), kar pomeni prostornino nasutja, ali pa v tonah (potrebno upoštevati vsebnost vode).

Kakovost sekancev je odvisna od vsebnosti vode, vrste in kakovosti lesa, velikosti delcev ter deleža različnih nečistoč in primesi. Za sekance uporabljamo les slabše kakovosti, droben les in sečne ostanke. Sekanci, ki se uporabljajo v malih kurilnih napravah, morajo biti posušeni do vsebnosti vode pod 30 %. Surovino, predvideno za mletje v sekance, je priporočljivo skladiščiti najmanj eno poletje na zračnem in suhem prostoru.

Zaradi obstojnosti sekancev moramo biti posebno previdni pri skladiščenju, saj prisotnost vlage povzroči, da so sekanci neustrezni za ogrevanje. Najboljši prostor za sušenje sekancev je pokrita utrjena površina na sončni lokaciji z

dostopom zraka. Cenejši način skladiščenja lesnih sekancev nam omogočajo zaščitne ponjave, ki so uporabne tako za sušenje kot za skladiščenje sekancev, saj omogočajo dostop zraka. Seveda pa je potrebno lesne sekance nasuti na vodotesno in utrjeno površino, in sicer v stožčasti obliki, da dež hitro odteka s površja ponjave.

S sekanci se trguje največkrat v nasutih prostorninskih metrih (nm³), kar pomeni prostornino nasutja ali po masi v suhem ali svežem stanju. Slednje se priporoča kot primernejše ob dejansko izmerjeni vsebnosti vode.

Peleti postajajo vedno bolj priljubljena oblika ogrevanja z lesno biomaso. Vsi peleti, ne glede na drevesno vrsto, imajo podobno kurilnost, predvsem pa se razlikujejo po vsebnosti vode. Peleti so standardizirani in certificirani, torej je vzpostavljen sistem zagotavljanja kakovosti. Najbolj lahko zaupamo tistim, ki imajo s strani neodvisnih inštitucij podeljen certifikat o kakovosti po evropskih standardih. Pred nakupom si je dobro ogledati teste peletov posameznih proizvajalcev/prodajalcev, ki jih objavlja Zveza potrošnikov Slovenije. Odstopanja po kvaliteti so več kot očitna. Tudi navedba posameznih parametrov kakovosti pelet na sami embalaži je zelo koristen podatek, zato ga obvezno preberimo. Uporabljajmo le tisto kakovost pelet, ki jo priporoča izdelovalec kurilne naprave, saj se bomo s tem izognili morebitnim težavam pri delovanju kurilne naprave, dosegali željen izkoristek in podaljšali njeno življenjsko dobo.

Pelete kupujemo v 15 kg vrečah, v big-bag vrečah (1000 kg) ali v razsutem stanju, glede na samo možnost skladiščenja.

Tako kot tudi sicer v življenju tudi tukaj nekaj velja zaupanje – držimo se prodajalca, ki nas ni razočaral s kvaliteto in obratno. ●

ESP Ilirska Bistrica
Lucjan Batista,

energetski svetovalec mreže Ensvet

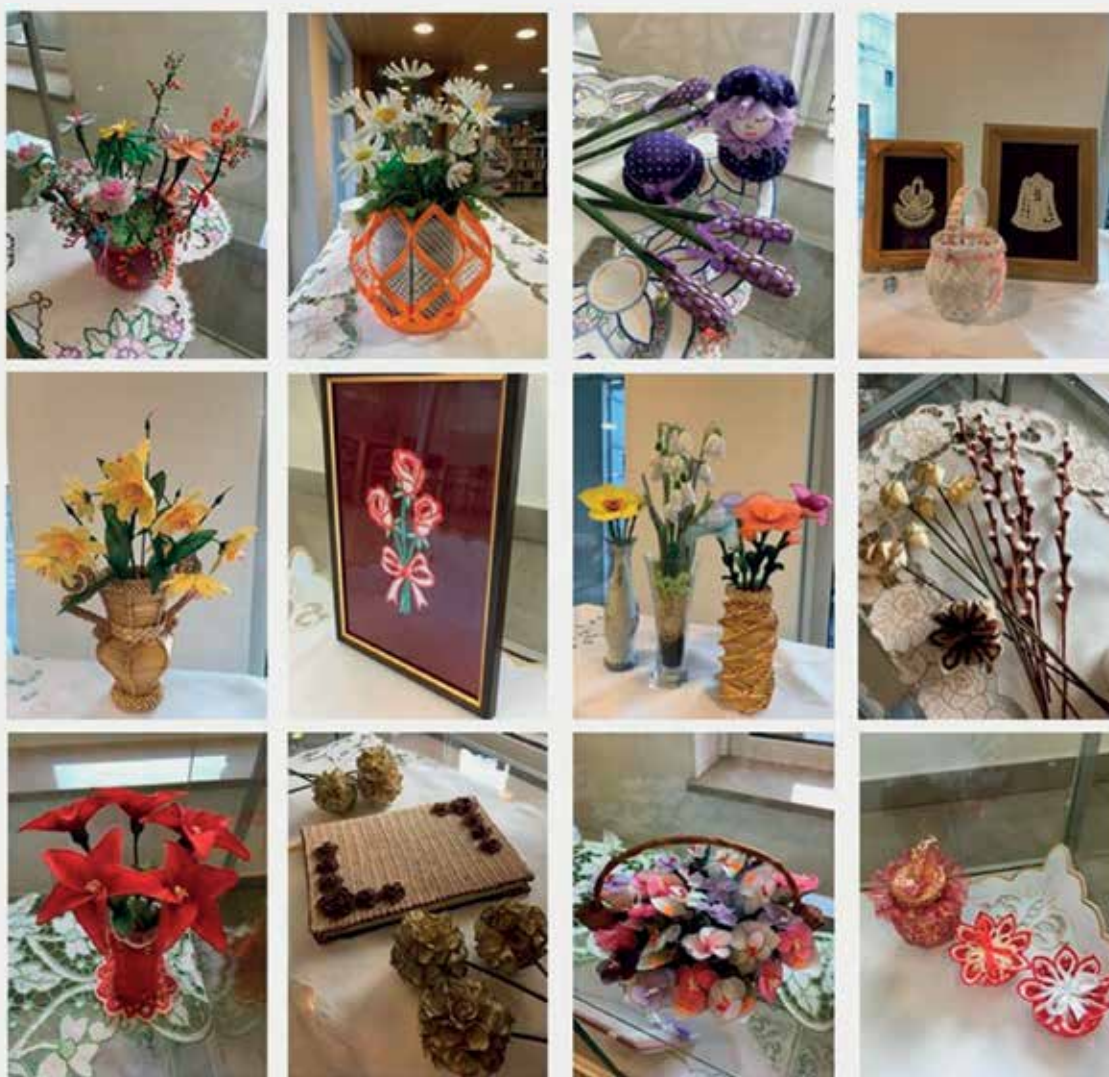
OBELEŽENJE MEDNARODNEGA DNEVA INVALIDOV

Generalna skupščina Združenih narodov je oktobra 1992 razglasila 3. december za mednarodni dan invalidov. V svetu skoraj milijarda ljudi živi z neko obliko invalidnosti, v Sloveniji pa okrog 170.000. Praznovanje letošnjega mednarodnega dneva invalidov poteka pod geslom: »Prihodnost je dostopna.«

Ta dan je priložnost, da invalidi opozorijo nase. Že vrsto let v ilirskobistriškem Društvu invalidov ta dan obeležijo na svojstven način. Tako je bilo tudi letos. Poleg druženja s fanti in dekleti domačega VDC-ja in Društva Vezi, ki je že tradicionalno, predvsem pa prisrčno in veselo, so postavili na ogled razstavo ročnih del članov in članic v Knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici. Unikatne izdelke si je v desetih dneh ogledalo veliko število občanov in obiskovalcev knjižnice.

V prazničnem decembru so prostovoljci društva obiskali tudi nemočne invalide, jih simbolno obdarili, se z njimi pogovorili in jim zaželeli prijetne božične praznike in dobrega počutja v prihajajočem letu. ●

Jožica Žibert



UTRJUJEMO ZNANJE

V »Zvezi DU južne Primorske« med vrsto dejavnosti delujejo tudi združena prostovoljka in prostovoljcev, ki so se odločili, da bodo svoje znanje in prosti čas namenili pomoči starejšim občanom, starim čez 69 let.

Društva upokojencev naše pokrajine so že pred desetletjem sklenila, da se pridružijo množici društev v naši državi. Tako v tem trenutku deluje 297 aktivov, od tega 8 v našem okolju. Organizacija je dobro dodelana. Vodenje poteka, prostovoljke in prostovoljci pa poleg zbiranja podatkov o starejših letem nudijo najosnovnejšo pomoč. Brez rednega izpopolnjevanja in izobraževanja pa ne gre, zato vsako leto sprti načrtujejo tudi to. Prvo sredo v decembru so se sestali v Kopru v Zlatem kotičku SzS Koper, ki ga vodi in za vse potrebno skrbi koordinatorka Slavica Frelih, ki je tudi tokrat poskrbela za nemoteno delo. Upokojena medicinska sestra iz Ajdovščine je tudi sama prostovoljka. Irena Vidmar je prisotne popeljala skozi znanja o pristopu do starejših, ki jim želimo pomagati. Zlasti je prisotne, željne novih spoznanj, opozorila na člo-

večnost, iskrenost in pristnost. V nadaljevanju pa so slušatelji razpravljali o najpogostejši težavi, ki se pojavlja v življenju, to je stres. S pomočjo vprašalnika so se tudi samoizprašali.

V svojem delu se udeleženci in njihovi svojci ter znanci mnogokrat srečujejo z žalostnimi trenutki slovesa od najdražjih, prijateljev in znancev, pa tudi od

dogodkov in stvari.

Velikokrat smo v zadregi v takih trenutkih. Predavateljica jih je peljala od primera do primera, se posvetovala s prisotnimi, skupaj pa so iskali najboljše rešitve. Poslovili so se zadovoljni in bogatejši za nova spoznanja. ●

FG

Foto: Neta Vergan



PREMISLI, ALKOHOL UBIJA!

Cilj preventivne akcije je, da zmanjša število prometnih nesreč na slovenskih cestah, ki so posledica prekomernega uživanja alkoholnih pijač. Tej akciji se je pridružilo tudi Društvo zdravljenih alkoholikov Ilirska Bistrica s postavitvijo stojnice v Parku Nade Žagar. Mimoidočim meščanom smo delili zgi-banke, s katerimi smo želeli ljudem predstaviti učinke alkohola na naše sposobnosti za varno udeležbo v prometu.

Vsaka deseta prometna nesreča nastane kot posledica alkoholiziranosti povzročitelja, pri nesrečah s smrtnim izidom pa



povprečno vsaka tretja. Alkohol je v prometu eden najpogostejših dejavnikov tveganja.



Nikoli ne vozite pod vplivom alkohola niti se ne vozite z voznikom, ki je užival alkohol! Že s prvim kozarcem alkohola se slabšajo naše psihofizične sposobnosti za varno udeležbo v prometu. Upoštevajte priporočila za zmanjšanje porabe alkohola!

V prometu nisem nikoli pod vplivom alkohola.

Če nameravam piti alkohol, poskrbim za varen prihod domov (avtobus, taksi).

Alkohola ne ponujam mladoletnim osebam. Alkohola ne ponujam v šoli, na delovnem mestu ...

Preden sedemo za volan pod vplivom alkohola, pomislimo na slogan: »ALKOHOL UBIJA, VOZIMO PAMETNO!« ●

Terapevtka Jasmin Tomažič



BOŽIČNE DELAVNICE

S člani *Društva zdravljenih alkoholikov* smo izvedli delavnice, na katerih smo izdelovali voščilnice in novoletne okraske. Med delom in druženjem so nastali izdelki, s katerimi smo se udeležili Mi-

klavževega sejma s prižigom lučk v Ilirski Bistrici. S svojimi izdelki smo okrasili izložbeno okno VGC-ja na Gregorčičevi 2.



V Knjižnici Makse Samsa razstavljamo izdelke, ki so nastali izpod naših spretnih rok in se z njim predstavljamo občanom Ilirske Bistrice.

Člani smo ponovno potrdili pomen gesla, ki je vodilo našega društva: »ČE HOČEŠ HITETI, POJDI SAM; ČE HOČEŠ PRITI DALEČ, POJDI V SKUPINI.« ●

Terapevtka Jasmin Tomažič

VGC DOM NA VIDMU – MOŽNOST IN PRILOŽNOST

DEJAVNOSTI V MESECU JANUARJU 2020

Novo leto je čas, ko običajno pogledamo nazaj – ne le skozi preteklo leto, ampak nazaj skozi življenje. Če zmoremo z zaupanjem prejeti vse, kar nam je doslej prineslo, se zahvaliti tudi za tisto, kar bi najraje pozabili, izbrisali in obdržati vse kot nauk in izkušnjo, smo na dobri poti v prihodnost.

Ne jemljimo življenja preveč resno, saj smo sicer prikrajšani za veselje in radost, ki ju lahko vdahnemo skoraj slehernemu trenutku. Dajmo priložnost ustvarjalni radovednosti; razširimo krila vsak dan znova, da se bo vanje ujel veter prave jakosti in smeri. Vsak dan je lahko začetek nečesa izjemnega; je priložnost za odkrivanje poti, ki vodijo k nam in k drugim na način povezovanja, združevanja, zblíževanja. Naj bo leto, v katerega smo že krepko zakorakali, uspešna pustolovščina.

Vsak ponedeljek 8.00–9.00 v VGC Dom na Vidmu	BANKA NEFORMALNE POMOČI , predstavitev in pomoč pri uporabi storitev banke, izvajalec Danijel Beletič
10.00–11.00 v Domu starejših občanov	NA KRILIH BESED , beseda kot zdravilo in orodje, izvajalka Jerica Strle
16.00–17.30 na Kresnički, Prešernova 25 a	USTVARJALNICE , ročna dela, kontakt Jerica Strle na 041 484 937
17.00–18.00 in 18.00–19.00 v VGC Dom na Vidmu	SREČEVANJE ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV , poteka v dveh skupinah, prijave na 040 683 015, Jasmin Tomažič.
19.00–22.00 v VGC Dom na Vidmu	ACCESS BARS IZMENJAVE , facilitatorji in praktiki, kontakt 05 71 45 022 v dopoldanskem času
Vsak torek 9.00–11.00 na Kresnički, Prešernova 25a	KUHANJE KOT ZABAVA , sodelovanje z VDC-jem, kontaktna oseba Jerica Strle na 041484937
9.00–10.30 v VGC Domu na Vidmu	NADGRADIMO SVOJE ZNANJE , tečaj slovenščine za tujce, izvajalka Romana Morano, kontakt na 05 71 45 022 v dopoldanskem času
13.30–18.00 na Kresnički, Prešernova 25a	ZAČETNI TEČAJ SLOVENŠČINE ZA RAZLIČNO GOVOREČE TUJCE , izvajalka Jerica Strle na 041 484 937
14.00–17.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO , svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na 040 683 015, Jasmin Tomažič

Vsako sredo 16.00–17.30 na OŠ Antona Žnidaršiča	RAČUNALNIŠKI TEČAJI , izvajalec Marjan Uljančič, prijave na 05 71 45 022 v dopoldanskem času
Vsako prvo sredo v mesecu od 18.00 dalje	MEDITACIJE IN ENERGIJSKE TERAPIJE , dodatne informacije na 031 781 461, Martina Zorza, zaželen je prostovoljni prispevek.
Vsak četrtek 9.00–13.00 v VGC Dom na Vidmu	RAČUNALNIŠKI TEČAJ ZA ZAČETNIKE (ena na ena), predhodni dogovor z Jerico Strle na 041 484 937
Vsak četrti četrtek v mesecu od 13.00 dalje v VGC Domu na Vidmu	DRUŠTVO INCA , informacije o vsebini in delovanju društva na 05 62 73 824, Diana Peloza, ali na drustvo.inca-oso@siol.net
Vsak petek 9.00–12.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO , svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na 040 683 015, Jasmin Tomažič
od 15.30 dalje po predhodnem dogovoru z izvajalcem v VGC Dom na Vidmu	ENERGETSKO SVETOVANJE ZA OBČANE , energetski svetovalec, Lucjan Batista, prijave na 05 71 12 300 ali 05 71 41 361
Vsak tretji petek v mesecu 8.00–9.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNO SREDIŠČE ZA INFORMIRANJE ODRASLIH , Ljudska univerza Ilirska Bistrica

Vsi programi VGC-ja so brezplačni, zato bi jih bilo škoda zamuditi. Cilji VGC-ja so: informiranost, socialna vključenost, znanje in aktivacija.

Prisrčno vabljeni, da damo življenju več radovednosti!

1. DELAVNICA ZA SAMOPOMOČ: »Tudi vi se lahko prerodite«

Torek, 7. 1. 2020, ob 18.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V programu učenje za samopomoč bomo januarja **ozaveščali blokade in krepili srčno čakro**, ki nosi informacije o tem, ali se imamo radi in ali se spoštujemo. Deluje kot most med dušo in telesom.

Človek z dobro delujočo srčno čakro je notranje svoboden. Odprta srčna čakra je hram resnične čustvene

predanosti – občutenja, dajanja in sprejemanja resnične ljubezni. **Ljubiti in sprejemati samega sebe brezpogojno, natanko takšnega, kot si, je predpogoj za resnično brezpogojno spoštovanje, zaupanje, sprejemanje in ljubezen do drugega.** S srčno čakro so povezane bolezni srca in ožilja, infarkt, bolezni pljuč, bolezni imunskega sistema, bolezni dojk, težave z rameni in rokami, težave s hrbtenico v prsnem predelu, občutek teže na prsnem košu, občutek tesnobe – stiskanja v prsih. **Zaprta srčna čakra, se vrtili nepravilno ali pa je poškodovana,** poraja v nas: žalost, jezo, bes, nestrpnost, strah, nesposobnost ljubiti, sovraštvo, maščevalnost, nesposobnost odpuščanja tako sebi kot drugim, patološko ljubosumnje, čustveno otopelost, strahove pred prevarami in čustvenimi ranami, nezaupanje itd. Obenem pa se pojavi tudi bolezen v fizični obliki

Hvaležni za prostovoljne prispevke.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak**

2. DELAVNICE RISANJA

Ponedeljek, 13. 1. 2020 in 27. 1. 2020, ob 9.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V januarju bomo nadaljevali z nastavljenim delom – študijem glave.

Delavnice so namenjene tako **začetnikom** kot tistim, ki bi svoje **znanje radi nadgradili**. Majhna skupina udeležencev omogoča individualno delo mentorja z vsakim udeležencem posebej. Za material je poskrbljeno.

Izvajalec: **Erik Dolgan**

3. SREČANJE SKUPINE DR. GRIGORI GRABOVOJ

Četrtek, 16. 1. 2020, ob 17.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Na srečanju bomo delali tehnike po Nauku dr. Grigorija Grabovoja za makrorešitev in izpolnitev lastnih ciljev. Vabljeni vsi, ki nauk že poznate, in tisti, ki bi o tem radi izvedeli kaj več.

Koncentracije bo vodila: **Rafaela Žejn**

4. TAPKANJE – EFT METODA

Ponedeljek, 20. 1. 2020, ob 9.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V januarju vabimo na delavnice, kjer spoznavamo uporabo metode EFT. Izredno preprosta metoda je namenjena vsem, ki so sami pripravljeni narediti nekaj zase in si pomagati na enostaven način. Njeni uporabniki znajo povedati, da si z njo lajšajo tako fizične bolečine kot tudi duševne stiske.

V nekaj minutah dnevno si lahko s preprostimi gibi rok spremenimo življenje.

Srečanja potekajo pod strokovnim vodstvom EFT izvajalke II. stopnje Darije Adam. Vabljeni vsi, ki ste delavnice že obiskovali, in vsi, pripravljeni na novo izkušnjo.

Izvajalka in informacije: **Darija Adam** (adam.darija@gmail.com)

5. »ZA DOBRO POČUTJE IN IZGLED POMAGAJMO CELICAM V NAŠEM TELESU«

Četrtek, 23. 1. 2020, ob 18.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Vsi si želimo zdravlja in dobrega počutja, da bi lahko v vsakdanjem življenju delovali polni energije, zadovoljni s sabo in okolico, zato vam v sodelovanju s Prerojen.si in družbo Neolife pripravljamo mesečna predavanja na temo **»ZA DOBRO POČUTJE IN IZGLED POMAGAJMO CELICAM V NAŠEM TELESU«**.

Januarja bomo **govorili o razstrupitvi telesa po praznikih in podprli imunsko odpornost, da bi zimski čas preživel brez viroz. Predstavili bomo rešitve za fizično podporo doma in telesa ter za sproščanje miselnih in čustvenih blokad.**

Ste ogroženi zaradi načina življenja, stresa ...? Imate premalo energije in ste večkrat utrujeni?

Vas mučijo prehladi, viroze? Ste v strahu, kdaj se bo pričela alergija spomladi, ko si ne upate v naravo?

Hvaležni za prostovoljne prispevke.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak** na 041 289 632

6. CELODNEVNE IZKUSTVENE DELAVNICE:

Sobota, 25. 1. 2020, in glede na zanimanje nedelja, 26. 1. 2020, od 9.00 do 17.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Januarja pričnemo s korensko čakro – čas v maternici in rojstvo.

Dogodki iz tega obdobja, shranjeni v naši podzavesti, vplivajo na naše zdravje, voljo oziroma željo do življenja, način, kako zaslužiti denar, naše čustvovanje; močan je tudi njihov vpliv na odnos z našo mamo. Lahko smo preveč navezani nanjo; morda ne najdemo pravega stika z njo ali imamo občutek, da nam ne pusti dihati ...

Nekateri ste že doživeli ponovni porod na energijskem nivoju. Življenjsko obdobje po tem se je precej spremenilo na področju zdravja, volje, odnosov in financ.

V kolikor želite preveriti ali se osvoboditi vezi, ki vas bremenijo, vam omejujejo voljo do življenja, vplivajo na vaše sprejemanje zdravja in ljubečih odnosov ter si s tem izboljšati počutje, se nam pridružite.

Več o tem najdete na Prerojen.si.

Obvezne prijave na 041 289 632, Jožica Ramšak.

PREDAVANJI V JANUARJU

1. »THAIS« – GLASBENA MEDITACIJA ZA ŽENSKE

Sreda, 15. 1. 2020, ob 18.30 v Mali dvorani Doma na Vidmu

»Thais« je glasbena meditacija, kjer se zvoki iz narave združijo z zvoki violine, uglasene na naravno frekvenco (432 Hz) in z veznim tekstom. Vse je prepleteno v smiselno celoto v prijetnem ambientu z namenom, da se ženska sprosti in sooči s svojim notranjim mirom, pride v stik z lastno vrednostjo in odkrije svojo neizmerno lepoto. Trajanje: 75 minut

Kaj potrebujete? Armafleks ali blazino, oddejo in udobna topla oblačila, da vam bo med meditacijo prijetno.

Izvajalka: violinistka Amanda Vidic

2. UKROČENI HORMONI, SIT ŽELODEC KAKO PREVZETI NADZOR NAD HORMONI, KI URAVNAVAJO NAŠ TEK?

Sreda, 29. 1. 2020, ob 18.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Vas zanima, kaj se v telesu dogaja med pogostimi napadi lakote in nenadno željo po sladkem? Kako je prehranjevanje povezano s hormoni? Zakaj so nekateri ljudje bolj dovzetni za kopičenje maščobe kot drugi in kako prekomerna telesna teža učinkuje na zdravje, vnetja in razvoj kroničnih bolezni? Kako genetika, mikroorganizmi, spanec, stres in hormonski motilci vplivajo na telesno težo? Na predavanju bo predstavljeno, kako hormoni regulirajo telesno težo in učinek različnih prehranskih pristopov.

Izvajalka: Suzana Poharič ●

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI PRI IZBIRI PRIPOMOČKOV IN OPREME ZA DOJENČKE?

OTROŠKI STOLČEK

Dokler otrok ne sedi samostojno, je najboljša izbira za hranjenje sede v naročju, kjer je ustrezno podprt, stabilen in s tem dovolj aktiven. Ko samostojno sedi, izberite takšen stolček, kjer boste lahko



dosegli prave kote v medenici, kolenskih in stopalih (90°). Stopala naj ne visijo, ampak naj bodo ustrezno podprta.

OTROŠKI VOZIČEK

Dojenček naj bo čim dlje na ravni podlagi v košari. Ko začne protestirati, pa se ne sedi povsem samostojno in ga postavite v športni del, so najboljši vozički tisti, ki že zagotavljajo kot 90° med sediščem in hrbtiščem, in le-tega nagnete v polsedeči položaj (45°). Če ima voziček le premično hrbtišče, pa je potrebno pod dojenčkova kolena podložiti svaček iz tetra pleničke, da ohranjamo pravi kot medenice in kolenskih pod 90°, da se dojenček ne seseda in leze navzdol. Ko dojenček sedi vzravnano, ga zavezemo preko medenice in nastavimo sprednje varovalo, za katerega se lahko drži. Tako je lahko aktiven v trupu, se giblje naprej in nazaj.

BLAZINA ZA NA TLA

To je najboljša izbira od rojstva dalje. Tam dojenček najbolje razvija vse svoje spretnosti in varno raziskuje svet.

POČIVALNIKI

Odsvetovana je raba počivalnikov, saj v njih pade teža proti medenici namesto proti ramenskemu predelu. Tako ni aktivnosti v centralnem delu, dojenček pa se ne more svobodno gibati in razvijati gibalnih vzorcev.

HOJICE

Tudi hojice niso primerne, dokler se dojenček ne posede sam. Hrbtenica ni pripravljena za sedenje. Kasnejša uporaba, ko se že postavlja na noge, pa lahko vodi v nepravilno obremenitev stopal in hojo po prstkih. V hojci se ne naučijo iskanja ravnotežja, prenosov teže, prestreznih reakcij pri padanju, pravilnega vstajanja in usedanja na tla. Velikokrat je tudi nevarna, saj se dojenček v njej lahko prevrne. ●

Svetuje Tjaša Pecman Poles
(Terapevtski dotik Tjaša), dipl. delovna
terapevтка razvojno-nevrološke
obravnavne.

Spoštovani!

Za vas smo pripravili seznam odsotnosti ambulant družinske medicine (ADM) za mesec JANUAR v ZD Ilirska Bistrica.

- **ADM1 – VINŠEK** G. Andreja, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna: 6. 1., 9. 1., 10. 1., 15. 1., 23. 1. in 31. 1. 2020 ter od 20. 1. 2020 do vključno 24. 1. 2020.
- **ADM2 – LOVRIČ** K. Sonja, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna 8. 1. in 22. 1. 2020.
- **ADM3 – TAUČER** M. Jasna, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna od 30.12. 2019 do 10. 1. 2020 ter 17. 1., 27. 1. in 31. 1. 2020.
- **ADM4 – TOMIČ** Š. S. Marija, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna 3. 1., 10. 1., 24. 1. in 31. 1. 2020.
- **ADM5 – ŠTEMBERGER** Anja, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna 3. 1. 2020 in od 13. 1. do vključno 17. 1. 2020.
- **ADM DSO – DEKLEVA** Barbara, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna v DSO 3. 1., 7. 1., 8. 1., 14. 1., 15. 1., 17. 1., 22. 1. in 31. 1. 2020.
- **ADM KNEŽAK – MATKO** Špela, dr. med. bo odsotna 17. 1. 2020.

- **ADM PODGRAD – PEJKOVIČ** Marija, dr. med., spec. druž. med. bo odsotna od ponedeljka, 30. 12. 2019, do vključno torka, 7. 1. 2020. Ambulanta bo zaprta tudi 13. 1., 16. 1., 22. 1. in 27. 1. 2020.

V času, ko je vaš osebni zdravnik odsoten en dan oz. dva dni, se v nujnih primerih obrnite na URGENCO. V času daljših odsotnosti vašega osebnega zdravnika se za administrativne zadeve (recepti, napotnice, bolniški listi ...) obrnite v ambulanto, ki jo nadomešča. Akutno zboleli pacienti se obrnite na urgenco. Medsebojno se nadomeščajo naslednje ambulate:

ADM1 = ADM3, ADM2-0 = ADM4, ADM5 = ADM KNEŽAK, ADM DSO = ADM PODGRAD, OD KAUZLARIČ = URGENCA. ŠOLSKI DISPANZER JE DO NADALJNJEGA ZAPRT, NADOMEŠČA GA URGENCA.

Vse dodatne odsotnosti bomo objavili na naši spletni strani www.zdib.si, lahko pa pokličete tudi na informacije v ZD Il. Bistrica od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro na tel. št. 05 71 12 100. ●

OBVESTILO ELEKTRONSKI BOLNIŠKI LIST (EBOL)

Obveščamo vas, da bo naša ambulanta pričela izdajati elektronske bolniške liste (eBOL).

Edina **novost v prvi fazi** uvedbe, ki bo trajala do konca januarja 2020, je, da je na bolniškem listu **digitalni in ne lastnoročni podpis zdravnika**, kar ne vpliva na uveljavljanje vaših pravic. Pacienti boste do navedenega datuma še vedno prejeli t. i. »zelene« bolniške

liste na predpisanih obrazcih, ki jih boste predložili svojemu delodajalcu, kot je to veljalo do sedaj.

V **drugi fazi**, in sicer **za začasno zadržanost od dela od 1. 2. 2020**, bodo delodajalci vaše bolniške liste prevzemali **elektronsko** prek portala SPOT (prej eVEM) in jih od navedenega datuma dalje **ne bomo več tiskali** ter izročali pacientom, saj jih **ne bo več potrebno**

dostavljati vašim delodajalcem (razen nekaterih redkih izjem*). Pacienti lahko z digitalnim potrdilom dostopate do svojih elektronskih bolniških listov na ZZZS portalu <https://moj.zzzs.si>.

POMEMBNO!

Kljub uvedbi eBOL morate pacienti še vedno sami poskrbeti za vse spremembe v zvezi z vašim bolniškim staležem. Tako morate obvestiti svojega zdravnika o podaljšanju bolniškega staleža in dostaviti potrebno dokumentacijo, v kolikor z njo ne razpolaga osebni zdravnik. Prav tako morate sporočiti zaključek bolniškega staleža in se z osebnim zdravnikom dogovoriti za izdajo eBOL ter javiti morebitne druge spremembe. ●

*zaposleni pri fizičnih osebah; osebe, zaposlene pri tujih in mednarodnih organizacijah ter ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvih v RS; osebe, ki so v delovnem razmerju na območju RS pri osebah, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini in glavni poklic; kmetje, verski uslužbenci, sočasno zaposleni, samozaposleni in družbeniki v drugih državah članicah EU.

SKUPAJ PREPREČUJEMO OŠPICE

V zadnjih dveh mesecih je bilo v Sloveniji zabeleženih 23 primerov ošpic. Glede na prisotnost ošpic v Evropskem prostoru in širše, ne preseneča, da je bila večina primerov vnesena iz tujine (Belgija, Bosna, Hrvaška, Makedonija in druge države).

Ošpice so nalezljiva otroška bolezen, za katero lahko zboli kdorkoli, najpogosteje pa se okužijo otroci in mladostniki. Velika nevarnost okužbe je še vedno prisotna v državah v razvoju. V Sloveniji je uvedeno obvezno cepljenje otrok in mladostnikov, kar predstavlja enega od najbolj učinkovitih ukrepov za preprečevanje širjenja te bolezni. V južni primorski regiji smo v letu 2018 pri predšolskih otrocih zabeležili 92,9 % precepljenost, kar je nekaj manj od slovenskega povprečja (93,1 %). Poudariti je potrebno, da imamo v Občini Ilirska Bistrica zabeleženo 100 % precepljenost predšolskih otrok v letu 2018. Popolno cepljene osebe so tiste, ki so prejele dva odmerka cepiva in otroci pred vstopom v šolo, ki so bili cepljeni z enim odmerkom cepiva. Za osebo, zaščiteno pred ošpicami, velja oseba, ki ima pisno dokazilo, da je prejela dva odmerka cepiva proti ošpicam; oseba, ki je ošpice prebolela in ima to zabeleženo v zdravstveni dokumentaciji; oseba, ki ima laboratorijski dokaz o prisotnosti specifičnih protiteles IgG proti virusu ošpic ali oseba, ki je rojena pred letom 1960 (za te osebe se predpostavlja, da so prebolele ošpice).

KAKO PREPOZNAMO OKUŽBO Z OŠPICAMI?

Ošpice imajo nenaden začetek bolezni z visoko vročino, hudim glavobolom, utrujenostjo, nahodom, vnetjem očesnih veznice in kašljem. Drugi do tretji dan se pojavijo majhne bele pege na ustni sluznici in mehkem nebu, jeziku in po nebnicah. Četrty dan bolezni se pojavi značilen rdečkast **izpuščaj**, dvignjen nad nivojem kože, ki se začne za ušesi in se razširi na obraz, telo in ude. Izpuščaj po treh do sedmih dneh zbledi in postane rjavkast. **Če pri svojem otroku opazite zgoraj navedene znake, vas naprošamo, da pred prihodom v ambulantno pokličete po telefonu in najavite svoj prihod.** Ključni ukrep za preprečevanje širjenja obolenja je preprečiti stik z drugimi otroki ali odraslimi. Poskrbeli bomo za vašo zdravstveno oskrbo in preprečili stik z drugimi uporabniki zdravstvenih storitev.

Večina okuženih oseb ošpice preboli brez večjih težav in posledic. Potrebno je opozoriti na to, da se lahko pojavijo komplikacije obolenja, kot so: vnetje ušes in pljučnica ter resnejši, življenjsko ogrožajoči zapleti, kot so: vnetje možganskih ovojnic in možganovine.

Za preprečevanje širjenja ošpic Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) pripravlja navodila za preprečevanje širjenja bolezni in sodeluje z izvajalci zdravstvene dejavnosti pri obravnavi zbolelih oseb. Zdravstveni dom Ilirska Bistrica in Zasebna pediatrična ordinacija bosta dosledno zagotovila vse predpisane ukrepe, ki jih bo priporočil NIJZ. S tem bomo zagotovili takojšnje ukrepanje ob morebitnih okužbah z ošpicami. Trenutno nemote-

no potekajo vsi preventivni programi za otroke in mladostnike, kar pomeni, da imajo vsi otroci in mladostniki možnost po programu zagotovljenega rednega cepljenja proti ošpicam.

Ošpice so v porastu po vsem svetu, zato je pomembno, da še naprej vzdržujemo visoko precepljenost proti ošpicam pri otrocih. Odrasli, ki ošpic niso preboleli oziroma niso bili cepljeni in pri svojem delu prihajajo v stik z velikim številom ljudi, morajo biti cepljeni. Ključni ukrep za preprečevanje izbruhov ošpic je precepljenost z dvema odmerkoma v splošni populaciji in med delavci, ki pogosto prihajajo v stik z ljudmi.

Za uspeh je potrebno krepiti kolektivno zavest o koristnosti cepljenja in spodbujati cepljenje proti nalezljivim boleznim. ●

*Ivan Kauzlarić, dr. med., spec. pediatrije
in šolske medicine
mag. Tamara Štemberger Kolnik*

Naj roka roko stisne

v odmevu vseh luči,

ko novo leto pride,

naj uspeh se razplamti.

Vesele božične praznike ter srečno in zdravo novo leto 2020.



Kolektiv Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica



KAJ POVZROČA OKSIDATIVNI STRES?

Oksidativne poškodbe so pomemben dejavnik pri razvoju kroničnih bolezni. Zgodijo se zaradi oksidativnega stresa, ki se pojavi, ko imamo neravnovesje med nastajanjem radikalov in zmoglostjo telesa za nevtralizacijo radikalov z antioksidanti. Oksidativna poškodba je poškodba, ki se pojavi na celicah in tkivih zaradi radikalov, ki jih nismo uspeli nevtralizirati z antioksidanti.

Radikal je nestabilna molekula, ki potrebuje elektron, da jo stabilizira. S krajšo elektrona celicam, proteinom, DNA-ju in tkivom povzroči poškodbe na njih in je tako eden od skritih razlogov za kronične bolezni, npr. kardiovaskularne bolezni, sladkorno bolezen tipa 2 in avtoimunske bolezni.

Pri zdravljenju kroničnih bolezni je zato nujno, da se posvetimo tudi oksidativnim pošodbam.

POVZROČITELJI OKSIDATIVNIH POŠKODB

Žarka olja

Membrane vseh celic v telesu so sestavljene iz maščobnih kislin. Na sestavo celičnih membran vplivamo z maščobami, ki jih uživamo. Uživanje protivnetnih maščobnih kislin (npr. omega-3) dobro vpliva na celične membrane in njihovo funkcijo. Uživanje žarkih maščob škodi zdravju celične membrane in pospešuje oksidativne poškodbe. Glavni vir žarkih olj so industrijska rastlinska olja (sojino, sončnično, oljne ogrščice), ki vsebujejo veliko omega-6 polinenasi-

čenih maščobnih kislin. Omega-6 maščobne kisline se hitro poškodujejo, ko jih izpostavimo vročini, kovinam in drugim kemikalijam, kar pomeni, da postanejo žarke. Poškodbe se še povečajo, ko jih izpostavimo visokim temperaturam pri kuhanju in pečenju.

Premalo antioksidantov

Antioksidanti ščitijo celične membrane, lipide, ki krožijo po krvnem obtoku, celice in tkiva pred oksidativnimi pošodbami. Najboljše je, da dobimo antioksidante iz prehrane, ne pa iz prehranskih dodatkov. Antioksidanti iz hrane pridejo v paketu s kofaktorji in encimi, ki spodbujajo njihovo delovanje in pripomorejo k boljši absorpciji v črevesju. Pomembno je, da uživamo veliko barvne zelenjave in sadja. Prav tako je pomembno, da zaužijemo dovolj mesa pašne reje, saj vsebuje veliko antioksidantov – vitamin E, glutation ...

Kajenje

Kajenje povzroči oksidativni stres, saj pri njem nastaja velika količina radikalov, kar zmanjša koncentracijo antioksidantov v telesu.

Okoljski toksini

Okoljski toksini, ki smo jim izpostavljeni vsakodnevno, so velik vir oksidativnega stresa. Izpostavljenost onesnaženemu zraku, plesnim in biotoksinom spodbuja oksidativni stres in porablja rezerve antioksidantov v telesu. Prav tako tudi pesticidi in težke kovine spodbujajo oksidativni stres.

Disregulacija cirkadianega ritma

Pomanjkanje spanja sproži motnje cirkadianega ritma, kar poveča izražanje markerja za oksidativni stres. Modra svetloba iz LED luči in elektronskih naprav viša oksidativni stres.

Preveč železa

Prevelika koncentracija železa v telesu vpliva na razvoj številnih kroničnih bolezni, vključujoč kardiovaskularne bolezni in sladkorne bolezni, saj viša koncentracijo radikalov.

KAKO SE LAHKO ZAŠČITIMO PRED OKSIDATIVNIMI POŠKODBAMI?

Priporočam vam, da se izogibate žarkih olj, ki se nahajajo v procesirani in predpripravljeni hrani, v olju oljne ogrščice, sojinem, sončničnem, arašidovem in številnih drugih oljih. Uživajmo predvsem maščobe, ki delujejo protivnetno, npr. deviško hladno stiskano olivno in kokosovo olje, avokado, neobdelane oreščke in semena.

Trudimo se, da jemo hrano čim bogatejšo s hranili in antioksidanti. Taka prehrana vsebuje številne antioksidante in njihove kofaktorje, ki skupaj premagajo oksidativni stres.

Pomembno je, da se znamo sprostiti, zato ne pozabimo na sprostitvene tehnike: meditacija, joga, preživetje prostega časa v naravi, vrtnarjenje ... Dajmo elektronske naprave na pavzo in se tako zaščitimo pred oksidativnim stresom.

Izogibajmo se okoljskim toksinom. Prenehajmo uporabljati pesticide. Kupujmo ekološko hrano, ne shranjujmo hrane v plastiki (vrečke, skleda), odstranimo vire težkih kovin (amalgamske zalivke) in filtrirajmo vodo, ki jo pijemo (filtri z reverzno osmozo).

Poskrbimo za zadostno količino spanja, bodimo čim več na naravni svetlobi in se izogibajmo umetni modri svetlobi, ki moti naš ritem. Pomembno je tudi, da redno telovadimo, kar pomeni 30 minut ali več 4-5 krat na teden.

Zdrava hrana in življenjski slog nas dobro zaščitita pred radikali in oksidativnimi pošodbami celic in tkiv. ●

Asja Frank, mag. farm. in praktikantka funkcionalne medicine



»NAŠA MATI KUHA KAFJE«

**Predpraznična razstava bistriških oblikovalcev in zbirateljev v Hodnikovem mlinu je v petek, 13. decembra 2019, obiskovalcem predstavila čarobno opo-
jen svet kave.**

Že 10. oblikovalska in zbirateljska razstava, ki jo vsako leto pripravi *Kulturno društvo Nostalgija* - nekoč *Turistično društvo Ilirska Bistrica* – je z mlinčki, broštulini, ponvicami, džezvami in starimi skodelicami iz porcelana spomnila na stare čase, ko je bila priprava skodelice kave še pravi obred.

»Posebnost tokratne razstave, ki smo jo poimenovali »Naša mati kuha kafe« je okrogel broštulin v obliki krogle s podstavkom, ki se ga nastavi na štedilnik; v kroglo se doda kavo in to se potem žge. Lahko se pohvalimo tudi s pozlačenim in posrebrenim restavriranim broštulinom, ki ga je ljubiteljsko restavriral Aleš Jelinčič. Značilne so tudi kafetjere, še posebej pa so zanimive manjše kafetjere, saj se je v začetku pilo močno kavo v majhnih skodelicah. Ena od sodelujočih je prinesla šalice, ki so bile takrat še čisto majhne in zanimiv je ta proces uporabe vedno večjih skodelic za uživanje v kavi. Sedaj si na primer kavo privoščimo v skodelicah za 2 dcl, saj dodamo tudi mleko,« je zanimive predmete tokratne razstave podrobneje predstavila idejna vodja projekta Milojka Primc.

Obiskovalci razstave so si poleg razstavljenih predmetov lahko ogledali surovo kavo in sadiko kave, pozorno pa so spremljali tudi praženje kave v broštulinu, ki je bilo prava paša za oči, vonj po praženi kavi pa jih je odpeljal nazaj v otroštvo.

»Z današnjo razstavo smo želeli ujeti čas, ki ga ni več. Različni pripomočki za pripravo in uživanje kave se še najdejo po omarah in podstrešjih, zato vam bomo morda obudili kakšen prijeten spomin,« je motiv za tokratno razstavo društva pojasnila Milojka Primc in dodala: »Kava je še vedno ena od najbolj zaželenih pijač. Če jo pijete v zmernih količinah, blagodejno vpliva na vaše zdravje. Zaradi kofeina, ki povzroči živahnost in pomanjkanje spanca, so ljudje iznašli kavne nadomestke. Le kdo se ne spominja dobrega zajtrka ob skodeli ječmenove, cikorijske ali iz kakšnega drugega nadomestka pripravljene vroče bele kave in kosa mlečnega kruha?«

ZGODOVINA KAVE

Po legendi naj bi nek pastir opazil, da njegove ovce, kamele ali koze (ne ve



se, za katere živali točno gre) ponoči ne spijo in so zelo nemirne ter radožive, zato se je obrnil na svojega duhovnika, ki naj bi mu pojasnil ta pojav. Duhovnik je ob nočnem opazovanju živali ugotovil, da objedajo grmovje z drobnimi rdečimi plodovi in ko si je ta zrna skuhal tudi sam, je ugotovil, da delujejo poživljajoče. Potem so si jih tudi ostali duhovniki pričeli kuhati pred večernimi in nočnimi molitvam, da se jim ni spalo.

Kava je počasi pričela svoje potovanje po svetu in prišla tudi v Evropo. Povsod pa ni bila dobro sprejeta, vsaj na začetku ne, ampak to »hudičevo pijačo« je leta 1600 le poskusil papež Klemen VII. in prijetno presenečen izjavil: »Tako je okusna, da bi jo bilo škoda prepustiti nevernikom! Zato zbegajmo satana in jo blagoslovimo.« S tem se je pričela osvajaška pot kave. Prva kavarna v Evropi je bila odprta v Italiji leta 1645, potem pa so se lokali, kjer so stregli to temno pijačo, relativno hitro razširili na vse strani.

Ta opojna pijača je odigrala pomembno vlogo v dveh slovenskih umetniških zvrsteh – vznemirjala je Ivano Kobilico, ki je naslikala slavno *Kofetarico*, Ivan Cankar pa si je pri pisanju znane črtice zaželel skodelice kave. Tudi na našem koncu so jo ljudje poznali, saj je Anto-





nija Mikuletič
Žnidaršič v knjigi
Moji spomini na mlade

Bistričane zapisala: »Pripovedovala mi je neka stara mamica, da kako so omedlevali na kavo, ki so jo stara mati in njihova mati za zajtrk pile. Stara mati so to dobro vedli, da nam diši, pa so nam otrokom dali po eno majhno supico kruha, pomočili smo jo v kavo. Smo bli tako zadovoljni, da smo poljubili stari mamici roko.«



NA 10. RAZSTAVI DRUŠTVA JE SVOJE PREDMETE PREDSTAVILO NAJVEČJE ŠTEVILO RAZSTAVLJAVCEV DOSLEJ

Društvo, ki se je v minulih letih že predstavilo z: Jaslicami, Novoletnimi jelkami in božičnimi drevesci, Adventnimi venčki in svečanim namiznem posodju, Svečniki, Prاتفani, pekači, modli in modelčki, Urami, Skulpturami in kipci, Igračami ter Škrinjicami in šatuljami, ključi in ključavnicami se je tokrat predstavilo z najštevilčnejšim sodelovanjem doslej. Na jubilejni razstavi je tako sodelovalo kar 26 razstavljalcev: Sabina Pugelj, Aleš Jelinčič, Dolores Kastelic, Mojca

Hodnik, Laura Novak, Jerica Strle, Nija Šircelj, Eva Ličanova, Primož Rojc, Teodor Brožič, Jadran Benko Krašovec, Lovro Balajić, Marica Gaberšnik, Vlado Čeligoj, Franc Gombač, Jožko Dekleva, Danilo Stupar, Neva Macarol, Andreja Hodnik, Milojka Primc, Dora Kalčič, Helena Valenčič, Vida Mizgur, Vida Gardelin, Igor Štemberger in Danilo Sluga, ki so obiskovalcem uspešno obudili spomin na stare čase. Glasbeno noto zanimivemu tematskemu večeru je dala odlična domača pevsko skupina Vasovalci, vsi zbrani pa so se po uradnem delu dogodka lahko družili ob kavnem pecivu in skodelici kave. ●



POKLON SLIKARJU FRANCETU PAVLOVCU

Letošnji projekt Likovnega društva Franceta Pavlovca z naslovom »Tihožitja v Pavlovčevi barvni paleti« je bil posvečen slikarju Francetu Pavlovcu ob 60-letnici njegove smrti.



Slikar France Pavlovec se je rodil 14. avgusta 1897 v Trnovem pri Ilirski Bistrici, umrl pa je 12. februarja 1959. Po velikem slovenskem slikarju in našem rojaku se imenujeta bistriško likovno društvo in galerija.

25. aprila 2019 je Likovno društvo Franceta Pavlovca za člane organiziralo seminar in likovno delavnico z naslovom *Barve s Pavlovčeve palete*, ki ga je vodila Jasmina Čelan, priznana likovnica iz Postojne.

29. junija je sledila 12. slikarska kolonija Likovnega društva Franceta Pavlovca v Podtaboru na temo *Poklon Francetu Pavlovcu – Tihožitja v Pavlovčevi barvni paleti*. Na celodnevni koloniji smo ustvarjali in se družili člani domačega likovnega društva in člani vabljenih društev – Društva likovnih ustvarjalcev Postojna, Likovne skupine Rak Rakek in dosedanja slikarski prijatelji. V kulturnem programu sta nastopila harmonikarja Aljaž in Blaž Godina iz Knežaka.

10. avgusta so na delavnici ob jezeru Mola v naravi nastajale slike z motivi iz okolja in cvetna tihožitja. Pri slikanju

smo zopet uporabljali Pavlovčevo barvno paleto.

V soboto, 21. septembra, je bila celodnevna strokovna ekskurzija zelo koristna za člane, saj smo si ogledali stalno zbirko, v kateri so razstavljeni tudi dela slikarja Franceta Pavlovca in razstavo Božidarja Jakca v Galeriji Kambič v Metliki ter razstavo v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki.

Celoletni projekt smo zaključili z likovno razstavo del vseh sodelujočih na 12. likovni koloniji z naslovom *Tihožitja v*

Pavlovčevi barvni paleti v Knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici. Na otvoritvi razstave, 24. oktobra, je o projektu društva ob 60-letnici smrti Franceta Pavlovca in o razstavi spregovoril predsednik Likovnega društva Franceta Pavlovca Danijel Tomažič. Kulturni program je s svojim nastopom popestril moški pevski zbor *Brkinci*. Razstava je bila v Knjižnici Makse Samsa na ogled do 16. novembra. ●

Za Likovno društvo Franceta Pavlovca
Neva Macarol



ŠTIRI DESETLETJA BISTRIŠKIH LITERATOV

»Literarno društvo Ilirska Bistrica« je pomemben mejnik ustvarjalnega zanosa obeležilo z izdajo 23. številke zbornika *Stopinje*. Mladi in nadarjeni poeti ter pisatelji so zagotovilo za svetlo prihodnost društva.

Ob hvalevrednem jubileju so bistriški ljubitelji pisane besede izdali vsebinsko pestro izdajo društvenega zbornika *Stopinje*, v katerem najdemo prozo, pesmi, zapise in prevode skoraj štiridesetih avtorjev, med katerimi so: Danica Pardo, Patricija Dodič - Patra, Ivko Spetič Magajna, Jerica Strle, Tanja Volk, Neta Vergan, Ismet Bekrić, Janez Škrlj, Joško Stegu in ostali. Omenjeni zbornik je osrednje delo, s katerim se člani društva in zunanji sodelavci predstavijo javnosti s svojimi pogledi, zapisi in zgodbami, ki jih je ob tej posebni priložnosti vizualno obogatil priznan domač likovni umetnik Jože Šajn.

Literarno društvo Ilirska Bistrica je bilo ustanovljeno leta 1979 na pobudo pisatelja in vplivnega kulturnika Ivka Spetiča Magajne kot eno prvih tovrstnih dru-

štev na Primorskem, a je predsedniško vlogo društva prva prevzela Darinka Žbogar. V kasnejših letih je čelno pozicijo prevzel ustanovitelj društva Ivko Spetič Magajna. Njegov doprinos na kulturnem in literarnem področju na Bistriškem je leta 2015 prepoznala tudi Občina Ilirska Bistrica, ki mu je izkazala veliko čast in mu podelila naziv častnega občana, nato pa so vodstveni položaj prevzeli še: Damijana Logar, Jože Stegu, Helena Pirih Rosa in ostali. V društvu je danes aktivnih dvajset članov, vodstvene vaje društva pa v rokah drži Dragica Marković.

V društvu se ponašajo še s petimi pesniškimi zbirkami in enim proznim delom. Enkrat na mesec organizirajo literarne večere oz. *Večernice*, poleti pa pod zvezd-

nim nebom prireajo *Poletnice*, na katerih se proza in poezija prepletata z glasbenimi toni. Za vse ljubitelje maternega jezika pa so v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica že tretje leto zapored gostili *Premška srečanja* na gradu Prem.

Člani literarnega društva polagajo velike upe v mlajšo generacijo ustvarjalcev, ki je navdušila s svojimi deli v tokratnih *Stopinjah*, zato si želijo, da bi v prihodnje še obogatili in nadgradili njihov prispevek k bistriškemu kulturnemu delovanju. ●





30 LET GLASBE

Skupina Malibu je v našem kraju zelo dobro poznana. Njen ustanovitelj in idejni vodja Marjan Uljan iz Kočanije z glasbo že desetletja razveseljuje množice širom Slovenije, ob vsem tem pa si je nabral tudi ogromno glasbenih prijateljev, ki so se mu pridružili na odru ob praznovanju treh desetletij delovanja skupine. Jubilejni dogodek se je odvil v oktobru 2019 v telovadnici Osnovne šole Antona Žnideršiča. Dvorana je bila polna, luči so ugasnile in začelo se je rajanje.

Na oder je stopil voditelj »strašni Jože Krajnc«, ki je dobro poznan bistriški publiki. Skupaj z nastopajočimi je hudomušno pletel rdečo nit večera, vmes pa je z Marjanom »i ramuniko« zapel tisto legendarno *Za Beograd* in hrvaško klapsko *Da te mogu pismom zvati*. Ozračje je segrela Tanja Žagar, ki je v svoji srebrno-črni oblekici na odru oddajala posebno energijo. Za njo je nastopil tudi Brendijev sin Dejan Vunjak, ki je s svojo *Marino* in ostalimi starimi in novimi hiti obudil spomin na očeta Branka, po čigar stopinjah sedaj uspešno stopa. Ob *Goveji juhi* je gospodična Janežič

Marjanu pripravila presenečenje. Iz rojstnodnevne torte je skočil »Blažek mali«, ki pa danes ni več tako mali in je skupaj z ostalimi na odru raztegnil meh. Dogajanje se je bližalo vrhuncu, ko je na oder stopil še legendarni Božidar Wolfand-Wolf, ki je priletel naravnost s sončne Floride, da zaključi lep večer z nekaj starimi dobrimi hiti nekdanjih *Rendez-Vous*.

Ura je bila že precej pozna in utrujena žena je kot običajno postajala malo sitna, živčna in zaspala, zato sem jo poslal domov za peč, ostali člani, avtorji, izvajalci in specialci pa smo dogajanje

v zgornjih prostorih Osnovne šole Antona Žnideršiča nadaljevali še pozno v noč. Ob pršutu, teranu, pecivu, cvičku in *chardonnayu* smo obujali glasbene spomine na premnoge uspehe in nagrade vseh minulih plodnih let. Prvič sem imel priložnost pokramljati z gospodom Andrejem Bašo, avtorjem besedila znamenitih *Šteng* in *Borovcev v vetru*. In kaj naj bi navdušen človek napisal za konec? *Malibu! Vse najboljše in vsaj še enkrat toliko poskočnih in uspešnih let na glasbenih odrih!* ●

MV

JEZIKOVNI NASVETI

Ob ponedeljkih/v ponedeljek, med leti/med letoma, tekom dneva/čez dan

V mojem e-poštnem nabiralniku se je spet nabralo nekaj vprašanj bralcev Bistriških odmevov, zato v današnji jezikovni svetovalnici odgovarjam nanje. Beseda bo tekla o ustreznih rabi predlogov za izražanje različnih časovnih razmerij.

1. Kdaj uporabiti predlog »v« in kdaj predlog »ob«, ko izražamo časovna razmerja?

Slovenski pravopis in SSKJ navajata, da zvezo s predlogom »v« uporabljamo, kadar želimo izraziti čas dogajanja, ki je enkratno, se ne ponavlja vedno na isti dan in sovpada z obdobjem.

V ponedeljek imam zobozdravnika. V soboto gremo na morje. V sredo bo turnir v malem nogometu.

Zvezo s predlogom »ob« pa uporabljamo takrat, ko gre za dejanja in do-

godke, ki se ponavljajo. Uporabljamo ga ob samostalnikih v množini.

Ob nedeljah počivamo. Ob ponedeljkih ima debatni klub. Ob sredam grem na obisk k staršem.

2. Ali naj za izražanje časovnega obdobja uporabim besedno zvezo »med leti« ali »med letoma«?

Če želimo izraziti časovno obdobje z dvema mejnima točkama, moramo zapisati »med letoma 2000 in 2010«, saj moramo besedno zvezo »dve leti« postaviti v pravilen sklon – to je mestnik, po katerem se vprašamo »med kom ali čem«.

Če pa govorimo o obdobju, v katerem se je kaj dogajalo, si pomagamo s stičnim pomišljajem med letnicama, in sicer zapišemo 1914–1918 in preberemo »v letih« ali »v obdobju od 1914 do 1918«. Lahko zapišemo tudi »v obdobju med letoma 1914 in 1918«.

3. Ali lahko za izražanje daljšega časovnega obdobja uporabim predlog »tekom (tedna)«?

Ker beseda »tekom« izhaja iz srbohrvaščine, jo jezikovni standard zaradi tujega izvora odsvetuje. Namesto nje priporoča rabo predloga »med«: *med študijem, med tednom, med letom*.

Slovenski pravopis kaže na več mogočih nadomestil za predloge. Najpogostejše se uporabljata predloga »skozi« ali »čez«: *skozi leto, čez dan, čez teden*.

Možna so še naslednja nadomestila:

- *nesreča v teku vožnje* – *nesreča med vožnjo*
- *Preko časa se bo to uredilo.* – *Skozi čas se bo to uredilo.* **ALI Čez čas se bo to uredilo.**
- *odgovoriti tekom enega meseca* – *odgovoriti v enem mesecu*

Če naletite še na kakšen trd oreh v zvezi z rabo jezika, mi pišite na troj3@gmail.com. Vesela bom vaših odzivov. ●

Tamara Rojc, prof. slov.

OAZA SREDI MESTA

Z zidom ločen od zunanjega sveta atrijski vrt zagotavlja obilo zasebnosti, kvalitetna integracija z objektom pa izboljša njegovo uporabno vrednost za lastne ali tržne potrebe.

Oblikovanje eksterierja temelji na treh osnovnih gradnikih – na specifičnosti lokacije, racionalnosti zasnove in oblikovalskem jeziku, ki je odsev socialnih in estetskih pogojev. Večplastno in kompleksno načrtovanje omogoča manipulacijo in vodenje različnih pogledov, stopnjevanje vizualnih efektov skozi različne oblike kot tudi doživiljasko izkušnjo.

Vrt ugodja izza kamnitih zidov z impozantnim vodnim motivom je nastal s celovito rekonstrukcijo enote po ideji arhitektke Helene Kalčič. Centralno-simetrična zasnova objekta se nadaljuje tudi v zunanjem prostoru, kjer se po osrednji osi linijsko nizajo elementi in soustvarjajo glavno programsko vozlišče. Preplet višinsko členjenih nivojev in vegetacije, ki se v rastnem ciklu nenehno spreminja, pa dopušča raznoliko paleto uporabe prostora in zanimiv vrt skozi vse letne čase. ●

Helena Kalčič, univ. dipl. inž. arh.

Namen prispevka je dvig vsesplošne zavesti o kulturi bivanja.

Če prenavljate prostor ali okolico in bi potrebovali nasvet arhitektke Helene Kalčič, pišite na naslov odmevi@ilirska-bistrica.si!



SIMBIOZA GIBA 2019 V VRTCU JOŽEFE MASLO ILIRSKA BISTRICA

Gibanje je življenje in življenje je gibanje! To je bil osrednji moto projekta »Simbioza Giba«, ki smo se mu sredi oktobra priključili v Vrtcu Jožefe Maslo.



V tednu med 14. in 21. oktobrom 2019 smo skupaj z udeleženci že šesto leto zapored po celi Sloveniji skozi nacionalni prostovoljski projekt *Simbioza Giba 2019* povezali različne generacije. Projekt združuje ideje medgeneracijskega sodelovanja, prostovoljstva in telesne vadbe, preko katerih ozavešča ter promovira zdravo in aktivno življenje za vse generacije v vseh življenjskih obdobjih.

V vrtcu je sodelovalo sedem oddelkov (Levčki, Ovčke, Veveričke, Muce, Pingvini, Želve in Mravljice), ki so pripravili raznolike gibalne aktivnosti za različne generacije. Nekateri so na obisk povabili stare starše, sorodnike; drugi starejše občane; tretji so se odpravili na obisk k someščanom.

V oddelku Muce (vzgojiteljici Mojca Vičič in Ana Lavrenčič) so povabili stare starše in se z njimi sprehodili skozi mesto ter si pod vodstvom čebelarja Nika Dodiča ogledali Čebelarški dom. Gospod Franc Močilnikar, ljubiteljski slikar, pa jim je predstavil poslikavo panjskih končnic.

V oddelku Veveričke (vzgojiteljici Vesna Rutar Grubić in Damijana Ličan) so povabili stare starše, tete in strice otrok, da se jim pridružijo na pohodu na Hrib svobode, kjer so se igrali razne igre, kot so: lovljenje, gnilo jajce, osliček kdo te jaha

ipd. Otroci so zapeli pesmico o jeseni; prebrali recept za ljubezen in gostom podarili priložnostne medalje, ki so jih sami izdelali.

Obiskali so tudi *Varstveno-delovni center*, kjer so spoznali varovance in prostore centra. Nekaj varovancev in njihovih strokovnih delavk se jim je pridružilo na pohodu do izvira Sušca, kjer so jih razveselili z jesensko deklamacijo in medaljami.

Veveričke so v vrtec povabile gospo Savino Gorišek, ki je pri svojih devetdesetih letih še vedno zelo vitalna in polna življenja. Preko igre in zgodbe je otroke popejljala v svet joge in jim pokazala naslednje joga položaje: lotosov cvet, tiger, mačka, slon, kača, helikopter, noj idr. Skozi vse vaje je otroke opominjala na pravilno dihanje in izvedbo. Na koncu so se ji zahvalili z medaljo in priznanjem za sodelovanje v projektu.

Oddelok Ovčke (vzgojiteljici Lara Grbec in Lucija Kresevič ter spremljevalka Mateja Frank) se je odpravil na izlet na Hrib svobode s starši in starimi starši ter se tam zabaval na travniku.

Oddelok Levčki (vzgojiteljici Sabina Renko in Petra Klanšček) je stare starše povabil na izlet k izviru Sušca, kjer sta jim vzgojiteljici skozi avtorsko zgodbo predstavili domovanje škrate Sibirčka,

ki prebiva v tamkajšnji jami. Otroci so ga kasneje tudi zagledali od daleč in ga opazovali. Ker je škrate Sibirček zelo sramežljiv, je otrokom pustil pismo in jim dal nalogo. Na poti proti Gradini je skril tri klobučke z nalogami. Otroci so jih najprej poiskali, uspešno rešili vsako nalogo posebej in bili za trud nagrajeni.

Levčki so razveselili stanovalce *Doma starejših občanov*, kjer so se jim pridružili na skupinski vadbi pod vodstvom gospe Helene, delovne terapevte. Najprej so se z žogo malo ogreli; razmigali posamezne dele telesa; na koncu pa tekmovali v skupinah. Otroci so varovance razveselili s pesmijo in plesom, stiski rok in objemi.

Oddelok Mravljice (vzgojiteljici Sabina Skok in Ana Benedetič) se je udeležil vadbe z dijaki 1. letnika Gimnazije Ilirska Bistrica pod mentorstvom profesorice športne vzgoje Mojce Habič. Po končani vadbi so otroci dobili posebna priznanja in se v spremstvu srednješolcev odpravili do šole. Za konec pa so skupaj z oddelkom Pingvini (vzgojiteljici Anija Skrt in Maja Porta) in Želve (vzgojiteljici Tjaša Volk in Nives Negro) v goste povabili še starše, stare starše in sorodnike ter se odpravili na pohod na Hrib svobode, kjer so se poigrali s padalom in zapeli. V vrtcu so sklenili druženje s plesom in majhno pozornostjo za vse udeležence.

Letošnja akcija *Simbioza Giba 2019* je postregla z rekordnim številom raznovrstnih možnosti gibanja, zato smo prepričani, da je vsak izmed udeležencev lahko našel aktivnost zase; utrdil svoje zdravje in kakovostno preživel čas v izmenjavanju izkušenj različnih generacij. ●

Mojca Vičič in Tjaša Volk,
Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica



V VRTCU PODGORA KUTEŽEVO SE DOGAJA

V šolsko leto 2019/20 smo v Vrtcu Podgora Kuteževo vstopili veseli in razigrani. Tudi v letošnjem letu delujeta dva kombinirana oddelka drugega starostnega obdobja in homogen oddelok prvega starostnega obdobja.

Šolsko leto se je kot po navadi za nekatere otroke začelo z obdobjem uvajanja, medtem ko so ostali že uživali v družnji s svojimi prijatelji. Za tiste, ki so se uvajali, tako za otroke kot za starše, je bilo to začetno obdobje bolj ali manj naporno in stresno. Iz oči v tem času priteče tudi kakšna solzica, ko se otroci navajajo na nov ritem in se večinoma prvič za dlje časa ločijo od svojih najbližjih, privajajo pa se tudi na nove prijatelje in vzgojiteljice. Tudi starši v tem času lahko doživljajo neprijetne občutke, ker morajo zaupati svoje otroke v varstvo drugim, a kmalu solzice nadomesti širok nasmeh, ko se otrok ob prihodu v vrtec stisne k svoji vzgojiteljici in že naslednji trenutek teče k svojim prijateljem.

V septembru skupaj z otroki in odraslimi raziskujemo prostore vrtca, med otroki pa se začnejo kmalu tkati vezi, ki bodo pri nekaterih morda trajale celo življenje. Prvi mesec vedno hitro mine in že smo bili v oktobru, ki smo ga začeli s *Tednom otroka*, ki je trajal od 7. 10. – 13. 10. 2019. V tem tednu smo se več kot sicer družili z otroki iz sosednjih skupin. Vzgojiteljice smo pripravile posebne dejavnosti. Skupaj smo odšli v šolsko učilnico, kjer smo otrokom pripravili kino. Kot se spodobi, smo si ob kokicah ogledali risanko, česar so bili otroci zelo veseli. V tem tednu nas je obiskala humanitarka, ki deluje v Afriki (država Malavi) in nam prikazala, kakšno je življenje tam. Pokazala nam je nekaj fotografij in videoposnetkov življenja v Afriki. Ogledali in potipali smo lahko tudi izdelke in igrače, ki jih izdelujejo sami (natikači iz avtomobilskih gum, nakit, igrače ...). Odpravili smo se na pohod; imeli sadno tržnico, na kateri so nam otroci predstavili jesensko sadje; ob knjigi *Juha, ki iz buč se skuha* (avtorice H. Cooper) pa smo skuhali bučno juho. Meseca novembra smo se vse skupine

družile na *Kostanjčkovem pikniku*. Otroci so prinesli kostanj, ki smo ga spekli. Na piknik smo povabili tudi otroke, ki so zdaj že v prvem in drugem razredu ter njihovo učiteljico. Zelo veseli smo bili obiska upokojene vzgojiteljice. Ob druženju, igri in sladkanju s kostanjem je čas hitro minil in skupaj smo preživeli čudovit dan.

Kadar se zberemo otroci iz vseh treh skupin (Medvedki, Čebelice in Metuljčki), se imamo zelo lepo. Mlajši se veliko naučijo od starejših, saj si želijo slediti vsemu, kar večji že znajo in imajo pri tem veliko spodbude. Starejši so zelo ponosni, ker imajo veliko odgovornost, da so mlajšim vzor, v igri z mlajšimi pa razvijajo tudi potrpežljivost in pozornost.

Nismo pa se družili samo ob igri ampak tudi ob tradicionalnem slovenskem zajtrku, ki je osrednji dogodek dneva na Dan slovenske hrane. Po zajtrku smo se zbrali v večnamenskem prostoru, kjer smo skupaj s šolarji in ob spremljavi trobente, klavirja in violine zapeli pesem Čebelar Ansambla Lojzeta Slaka. Sledilo je druženje vrtčevskih skupin s čebelarjem, ki nam je pokazal svoje delovne pripomočke, s katerimi skrbi za čebelnjak. Predstavitve je bila zelo zanimiva,



tako da bi se na tem mestu še enkrat zahvalila gospodu Dominiku, ki nam je prikazal delo čebelarja. To pa še ni bilo vse. Pekli smo tudi slastne medenjake! Tako kot pretekli meseci, nam je tudi ta kar spolzel skozi roke. Vstopili smo v december, ki je poln pričakovanj, dobre volje in optimizma. Ta mesec vedno prinese posebno čarobnost v odnose med nami, še posebej pa buri domišljijo pri otrocih. Okrasili smo igralnice in novoletno smrečico; izdelovali voščilnice in se pogovarjali o pričakovanjih v novem letu. Veliko smo peli in rajali.

Strokovne delavke vrtca smo za otroke in starše pripravile predstavo *Palček Pohajalček* (avtorice istoimenske knjige B. Weninger). V vrtcu pa nas je obiskal tudi Dedek Mraz z darili in otroci so mu zapeli nekaj pesmic. Z iskricami v očeh so zrl v bradatega moža s sivo kučmo in v darila, ki jim jih je prinesel.

Dragi bralci Bistriških odmevov, srečno novo leto želimo tudi vam. Naj vas iskričnost prazničnega vzdušja osrečuje vse leto in vas vedno znova prebuja v lepa jutra.

Srečno 2020! ●

Petra Vogrin





Prostovoljstvo je namenjeno dvigu kvalitete bivanja v skupnosti in spodbujanju aktivnega državljanstva. S tem lahko vsak posameznik prispeva k boljši in bolj strpni družbi, ki temelji na spoštovanju vseh. Vsak si lahko izbere svoje področje delovanja – od kulturnega, okoljskega, športnega, socialnega, zdravstvenega ...

Na povabilo Rdečega križa Opatija iz Hrvaške smo ga obeležili tudi učenci Osnovne šole Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica z mentoricama Nadjo Baša in Darinko Gržina. V kulturnem domu Zora smo postavili stojnico, na kateri smo predstavili Rdeči križ Ilirska Bistrica in našo šolo z novimi maskotami. Naši nadarjeni glasbeniki so zabavali prisotno publiko z domačimi vižami in glasbenimi željami. Učenci krožka prve pomoči pa so svojim vrstnikom in drugim obiskovalcem predstavili temeljne postopke oživljanja v primeru utopljenca in infarkta. Nekateri pogumni udeleženci so tudi sami preizkusili znanje v tej pomembni veščini. Dan smo zaključili s prijetnim druženjem s prostovoljci iz Opatije, ki se jim ob tej priložnosti zahvaljujemo za vabilo in gostoljubje. ●

Darinka Gržina



PROSTVOLJCI V OPATIJI

Mesec december je mesec veselja in obdarovanj. Prazniki si kar sledijo in tako petega v mesecu praznujejo prostovoljci.



PRIDOBIVANJE
TEMELJNIH IN POKLICNIH
KOMPETENC
2018-2022

LUDSKA UNIVERZA ILIRSKA BISTRICA

za **ZAPOSLENE** in **BREZPOSELNE** razpisuje 40-urne **BREZPLAČNE TEČAJE** s pričetkom v začetku leta 2020.

- **ANGLEŠČINA** – začetni
- **NEMŠČINA** – začetni
- **ZELIŠČA ZA ZDRAVJE IN VESELJE** (pričetek v aprilu)
- **KAKO UREDITI PODATKE Z NEKAJ KLIKI? – EXCEL**
Urejanje in iskanje podatkov, spoznavanje formul, ustvarjanje grafov, spustnih seznamov, vrtilnih tabel ...
- **RAČUNALNIŠTVO**
internet, e-pošta, digitalna fotografija, urejevalnik besedil Word, delo v oblakih, e-uprava, e-zdravje, mobilni aparati, spletna banka, hitra blagajna ...
- **INTERAKTIVNA PREDSTAVITEV**
Kako ustvariti predstavitev, ki poslušalca pritegne? Katera so orodja za izdelavo interaktivne predstavitve? Spoznali boste PowerPoint, Prezzi, Video Maker, program za urejanje podatkov Excel in program za urejanje fotografij, avtorske pravice ... Dolgočasne predstavitve bodo odslej le še spomin!
- **BEREMO IN PIŠEMO SKUPAJ – ZA STARŠE IN OTROKE OD 1. DO 5. RAZREDA**
V programu odrasli obnovijo svoje spretnosti (branje, pisanje, računanje, socialne spretnosti, aktivno državljanstvo, spoznavanje učnih metod ...), da bi lažje pomagali svojim otrokom pri opismenjevanju in učenju. V programu sodelujejo starši in otroci.

Prednost imajo starejši od 45 let z največ srednješolsko izobrazbo.

Število mest je omejeno, zato pohitite s prijavo!

Pričetek tečajev bo po zapolnitvi prostih mest.

Prijava in dodatne informacije na 05 71 45 022, stikssvetom-oskpaz@guest.arnes.si ali www.lu-ilirska-bistrica.si.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

VESELI DECEMBER NA OŠ JELŠANE

»Ko je zima, ko je mraz,
pride novo leto v vas ...«

Prišel je veseli december, najbolj praznični mesec v letu. Na šoli smo ga pričakali z okrasitvijo, menjavo šolskega zvonca in prelepo božično melodijo; nadaljevali 5. decembra z lutkovno igrico *Jagoda* v izvedbi *Teatra za vse* iz Jesenic in tradicionalnim Miklavževim sejmom, toda to še ni vse. 20. decembra smo pripravili božično-novoletni ples s skupino *Rivertone*. Povabili smo tudi učence iz drugih okoliških šol. Zadnji dan pouka v tem letu nas je obiskal Dedek Mraz in obdaril najmlajše na šoli. Zaželel nam je vse dobro in odhitel naprej, mi pa smo zarajali in zaključili v veselem razpoloženju ter pričakovanju, da bi nas mir in



notranja uglasenost spremljala v teh prazničnih dneh, v prihajajočem novem letu pa ZDRAVJE, SREČA in LJUBEZEN. ●

Novinarji z mentorico
N. Pirih



ILIRSKOBISTRIŠKI BOŽIČKI ZA EN DAN POGRELI KAR 129 OTROŠKIH SRC

V okviru vseslovenske dobrodne akcije »Božiček za en dan«, ki je potekala od 15. novembra do 3. decembra, so vsi občani, ki so sodelovali v akciji, svoja darila prinesli na Klub študentov Ilirska Bistrica, ki je, kot že nekaj let zapovrstjo, deloval kot eno izmed zbirnih mest.

Aktivisti kluba smo na dan zaključka akcije prešteli zbrane škatle in ugotovili, da smo Ilirskobistričani letos s skupnimi močmi polepšali decembrske praznike kar 129 otrokom iz socialno šibkejših družin. V primerjavi z lanskoletno akcijo smo zbrali kar 23 škatel več. Aktivisti kluba se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste si za



letošnje praznike na glavo poveznili Božičkovo kapo ter nekomu polepšali božične dni. Upamo, da jih boste tudi sami preživeli kar se da najlepše! ●

Aktivisti Kluba študentov
Ilirska Bistrica

PRAVLJIČNI DECEMBER V KNJIŽNICI

V Knjižnici Makse Samsa smo tudi v prazničnem decembru pripravili prireditev za otroke. V torek, 17. decembra 2019, popoldne, smo vsem otrokom, ki obiskujejo ure pravljic, v sodelovanju z območno izpostavo JSKD Ilirska Bistrica omogočili ogled igrice v izvedbi gledališča »Zavod Enostavno prijatelji« iz Ljubljane z naslovom »Čarobni prazniki«, ki govori o belih snežinkah.

Snežna kraljica želi z neba spustiti sestrice snežinke, da bo ves svet bel in da bo vsak otrok vesel snega, ampak sestrice nočejo in nočejo pasti. S plesom in pesmijo ji le uspe pričarati eno snežinko, ki pa ji zaupa, da so vse snežinke ujete v črn oblak in nujno potrebujejo pomoč dobrega čarovnika Uršolina. Skupaj z otroki se odpravi na čarovniški grad, kjer jo premamijo čarovnije, še preden

uspe povedati, da potrebuje pomoč. Otroci so zelo uživali med to čudovito predstavo. Na koncu igrice smo vsi skupaj priklicali starega dobrega moža Dedka Mraza.

Ta je počasi prišel med otroke in v svojem velikem košu vsakemu otroku prinesel svojo slikanico. Otroci so bili darila zelo veseli in so Dedku Mrazu zapeli

kar dve pesmici ter mu obljubili, da bodo zelo pridni in ga prosili, naj jih drugo leto zopet obišče. Za konec pa smo se še slikali in posladkali s čarobnimi bomboni ter se veseli odpravili domov s svojimi starši. ●

Tamara Hrabar



DAN SPLOŠNIH KNJIŽNIC

V slovenskih splošnih knjižnicah vsako leto 20. novembra praznujemo dan slovenskih splošnih knjižnic, ki je namenjen promociji naše dejavnosti. Praznovanje že nekaj let poteka ves teden – letos od 18. do 23. novembra. Po vseh knjižnicah je potekalo bogato dogajanje za vse generacije.



V Knjižnici Makse Samsa smo postavili na ogled razstavo *Zakladi knjižnice*. Obiskovalci so si lahko ogledali faksimile Dalmatinove *Biblije*, bibliofilsko izdajo *Slave vojvodine Kranjske*, Žnideršičev priročnik *Naš panj* iz leta 1925, bibliofilsko izdajo Kettejevih *Poezij* iz leta 1907 in druge zaklade. Na mladinskem oddelku so z nami praznovali sedmošolci iz OŠ Dragotina Ketteja in prvošolci iz OŠ Antona Žnideršiča. Zanje smo pripravili bibliopedagoške ure.

Osrednja prireditev je bila na četrtkov knjižnični večer. Ob dnevu splošnih knjižnic in zaključku bralne značke za odrasle *Primorci beremo* smo gostili avtorico trenutno najbolj brane knjige *Belo se pere na devetdeset* Bronjo Žakelj.

Pogovor z gostjo je vodila direktorica knjižnice mag. Damijana Hrabar. Najprej je povedala par besed o projektu *Primorci beremo*, v katerem sodeluje 10 primorskih knjižnic. Letos je številka

naših bistriških bralcev zopet velika. Bralo jih je 130, uspešno pa je zaključilo bralno značko 125 bralcev. Med vsemi primorskimi knjižnicami smo s temi številkami na visokem drugem mestu. Naši pridni bralci, ki so zaključili bralno



značko, so bili nagrajeni s podpisanim romanom Bronje Žakelj *Belo se pere na devetdeset*.

Bronja Žakelj je za svojo knjigo prejela letošnjo nagrado kresnik, ki jo podeljuje časnik Delo za najboljši slovenski roman, nominirana pa je bila tudi za Slovenko leta. Bronja je k branju spravila nezaslišano število Slovencev. Bralci so knjigo razgrabili in v tisku je že 7. ponatis, kar je izreden dosežek, glede na to, da gre za avtobiografijo nekoga, ki je povsem neznan. Prvenec Bronje Žakelj *Belo se pere na devetdeset* je pretresljiv, duhovit in navdihujoč avtobiografski roman. Avtorica nam je prebrala nekaj odlomkov iz knjige in prisluhnili smo zgodbi, ki govori o odraščanju v sedemdesetih in osemdesetih letih in v nas vzbuja nostalgijo, hkrati pa nas skozi soočanje s strahom, izgubo in boleznijo pretrese do kosti. Avtorica nam je izdala tudi zakaj naslov *Belo se pere na devetdeset*, to so bile namreč zadnje besede, ki jih je štirinajstletni Bronji pred smrtjo namenila mama.

Bronja je svojo zgodbo predstavila, kot da to, kar se ji je zgodilo, ni nič takega, saj je borka, ki se ne da. Čeprav je to izjemno žalostna knjiga, je hkrati tako lepa in tako nežna, da je ne moreš odložiti do zadnje vrstice. Priporočila zanj so šla od ust do ust in v knjižnicah se še vedno v dolgih vrstah čaka nanjo. Tako je tudi v naši knjižnici. ●

Katarina Škrab

OBISKALI SMO STAROSTNIKE V »KOČANIJI«



V predprazničnem času smo z otroki OŠ Podgora Kuteževo v okviru projekta »Bodi dober, bodi kul« obiskali starejše krajanje v Kočaniji. Želeli smo jim voščiti, zaželeli trdnega zdravja in malce poklepetati z njimi.

Odločili smo se, da obiščemo tiste starostnike, ki so v tem letu že praznovali svoj visoki jubilej – devetdeset let in več. Izdelali smo preproste voščilnice in pripravili manjše pakete piškotov.

Z otroki smo se pogovarjali in spoznali, da je vsak človek kdaj osamljen, zapuščen, pozabljen, kar pa je toliko bolj očitno pri starejših ljudeh. Pokazati smo jim hoteli, da vemo zanje, da jih spoštujemo in cenimo ter da je v naši družbi prostor tudi zanje. Naših obiskov so bili zelo veseli, prijetno presenečeni in ganjeni do solz. Z neizmerno hvaležnostjo so nam ponudili sok, pecivo, sladkarije in otroci so radi sprejeli, čeprav imajo danes vsega v izobilju, a to je bilo podarjeno iz srca.

Mnogi med njimi so še zelo vitalni, drugi bolehnji in priklenjeni na posteljo. Radi so nam pripovedovali o njihovih mlajših letih, italijanski šoli ali o svojem zdravju in mi smo jim prisluhnili. Spoznali smo, da ti ljudje živijo mirno in skromno, prav nasprotno od nas, ki vedno nekam hitimo. Vsem pa je skupno, da imamo radi življenje, prijazno besedo in toplo dlan.

Otroci so bili presenečeni, kako so naši starejši krajanje prijazni, kako radi se pogovarjajo in kako so skromni, saj so veseli že preproste voščilnice. Povedali so, da se dobro počutijo, ker so nekoga tako razveselili.

Pri zadnji hiši, ki smo jo obiskali, je gospod iz Podgraj sedel pri oknu in gledal,

ko smo odhajali. Hvaležen in vidno ganjen nam je mahal v slovo. Vedno, ko bomo šli mimo hiše, bomo pogledali proti temu oknu, ali je še vedno tam, mu pomahali in namenili nasmeh.

Hvala vsem, ki so nas tako lepo sprejeli v svoje domove in z nami poklepetali. Želimo si, da ti obiski ne bi bili naši zadnji. ●

Učiteljica Andreja Batista Zeljković in učenci OŠ Podgora Kuteževo (Manca, Nika R. M., Nika P., Hana, Lana, Maša in Rene)



NA STEŽAJ ODPRLI VRATA ŠOLE IN BILI VESELI ŠTEVILNIH OBISKOVALCEV

V sredo in četrtek, 4. in 5. decembra, je na Gimnaziji Ilirska Bistrica potekal dan odprtih vrat, ki je bil namenjen vsem, ki jih zanima, kaj počnemo na naši šoli. Predvsem pa so se dneva odprtih vrat množično udeležili devetošolci osnovnih šol z območja občine Ilirska Bistrica.

V uvodnem delu sta Mia Valenčič in Jure Brlogar, dijaka četrtega in tretjega letnika, predstavila šolo in programa gimnazija ter tehnik računalništva. Pri predstavitvi obeh izobraževalnih programov sta sodelovala tudi Gregor Šajn in Rok Smrdelj, bivša dijaka Gimnazije Ilirska Bistrica, ki imata na srednjo šolo zelo lepe spomine. Pripovedovala sta o svojih srednješolskih izkušnjah v šolskih klopih, med odmori, na ekskurzijah in drugih dogodkih. Med drugim sta poudarila tudi dobre odnose med dijaki in profesorji. Rok kot mladi raziskovalec in štipendist Univerzitetne ustanove inž. Milana Lenarčiča opravlja delo asistenta na Oddelku za sociologijo ljubljanske Filozofske fakultete. Gregor pa je zaposlen v Ljubljani v podjetju GDj, ki se ukvarja z rešitvami na področju prostorske informatike.



Na naši šoli smo bili številnih obiskovalcev zelo veseli. Upamo, da se v tako velikem številu še kdaj srečamo. Nenazadnje se bliža tudi informativni dan, ki bo na šoli potekal v petek in soboto, 14. in 15. februarja 2020. Vabimo vse osnovnošolce, bodoče dijake, ki se še odločate, kam bi se vpisali po končani osnovni šoli, da se udeležite informativnega dne, ko vam bomo podrobneje predstavili izobraževalna programa gimnazija in tehnik računalništva ter ostale šolske in obšolske dejavnosti Gimnazije Ilirska Bistrica. ●

Mia Valenčič, dijakinja 4. letnika



Uvodnemu delu je sledil obisk pouka. Obiskovalci so se porazdelili v skupine in po lastnem izboru aktivno sodelovali pri pouku strokovnih in splošnoizobraževalnih predmetov s področja multimedije, računalništva, naravoslovja, družboslovja, tujih jezikov, strojništva in ekonomije.



ŠPORTNA EKIPI HARIJSKE NOVICE SPEKTAKULARNO PREMAGALA FAVORIZIRANO EKIPO AIKEE

Ob 20. obletnici ustanovitve lokalnega časnika »Harijske novice« se je istoimenska košarkarska ekipa pomerila z aktualnimi evropskimi prvaki v košarki kategorije 60+. To je ekipa Aikee, ki je iz Portoroža prišla v športno dvorano v Kuteževem kot favorizirana ekipa, toda razmere na igrišču so pokazale povsem drugačno sliko, saj so igralci »Harijskih novic« prevladali na igrišču. Nekaj slabih trenutkov so imeli le v tretji četrtini, ko so opravili dve menjavi naenkrat in s tem povzročili nekaj zmede pri pokrivanju nasprotnih igralcev.

V zadnji četrtini so domači akterji tekmo suvereno pripeljali do konca in poskrbeli za največji uspeh, kar jih beleži ekipa, saj so za 7 točk nadigrali goste in zaključili tekmo z rezultatom 80 : 73 v



korist odličnih *Harijskih novic*. Domači strateg Klavdij Ujčič še sam ni mogel verjeti, da se je to resnično zgodilo. Najboljši strelec na igrišču je bil Silvan Strle, ki je natresel kar 27 točk v nasprotnikov koš in pripomogel k suvereni zmagi.

Ob tej priložnosti je izšla tudi foto knjiga, v kateri so opisani in dokumentirani

športni dogodki domače ekipe, ki so se dogajali v sezoni 2018/2019. Njen avtor Klavdij Ujčič se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri dogodkih in jih popestrili s svojo prisotnostjo. ●

Ekipa Harijskih novic



»3. MEDNARODNI NOGOMETNI TURNIR« POD OKRILJEM NOGOMETNEGA DRUŠTVA BISTRČ

V soboto, 30. 11. 2019, nedeljo, 1. 12. 2019, in v soboto, 7. 12. 2019, je v športni dvorani Osnovne šole Antona Žnideršiča potekal »3. Mednarodni nogometni turnir selekcij U7, U9, U10, U11 in U13«, ki ga je organiziralo Nogometno društvo Bistrč. Mladi nogometaši so z odlični predstavami in dosežki ponovno potrdili, da lahko doživijo nepredstavljen uspeh, če z zaupanjem slediš svojim ciljem in se trudiš delati, kot si si zamisliš.

V soboto so se s svojimi vrstniki pomerili otroci, vključeni v selekciji U7 in U11. V dopoldanskem času (selekcija U7) se je za žogo podilo 10 ekip. Videli smo lepe nogometne predstave najmlajših udeležencev turnirja. V popoldanskem času so na vrsto prišli starejši otroci. Otroci selekcije U11 so bili razdeljeni v štiri skupine po štiri ekipe. Prikazali so odlično nogometno znanje. Tekme so bile zelo izenačene in napete. Ekipi ND Bistrč sta v skupinskem delu osvojili 1. mesto. V četrtfinalu se ekipama žal ni uspelo uvrstiti v nadaljnje tekmovanje. Zmagovalci selekcije U11 so postali otroci NK Koper.

Nedeljsko dogajanje so začeli otroci, vključeni v selekcijo U9 – med njimi tudi fantje ND Bistrč. Pokazali so ogromno nogometnega znanja, zasedli 1. mesto v skupinskem delu, v četrtfinalu pa je žal zmanjkalo malo sreče za nastop v polfinalu. Zmagovalci selekcije U9 so postali otroci NK Sežana. Popoldne so bile nogometne predstave rezervirane za otroke, vključene v selekcijo U10. Med 12 ekipami je tudi ND Bistrč imelo

svojo ekipo, ki je dosegla odlično 4. mesto in prejela zaslužen pokal. Pokal za 1. mesto je dvignila ekipa NK Rijeka.

Prišel je še tretji dan turnirja, ko so na vrsto prišli najstarejši otroci – nogometaši, vključeni v selekcijo U13. 16 ekip, razdeljenih v štiri skupine po štiri, se je borilo za točke v skupinskem delu in napredovanje v četrtfinale. To je uspelo tudi ekipi ND Bistrč. V četrtfinalu so premagali ekipo NK Portorož Piran in se uvrstili v polfinale. Z izjemno igro so v polfinalu premagali svoje vrstnike iz NK Proteus, kar je pomenilo, da so se uvrstili v finale, kjer so se pomerili z nogometaši NK Halubjan Viškovo, ki so postali zmagovalci selekcije U13. Fantje ND Bistrč so osvojili odlično 2. mesto in se veselili zasluženega pokala.

Otroci so za sodelovanje na turnirju prejeli medalje, najboljša štiri moštva iz vsake selekcije pa tudi pokale. Pri selekcijah U9, U10, U11 in U13 sta bila podeljena tudi pokala za najboljšega vratarja in najboljšega igralca turnirja. ND Bistrč se lahko pohvali z odličnim

dosežkom, saj sta kar dva naša vratarja, Domen Jagodnik (selekcija U10) in Žiga Poklar (selekcija U13), prejela pokal za najboljšega vratarja.

Na dogodku je sodelovalo 66 ekip iz Slovenije in Hrvaške. V treh dneh je svoje nogometno znanje pokazalo 700 otrok, s tribun pa bučno navijalo okrog 2000 gledalcev.

Dogodek je ponovno zaznamovala tudi dobrodelnost. ND Bistrč je s prostovoljnimi prispevki za srečke na srečelovu zbiralo sredstva za organizacijo Sonček.

Zahvala gre vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je ND Bistrč turnir ponovno izpeljalo na najvišjem nivoju. Hvala sponzorjem, odličnim trenerjem, celotni ekipi, staršem in obiskovalcem. Hvala Občini Ilirska Bistrica, generalnemu pokrovitelju dogodka, ter županu Emilu Rojcu za pomoč in podporo.

Organizacija tovrstnega dogodka zahteva ogromno dela, usklajevanja, prostega časa, vendar ko na obrazu otrok vidiš zadovoljstvo in nasmeh; ko slišiš pozitivne odzive s strani staršev, trenerjev, klubov in drugih obiskovalcev, je ves trud poplačan.

Ko smo ustanovili *Nogometno društvo Bistrč*, smo začeli z majhnimi koraki z upanjem in željo, da nogomet v naših krajih ponovno oživi in zaživi. Veseli in ponosni smo, da se nam zastavljeni cilji izpolnjujejo in da smo s skupnimi močmi pod streho spravili največji športni dogodek v Ilirski Bistrici.

Otroci so naše vodilo, za njih se trudimo in za njih se bomo trudili še naprej! ●

PV, ND Bistrč



Z MOTORJEM PO ZDA – KATARINA ŠKRAB IN SEBASTIJAN UDOVIČ IZ MK FEISTRITZ

4. DEL

Naslednji dan sva bila že v državi Louisiana. Vozila sva se čez slabih 30 km dolg most skozi največje močvirje Atchafalaya v ZDA. Najin cilj je bil New Orleans, najbolj znano mesto ameriškega juga in največje mesto države Louisiana. Najprej sva se ustavila pred znamenitim stadionom Mercedes-Benz Superdome, ki slovi po svoji kupoli – strehi z največjim prostim razponom in s premerom 210 m. Kupola ima površino 4 ha. New Orleans je mesto, ki je zgrajeno pod nivojem morske gladine na izsušenem močvirskem zemljišču, ki ga prečka reka Misisipi, sicer pa je Louisiana nižinska država, njen najvišji vrh Driskill Mountain meri 163 m. Domačini so nama povedali, da vidijo celo Louisiana, če gredo na streho svoje hiše. S Hop on Hop off Gold Wingom sva se peljala mimo njihovega zanimivega pokopališča in skozi francosko četrt ter občudovala značilne arhitekture starega mesta s kovanimi hišnimi balkoni.



Lousiana: Francoska četrt v New Orleansu

Nadaljevala sva po delu ene izmed šestih top motorističnih cest, po ZDA Natchez Trace Parkway, ki s svojimi 720 km predstavlja zgodovinsko pot med državami Mississippi, Alabama

in Tennessee. Cesta vodi skozi parke, gore, ob jezerih in spomenikih, posvečenih ameriški državljski vojni. Nekaj časa sva uživala v lagodni vožnji skozi naravo, nato pa sva zavila proti Memphisu, rojstnemu mestu bluesa in rock 'n' rolla. Obiskala sva Graceland – posestvo, ki ga je pri 22 letih odkupil Elvis Presley in si tam ustvaril dom za svojo družino.

Ogledala sva si ogromno zbirko Elvisovih avtomobilov in drugih vozil, njegove plošče, obleke, zbirke knjig in različnih dokumentov, obe letali in samo posestvo – njegovo hišo in grob. Dobila sva vpogled v Presleyjevo življenje in se seznanila tako z njegovimi koreninami kot tudi z vplivi, ki jih je imel na druge umetnike. Poklonila sva se »kralju rock 'n' rolla«. Rojstna hiša Elvise Presleya pa se nahaja v kraju Tupelo, 175 km jugovzhodno od Memphisa. Mesto slovi tudi po odličnih »barbecue« oz. žar dobrotah, zato sva si zvečer privoščila slavnega rebrca Ribs. Sicer pa sva večinoma jedla v značilnih ameriških restavracijah, kot so: Dennys, Wendy's, Mc Donalds, čez dan pa sva se okrepčala na večjih črpalkah, kjer so imeli veliko izbiro jedi. Večkrat sva šla tudi v trgovino po hrano in si večerjo pripravila kar v motelu.

Naslednji dan sva se odpeljala v Atlanto, rojstni kraj velikega borca za človekove pravice Martina Luthra Kinga. Atlanta pa je tudi rojstno mesto priljubljene osvežilne pijače Coca-Cole, ki jo je leta 1886 izumil lekarnar John Pemberton. Ogledala sva si muzej »Svet kokakole«, kjer lahko spoznate bogato zgodovino te globalne blagovne znamke, njene skromne začetke, ko so jo prodajali še v lekarnah, in razsežnosti današnjega globalnega podjetja, ki spada med največje svetovne blagovne znamke. Na ogled je tudi zanimiva tehnologija polnilnice in še kaj bi se našlo. Obisk muzeja se konča



Graceland, Elvisov grob

v degustacijski sobi, kjer lahko (v neomejenih količinah) degustirate različne izdelke družbe Coca-Cola z vseh koncev sveta. Okus kokakole, ki jo točijo v Aziji, je preverjeno drugačen od tiste, ki jo pijemo v Evropi.

Ko sva se odžejala, sva se podala na še eno znamenito cesto v sklopu šestih top motorističnih cest po navedbi National Geographica iz leta 2015 – Tail of the Dragon. Začetek ceste je na prelazu Deals Gap na meji med državama Severna Karolina in Tennessee. Cesta je znana predvsem v svetu motoristov in športnih avtomobilistov. Vsak cestni navdušenec obožuje približno 18 kilometrov dolgo pot na US129 s 318 zavoji. Cesta je priljubljena, ker je vožnja na njej zelo adrenalinska, kar pa pomeni, da zna biti tudi zelo nevarna. Znana je kot ena najnevarnejših cest v ZDA, zato je vožnjo po njenih ovinkih potrebno jemati z nekaj spoštovanja. Na poti ni nobenih križišč, hiš ali dovozov, praktično ničesar. Vsak ovinek je nekoliko drugačen, veliko je tudi nepreglednih, višinska razlika pa je minimalna. Nama se cesta ni zdela nič posebnega in še dobro, da je kratka. Hm, mogoče pa bi Sebastijan brez mene drugače odpeljal to cesto ...

Motor sva morala vrniti šele čez tri dni in ker sva imela slabo vest, da sva bila pri najinih prijateljih iz Slovenije v Euclidu le en dan, sva odšla na obisk k njim še z motorjem. Ne vem, kdo je bil bolj vesel našega ponovnega snidenja – midva ali oni. Hitro so nama uredili prenočišče in spet sva bila »doma«. Odpeljala sva se do »Slovenske pristave« – posestva v lasti slovenske katoliške organizacije, kjer imajo naši izseljenci svoje vikend hiške in kjer je veliko prizorišče z bazenom, namenjeno za druženje, sprostitve in rekreacijo. V Cleveland sva si šla ogledat podmornico, preurejeno v muzej Rock and Roll Hall of Fame, nato pa še slovensko cerkev sv. Vida. Za muzej umetnosti nama je zmanjkalo časa. Počasi sva začela pripravljati motor za oddajo in šla nazaj do Nevie in njegove družine, kjer smo do potankosti strokovno pregledali Gold Winga in se ob pivu družili pozno v noč.



Cleveland: Slovenska cerkev sv. Vida v Clevelandu

V sredo, 24. dan najinega potovanja, sva pripeljala motor na Eagle Rider v Columbus (Ohio), vzela kovčke in spakirala svoje stvari. Jaz sem se znebila čelade, saj sem na pot vzela svojo staro, Sebastijan pa je v smeti odvrget kavbojke in vrhno jopo, saj so odslužile svoje. Na Eagle Riderju so nama izdali ček za povrnitev stroškov nove pnevmatike in njene menjave. Pripravljena sva bila za nadaljevanje potovanja. Na parkirišču naju je že čakala Jacqueline. Njo in nje-

nega moža Brada sem spoznala eno leto prej, ko je Brad v Ilirski Bistrici iskal svoje prednike. Po pomoč sta prišla v knjižnico, kjer sem zaposlena, in smo hitro navezali stike. Skupaj smo šli na pijačo; peljala sva ju tudi v Opatijo na večerjo in tako sta lahko odključala še eno državo na njenem potovanju po Evropi.

Američani se veliko selijo. Povprečen Američan se seli 13-krat v življenju.

Jacqueline in Brad sta skupno menjala že nekaj držav. Zelo nama je bilo čudno, ko sta rekla, da naju pobereta v Columbus, čeprav živita 800 km proč, vendar so zanju te razdalje nekaj običajnega. Ker je bil Brad na službeni poti, je Jacqueline že dan prej prišla v Columbus, da bi obiskala prijateljico, domov v West Chester v Pensilvaniji pa se je vračala z nama.

West Chester je zelo lepo majhno mesto, ki spominja na francoska mesta ob azurni obali. Manjka mu samo še morje. Sprehodili smo se po glavni ulici in se odžejali v enem izmed nešteto lokalov. Že ob vstopu smo morali pokazati osebne izkaznice.

V ZDA smeš šele z 21. letom uživati alkoholne pijače. Čeprav sva midva krepko čez 30 oz. blizu 40, sva bila kar vesela, ko so naju vprašali za osebno izkaznico. Zgodilo se je tudi, da sva pristala v trgovini, kjer niso prodajali alkohola in sva morala poiskati Liquer store. Na črpalkah so Sebastijana čudno gledali, ker si je sredi belega dneva kupil radler in so mu ga dali v papirnato vrečko. Ko so videli, da sva turista, so naju podučili, da mora radler popiti na skritem, saj je v ZDA prepovedano pitje alkohola na javnih mestih. Sva pa bila prijetno presenečena, ko sva v trgovini v Euclidu lahko kupila slovensko pivo. Na policah so imeli tudi druge slovenske izdelke. Z zabojem piva sva šla na blagajno in naletela na problem, saj blagajničarka še ni bila stara 21 let in je morala poklicati starejšo sodelavko, da nama je lahko zaračunala alkohol.

Naslednje jutro smo šli najprej na banko, kjer nama je Jacqueline preko svojega bančnega računa unovčila ček, ki sva ga dobila na Eagle Riderju (drugače ne bi mogla do denarja). Nato sta naju z Bradom odpeljala na ogled Philadelphie. Obiskali smo Liberty Bell Cen-



Philadelphia, s prijatelji pred zgradbo Dvorane neodvisnosti, z leve Brad, Jacqueline, Katarina, Sebastijan

ter, kjer sem varnostnikom povzročila nekaj težav – no, prej sebi kot njim. Na vhodu so vsakega pregledali in morali smo tudi skozi rentgen – prav tako tudi naše torbe. Opazovala sem, kako pregledujejo Sebastijana, nato pa so mene poklicali k zagovoru. Iz torbe sem namreč pozabila vzeti mini švicarski nož. Skušala sem se jim opravičiti in jim rekla, da mi ga lahko vzamejo. Na koncu so me samo opozorili in me spustili naprej (nož imam še vedno). Sprehodili smo se mimo Dvorane neodvisnosti (Independence Hall), kjer so leta 1776 sprejeli ameriško deklaracijo neodvisnosti, leta 1787 pa še ustavo, in mimo groba Benjamina Franklina, kamor sva vrgla kovanec za srečo. Občudovali smo arhitekturne značilnosti ulice Elfreth – najstarejše vseskozi naseljene ulice v državi. V ulici je 32 hiš, ki so bile zgrajene med letoma 1728 in 1836. Obiskali smo Reading Terminal Market – eno

največjih in najstarejših javnih tržnic v Ameriki, ustanovljeno leta 1893. Pokrita tržnica je raj za gurmane, saj imate na enem mestu restavracije s ponudbo hrane z vsega sveta, stojnice z lokalno hrano družinskih ameriških kmetij; kupite lahko različne mesne in morske izdelke, sadje, zelenjavo in mlečne izdelke, vse vrste sladice, kruha ... Na hitro smo si privoščili sladico, nato pa sva s Sebastianom pretekla znamenite stopnice pri muzeju umetnosti, po katerih je Sylvester Stallone tekkel v znanem filmu o boksarju Rockyju Balboi. Za zaključek dneva sta naju Brad in Jacqueline peljala na večerjo na znamenit Philly Cheese-steak v Dalessandro's Steaks.

Najino potovanje sva sklenila z ogle-dom Washingtona. Peljali smo se mimo Pentagona – glavne stavbe obrambnega ministrstva – in mimo vojaškega pokopališča Arlington. Washington, D. C. je prestolnica ZDA, ki leži v District Columbia in ni del nobene izmed 50 ameriških zveznih držav. Sprehodili smo se pred Belo hišo, obiskali muzej ameriških

Indijancev (National Museum of the American Indian) in spomenik A. Lincolnu (1809–1865), 16. predsedniku Združenih držav Amerike, ki ima obliko klasičnega grškega templja. Zgradili so ga iz marmorja in odprli leta 1922.

Ta dan smo si hrano kupili na ulici, kjer je bila dolga vrsta kulinaričnih kamionov z raznovrstno ponudbo jedi. Midva sva si privoščila grško, Jacqueline mehiško, Brad pa azijsko jed. To je tudi značilen ameriški način prehranjevanja. Najina gostitelja pa sta nama na svojem domu postregla z značilnimi ameriški jedmi. Za zajtrk sva jedla jajca, pečena v toastu, in popečeno slanino, za kosilo pa značilen debel zrezek (steak) na žaru, krompir, pečen v foliji, koruzo z maslom in pila pivo Bud.

Skupno sva v 27 dneh prevozila 17.000 km – od tega 14.500 km na Gold Wingu. Peljala sva se skozi 24 ameriških zveznih držav, skozi Washington, D.C. in skočila v Kanado. Ljudje so bili povsod zelo prijazni in so se radi pogovarjali z nama. Kljub slovensko-ameriški prvi

dami niso vedeli, kje je Slovenija. Starejši ljudje so bili celo mnenja, da živimo še v socializmu, da nimamo televizije ... Z zanimanjem sva opazovala svet, ki je bežal mimo naju, a sva potovanje vseeno zaključila z mešanimi občutki. Toliko vsega sva videla in doživela, a se na koncu nisva mogla odločiti, ali je bilo lepo. Dogajalo se je, da sva se več dni vozila skozi enako pokrajino po neskončno ravnih cestah in ker imava oba zelo rada razgibano naravo, hribe, gore ..., sva se kar v tišini peljala mimo teh dolgočasnih ravnin. V Arizoni sva se peljala tudi po eni izmed nevarnih ravnih cest – po cesti 10, ki je 143 km dolga ravna cesta brez enega samega ovinka.

Šele po dveh mesecih doma sva začela dojemati, kaj vse sva videla in doživela in ne boste verjeli, že varčujeva za ponovni obisk ZDA. Zdaj lahko z gotovostjo napišem, da je bilo megalomansko oz. neverjetno lepo, zato potrebujeva ponovitev!

Las Vegas, prihajava! ●

»Kam odšel si dragi očka?«
kliče žalostno srce.
Niti zbogom nisi rekel
ne podal nam ti roke.

ZAHVALA



V 85. letu nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in tast

FRANC JAKSETIČ

(12. 3. 1934–9. 12. 2019)
iz Trpčan

Hvala vsem, ki ste njemu in nam v času dolgotrajne bolezni stali ob strani in nam pomagali s toplo besedo ter nesebičnimi dejanji. Posebno se zahvaljujemo celotni ekipi ZD Ilirska Bistrica in SB Izola, posebej zdravnici Andreji Vinšek Grilj ter medicinskima sestrama Mariji in Bernardi, celotni ekipi prve pomoči in patro-nažne službe, saj ste nas vedno lepo sprejeli in pospremili s toplo in spodbudno besedo.

Hvala centru za socialno delo in vsem negovalkam, posebej Tanji in Kristini za nudeno pomoč in podporo, ki jo je potreboval na domu.

Iskreno hvala župniku Petru Pipanu za izrečene besede na pogrebnem slovesnosti, moškemu pevskeemu zboru, ekipi komunale, vsem vaščankam in vaščanom za pomoč, ki ste nam jo nudili pri pogrebu, ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Vsi bomo enkrat zaspali,
v miru počivali vsi,
delo za vselej končali,
v hišo Očetovo šli.

Takrat, zvonovi,
zvonite lepo.

(Anton Martin Slomšek)



ZAHVALA

V 91. letu se je s tega sveta poslovila ljuba sestra in teta

IVANKA BROŽIČ

Krnelova iz Jablanice
(16. 5. 1929–29. 11. 2019)

Ob boleči izgubi drage Ivanke se iskreno zahvaljujemo vsem svojcem, sovaščanom in prijateljem. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti. Hvaležni smo za vse lepe misli in spomine.

Prisrčna hvala osebju Doma starejših občanov Ilirska Bistrica, ki ste v zadnjem letu skrbeli zanjo. Hvala gospodu kaplanu Gašperju Naglostu za pogrebno slovesnost ter dr. Rafku Valenčiču za sveto mašo in izbrane besede ob slovesu. Hvala tudi bistriškim pevcem za ubrano petje. Posebna zahvala gre vsem, ki molite zanjo in jo ohranjate v lepem spominu.

Žalujoci: vsi njeni

Jablanica, 4. december 2019

KOLEDAR DOGODKOV V JANUARJU

7. 1. 2020 ob 18.00	TUDI VI SE LAHKO PRERODITE, VGC Točka moči Dom na Vidmu
10. 1. 2020 ob 18.00	OTVORITEV LIKOVNE RAZSTAVE DAJANE ČOK Z NASLOVOM BARVE KRAJINE, Pavlovčeva galerija
10. 1. 2020 ob 19.00	PREDAVANJE ASJE FRANK: KAKO SI POMAGATI PRI TEŽAVAH Z NESPEČNOSTJO? Gasilski dom Knežak
11. 1. 2020 ob 18.30	TRADICIONALNI KONCERT BOŽIČNIH PESMI CM&PZ ZVON ILIRSKA BISTRICA Z GOSTI, cerkev sv. Jurija
13. 1. 2020 ob 9.00	DELAVNICE RISANJA, VGC Točka moči Dom na Vidmu
15. 1. 2020 ob 18.30	»THAIS« – GLASBENA MEDITACIJA ZA ŽENSKE, Mala dvorana Doma na Vidmu
16. 1. 2020 ob 17.00	SREČANJE SKUPINE DR. GRIGORI GRABOVOI, VGC Točka moči Dom na Vidmu
16. 1. 2020 ob 18.00	POPOTNIŠKO ZORENJE VILJEMA GOGALE, KMS
17. 1. 2020 ob 18.00	PREDAVANJE ASJE FRANK: KAKO SI POMAGATI PRI TEŽAVAH Z NESPEČNOSTJO? OŠ Podgora Kuteževo
20. 1. 2020 ob 9.00	TAPKANJE - EFT METODA, VGC Točka moči Dom na Vidmu
23. 1. 2020 ob 18.00	ZA DOBRO POČUTJE IN IZGLED POMAGAJMO CELICAM V NAŠEM TELESU, VGC Točka moči Dom na Vidmu
25. in 26. 1. 2020 ob 9.00	CELODNEVNE IZKUSTVENE DELAVNICE, VGC Točka moči Dom na Vidmu
27. 1. 2020 ob 9.00	DELAVNICE RISANJA, VGC Točka moči Dom na Vidmu
29. 1. 2020 ob 18.00	KAKO PREVZETI NADZOR NAD HORMONI, KI URAVNAVAJO NAŠ TEK? VGC Točka moči Dom na Vidmu
30. 1. 2020 ob 18.00	PREDAVANJE O NARAVI IN LJUDEH SNEŽNIKA IN DOLINE REKE, VPLIVNEGA OBMOČJA PARKA ŠKOCJANSKE JAME, KMS
31. 1. 2020 ob 19.00	PREDAVANJE ASJE FRANK: ČREVESJE - OSNOVA NAŠEGA ZDRAVJA, sejna soba na Jurčičevi 1
7. 2. 2020 ob 18.00	OTVORITEV RAZSTAVE FOTOKLUBA SUŠEC: PUST JE PRŠU 2019, Pavlovčeva galerija
8. 2. 2020 ob 19.30	SEKS PO SLOVENSKO Z VIDOM VALIČEM, Velika dvorana Doma na Vidmu

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre –
le daleč, daleč je ...



ZAHVALA

14. 12. 2019 nas je v 90. letu starosti zapustila naša draga
mama, stara mama in pranova

FRANČIŠKA VRH

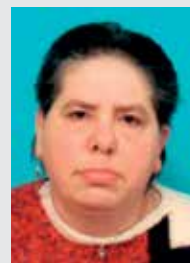
Ob bolečem slovesu od drage mame, ki se je 12 let potrpežljivo borila, se v svoji zadnji bolečini zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem za izrečena sožalja, besede tolažbe, darovano cvetje, sveče in darove za cerkev. Hvala dr. Sonji Lovrič, ki nam je bila vedno v pomoč, vsem patronažnim sestram in delavkam CSD-ja za pomoč na domu, saj so jo oskrbovale vsako jutro.

Posebna zahvala gre Mirki Štemberger, ki je vztrajala vsa ta leta ter jo z ljubeznijo nesebično negovala. Zahvaljujemo se tudi Mariji Viler, ki ji je nudila veliko pomoči in razumevanja; župniku Stanku Fajdigi, ki jo je obiskoval vsak prvi petek in tudi opravil pogrebno slovesnost.

Hvala Javnemu podjetju Komunala, Marjetki Popovski za zapete žalostinke, pevcem v cerkvi sv. Jurija in vsem, ki ste nam pomagali izpeljati pogrebno slovesnost ter številnim, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Kot je tudi sama vedno govorila: »HVALA!«

Žalujoci: hči Mirjam z družino in sin Boris

Sklenjen je krog ...
Ne prošnja ne jok
te več ne predrami ...
V mislih, spominih
z nami ostajaš,
ljubljena mami ...



ZAHVALA

Z bolečino v srcu sporočamo, da nas je mnogo prezgodaj
zapustila naša draga žena, mama in nona

BREDA TOMAŽIČ

(1960–2019)
iz Kilovč

Naše hvaležne misli naj dosežejo vse svoje, vaščane, prijatelje in znance za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeno poslednjo pot.

**Žalujoci: mož Franc, hči Jasmina ter sinovi Edvard,
Franci in Ivan z družinami**

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	POLTRDI SIR	ODSTRANITEV Z REZANJEM	ANGLEŠKI PISATELJ DEIGHTON	ŠČEBETANJE	4. IN 10. ČRKA	ANONIMEN ČLOVEK	PROSTOR ZA SHRANJEVANJE ŽITA
						DEBEL, TOLST ČLOVEK							
						RDEČA LISA NA KOŽI							
						FOTOGRAF IN POPOTNIK HODALIČ					OSNOVNA ŠOLA EROSOV SPREMLJEVALEC		
						PRIMOŽ EKART VRSTA ODPORNE PŠENICE			JANEZ BONČINA KOLIČINA GOZDNEGA LESA				
						KRATEK, SVETEL GLAS OB PLOSKEM UDARCU OB KAJ	LOVSKO OBMOČJE	ALJAŽ PEGAN	PRIMORSKI DED	STENSKI ČASOPIS	ZVIŠAN TON C		PO NJIH HODIMO
										OSNOVNI DELEC SNOVI			
										JAZ			
						KOMBI ZNAMKE VOLKSWAGEN					MOČAN EKSPLOZIV HITROSTNO TEKMOVANJE		
						ZELO LEPA ŽENSKA				STRUPENA KAČA NAVIGACIJSKA NAPRAVA		IVAN LENDL AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA TYLER	
						ELDA VILER		VRSTA KUNE, NORKA, PREMIŠLJEVALEC		PRŠILNIK VODE ZA ROŽE			
										POMORSTVO			
						PESNIK JENKO				ŽENSKI OSEBNI ZAJMEK ENICA, ENOJKA	ŠTEVILO 3 AGAVI PODOBNA TROPSKA RASTLINA	PRIJETNO DIŠEČA GORSKA CVETLICA, PRIMULA	PREPRIJEMANJE ROČAJEV NA TELOVAD. ORODJU
						TEKOČINA V ŽILAH			ŠLEM		KVARJENJE		
								GIBANJE S TEKOM			NAŠA PESNICA (MAJDA)		
						POMOČ: LIV NASSAU SAR ZARAST	POHIŠTVO IN OSTALI PREDMETI V PROSTORU	PREBIVALKA STANOVANJA PRVOTNO, OSNOVNO BISTVO				VASJA OCVIRK VNET NAVDUŠENEC	
						TANKA PREVLEKA BARVE NA STENI, PLESK				PRESTOL		TREBUŠASTA POSODA Z ROČAJEM TEPEC, TRAP	
										KRINKA			
						NAŠ SKLADATELJ IN KITARIST (STANKO)			STAR CITROËN		ZAPORNIK		
									PROPAD, STEČAJ		OVČJA VOLNA		
						RAČJI SAMEC				GLAVNO MESTO GANE		VEČJA TEKOČA VODA NIZ. GOLMAN (EDWIN VAN DER)	
										KAČJI GLAS			
						EMILY BRONTË		GLAVNO MESTO BAHAMOV LINDSAY LOHAN			FINA, LESKETAJOČA SE TKANINA ELZA BUDAU		
						MILJNI KAMEN							
										MESTO V ITALIJI, NAPOLI			
						ATLETINJA					SVET OB VODI, OBALA		

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: **Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica** s pripisom »Nagradna križanka«, **najkasneje do 22. januarja 2020.**

Pizzeria Coccole poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: pica za dve osebi | 2. nagrada: hamburger za dve osebi | 3. nagrada: sladica za dve osebi

Geslo prejšnje križanke: »**Bar Kočanja**«. Izžrebali smo tri nagrajence:

1. MALICO ZA DVE OSEBI prejme **MARICA RENKO**, Maistrova 5, 6250 Ilirska Bistrica,
2. MALICO ZA ENO OSEBO prejme **VESNA KALC**, Trpčane 40, 6250 Ilirska Bistrica,
3. SLADICO ZA DVE OSEBI prejme **RUDE JAKSETIČ**, Trpčane 42, 6250 Ilirska Bistrica.